

1 § Allmänpolitisk debatt

Allmänpolitisk debatt

Omvärlden och Europa

Omvärlden och Europa

Anf. 1 URBAN AHLIN (S):

God morgon, herr talman! Jag tänkte inleda denna allmänpolitiska debatt genom att tala om en av hörnstenarna i svensk utrikespolitik, nämligen vårt engagemang för Förenta nationerna.

I det svenska engagemanget i Förenta nationerna har historiskt tyngdpunkten legat på att vi har deltagit i FN:s fredsbevarande operationer. Vi har varit aktiva när det gäller nedrustningsarbetet och tagit initiativ till nedrustning. Vi har bidragit till olika FN-program. Vi har deltagit i reformarbetet. Vi har alltid sökt en plats i FN:s säkerhetsråd när det har varit vår tur i den nordiska rotationen.

På det sättet har det svenska engagemanget för Förenta nationerna be-
fäst. Tyvärr har den borgerliga regeringen inte upprätthållit denna FN-
linje. Svenskt stöd till FN:s fredsbevarande trupper har historiskt små
proportioner. Jag tror att det i dag är sju som är ute i FN-ledda och FN-
mandaterade insatser. Det finska FN-förbundet har till och med skrivit
artiklar och påtalat detta och sagt att det är orimligt att Sverige deltar
med så lite trupp i FN:s fredsbevarande insatser.

Vårt engagemang för nedrustningsarbetet är det väl ingen som har
sett. Det enda vi har sett är från den här talarstolen när vår utrikesmi-
nister har raljerat och försökt att förlöjliga de initiativ som har tagits. Det
var för ett tag sedan det norska initiativet om klustervapen. Då stod han
här och sade: Bara för att Timor-Leste och andra småstater bestämmer
sig för att avskaffa klustervapen har vi inte kommit någonstans i världen.
Föga anade utrikesministern att Norge skulle lyckas få till en konvention.
Till slut släpades även utrikesministern till att skriva under detta avtal
som förbjuder klustervapen.

För några månader sedan var det dags igen. Ett antal länder – återigen
Norge, men också Österrike, Schweiz, Mexiko och andra – har tagit upp
arbetet om de humanitära aspekterna på kärnvapen. Det handlar om att
försöka använda det momentum som har skapats när det gäller person-
minor, klustervapen och så vidare. De humanitära konsekvenserna av de
vapnen är så fruktansvärda, och därför måste de förbjudas.

Detta har drivits av dessa länder. Svaret från vår utrikesminister var:
Det är inte några seriösa länder som ägnar sig åt detta. Jag har träffat en

hel del diplomater från Österrike, Norge och Mexiko som är lite uppretade över att vår utrikesminister kallar dessa länder för oseriösa. Jag skulle vilja säga att Norge är betydligt mer seriöst i nedrustningsarbetet än vad Sverige är.

Helen Clark från UNDP påtalade vid ett besök som jag gjorde i FN att Sverige har dragit ned stödet till FN:s utvecklingsprogram med 30 procent. Sverige har sedan nästan tio år tillbaka sagt att vi är beredda att kandidera till FN:s säkerhetsråd. Men kampanjen har inte startat. Sanningen är den att rör man sig i FN-kvarteret och talar med människor där är det väldigt många människor som undrar: När ska Sverige över huvud taget starta kampanjen? Gör man inte det någon gång har man inte chans att vinna en plats i FN:s säkerhetsråd.

Vi tävlar i den västeuropeiska gruppen. Det ska väljas två, och det är tre tävlande i denna grupp. Det är Italien, Nederländerna och Sverige. Såsom den svenska regeringen just nu beter sig finns ingen chans över huvud taget att vinna den duellen. Man tror att vi kanske har 30 röster av alla länderna just nu som vi har diskuterat och förhandlat oss fram till. Många i FN har redan gett upp och tror att det är kört eftersom vi inte har startat någon kampanj.

Min fråga till Carl Bildt är: När avser Sveriges regering att starta kampanjen för en plats i FN:s säkerhetsråd? Eller är det så att man har gett upp och att det är meningslöst? Säg det då från talarstolen, så att vi slipper diskutera det!

Det finns nämligen ett dilemma här. Det är att de andra nordiska länderna också undrar: Ska Sverige starta sin kampanj eller inte? Vill Sverige ha säkerhetsrådsplatsen 2016–2017 eller inte? Det påverkar nämligen de nordiska länderna efteråt, speciellt Norge som är kandidatland efter oss. De funderar på: Ska Sverige vara i säkerhetsrådet i den perioden, eller ska man lämna in? Det kommer naturligtvis ha betydelse för Norge, och tiden börjar rinna ut.

Det är en sak att utrikesministern missköter det svenska engagemanget i Förenta nationerna och att vi håller på att försitta vår chans att få en plats i säkerhetsrådet. Men det är lika illa att vi kanske också förstör möjligheterna för våra nordiska kolleger att få en plats i säkerhetsrådet. Svaret måste snart ges. Kommer Sverige att ha en kampanj för att få en plats i säkerhetsrådet, eller kommer vi att lämna walk over och på det sättet åtminstone underlätta för ett annat nordiskt land att få en plats i säkerhetsrådet så småningom?

Det är klart att det inte är så lätt för utrikesministern att svara på frågan. Det är inte av nationella prestigeskäl som vi vill sitta i FN:s säkerhetsråd. Det är för att vi vill driva på reformarbetet, lyfta upp frågor om SRHR, hbt och deltagande i FN:s fredsbevarande trupper, och att vara aktiva i nedrustningsarbetet. Vi vill vara med i FN:s säkerhetsråd för att spela en roll och för att vi har idéer om hur världen ska förbättras. Det är just de idéerna som regeringen saknar, och det är väl därför man inte vill sitta med i säkerhetsrådet.

Anf. 2 MATS JOHANSSON (M) replik:

Herr talman! Jag tackar Urban Ahlin för hans intressanta föreläsning om svensk FN-politik. Jag är säker på att utrikesministern kommer att besvara de frågor som ställdes.

Jag blev lite besviken. Jag trodde att Urban Ahlin nu skulle presentera den rödgröna utrikesplattformen när han hade chansen. Men dagen är lång. Han kanske återkommer.

Vi lärde oss i helgen att Vänsterpartiet redan har börjat fördela ministerposter. Då blir det extra spännande att få höra hur den rödgröna regeringen ska få ihop sin utrikesplattform den här gången.

Den minnesgode kommer ihåg motsvarande övning 2010 på vintern när det lades fram en rödgrön plattform. Där hette det att en rödgrön regering kommer att kräva att USA avvecklar sina kärnvapen och militärbaser utanför landets gränser.

Vi var en del som var lite förskräckta över den formuleringen. Jag hoppas att den inte längre gäller. Urban Ahlin kan bekräfta det nu.

Anf. 3 URBAN AHLIN (S) replik:

Herr talman! På den direkta frågan kan jag säga att vi socialdemokrater alltid haft den åsikten att om länder accepterar att andra länder har militärbaser på sitt område står det naturligtvis dem fritt.

Vad vi och många andra i fredsörelsen och andra som jobbar för nedrustning har krävt när det gäller kärnvapenbaser är att de bara borde lokaliseras på landets eget territorium. Det är en politik som vi knappast är ensamma om. Det är väldigt många länder, nedrustningsarbetare och olika fredsorganisationer som har den åsikten. Det är ganska rimligt.

När det gäller hur regeringsfrågan ser ut tycker jag att det är fruktansvärt trist att vi ska behandla Sveriges väljare som om detta bara är ett spel om vem som tar vem. Vilka ska sitta i regeringen? Ska Jonas Sjöstedt vara infrastrukturminister, eller ska han inte sitta med i regeringen och så vidare?

Går det egentligen inte ut på att vi ska presentera vår politik och vad vi står för? Väljarna ska sedan utefter de önskemål och viljor de har rösta på ett politiskt parti. På det sättet avgör man hur vikten ska vara i denna kammare.

Anf. 4 MATS JOHANSSON (M) replik:

Herr talman! Vi kommer att ha gott om tid under det kommande året att diskutera vad som ska ingå i den rödgröna utrikesplattformen. Det är icke tu tal om detta. Jag bara undrade om meningen kvarstår i den ambition Urban Ahlin har att leda den rödgröna utrikespolitiken. Det hette: En rödgrön regering kommer att kräva att USA avvecklar sina kärnvapen och militärbaser utanför landets gränser. Vilka amerikanska baser var det man avsåg?

Anf. 5 URBAN AHLIN (S) replik:

Herr talman! Jag försökte svara på det redan i första repliken: Det var kärnvapenbaserna vi avsåg. Men jag är helt medveten om att den meningen missuppfattades. Vi har också senare, i andra debatter, sagt att det är upp till varje land att självt acceptera andra länders militärbaser på sitt territorium. Det står dem fritt enligt folkrätten.

Låt mig säga att människor har att göra ett val: Vilken politik vill jag rösta på? Efter det valet är det nog två partier mindre i den här regeringen.

Anf. 6 JOHNNY SKALIN (SD):

Herr talman! Få är de som hävdar att engagemanget för allehanda politiska frågor i Sveriges riksdag generellt ligger på en undermålig nivå. Tvärtom tillhör riksdagen de parlament i världen som sammanträder allra flest antal dagar under året. Följdmotioner med synpunkter ända ned till semantisk nivå, enskilda motioner i massor och till och med långa debatter fram emot kl. 23 på kvällarna är inget konstigt för riksdagen.

Men när det handlar om EU och dess påverkan över det inflytande vi folkvalda ledamöter har i riksdagen, i landstingen och i kommunfullmäktige ser engagemanget helt annorlunda ut. Det återspeglas inte minst i denna debatt, där antalet gruppleddare för EU-nämnden endast sju månader före EU-valet uppgår till tre personer.

Jag tänker på utvecklingen inom Europeiska unionen, där motsättningarna inom unionen aldrig någonsin har varit större med kravaller i hela Sydeuropa, 26 miljoner arbetslösa och 43 miljoner européer som inte kan äta sig mätta. Till detta kommer en tidigare totalt oöverträffad lagstiftningsvåg från EU, som EU-kommissionen dessutom vill bygga vidare på, samtidigt som krav har rests i Holland och England på att låta EU återgå till det samarbetsprojekt det en gång var tänkt att vara. Med tanke på detta menar i alla fall jag att det inte är någon underdrift att hävda att frågan om EU:s utveckling kort sagt aldrig har varit mer aktuell eller viktigare att diskutera än i dag. Därför vore det enda rimliga att den absoluta merparten av den utrikespolitiska diskussionen också skulle viga åt att diskutera just EU:s framtid.

Sett till det faktum att 60 procent av besluten i kommunfullmäktige, 50 procent av besluten i landstingen och 43 procent av propositionerna till riksdagen kommer till under påverkan av EU borde EU rimligen inte kunna anses vara något annat än den enskilt viktigaste inrikes- och utrikespolitiska frågan att hantera just nu.

Det är i spåren av kraven på folkomröstningar i EU-länder, som specifikt kommer att behandla frågan om EU:s överstatlighet och det elände som EMU och euron har skapat, som alla som anser att makten ska utgå ifrån folket och som har synpunkter på EU:s maktfullkomlighet har en gyllene chans att visa att man menar allvar när man hävdar att EU:s makt har gått alldeles, alldeles för långt.

Medan man i Tyskland, England och Holland deklarerar att Bryssel inte behöver göra allt och att diskussionen om EU:s utveckling är viktig sitter Socialdemokraterna här hemma i Sverige i knät på regeringen i EU-frågorna och har dessutom munkavlen på i frågan om var makten ska utövas. Det är inte för inte som man som demokratins försvarare förskräcks av den passiva och folkligt avvisande hållning som dessa partier besitter. För medan liberalerna för 95 år sedan stod för frihetstanken och demokratin och så föredömligt både krävde och drev igenom allmän och lika rösträtt sitter nu en liberal representant inte bara som regeringens EU-minister utan även som självutnämnd federalist.

Men om man ska säga något positivt om Folkpartiet trots att utvecklingen bland liberalerna har gått en sådan tragisk och på alla sätt sorglig väg från att vara demokratins yttersta förkämpar till att numera vara dess yttersta motsats får man säga att de åtminstone är ärliga med att de är helt bekväma med att ge bort väljarnas makt över landet.

Det, herr talman, är mer än vad man kan säga om Centerpartiet, som gång på gång upprepar sin påstådda skepsis mot EU, men som vid varje omröstningstillfälle likväl står bakom den maktöverförande politik som regeringens EU-minister för. Missförstå mig inte; det är förstås jättebra att Centerpartiet är med och kämpar för frågor som att bevara det svenska snuset eller att rovdjurspolitiken bör bestämmas i Sverige. Men jag menar likväl att om man menar allvar med sin EU-kritik måste man också vara konsekvent och stå upp för det svenska självbestämmandet, inte minst också i de riktigt tunga och maktförskjutande områdena. Att Centerpartiet inte klarar av det kan vem som helst utläsa såväl i protokoll över riksdagens beslut som i EU-nämndens utdrag. De står bakom regeringen i allt.

Detsamma gäller även Kristdemokraterna alldeles oavsett deras uttalande ambition att likt alla andra EU-positiva partier fortfarande försöka måla ut EU som ett samarbetsprojekt. Men om EU handlade om ett samarbete mellan fria och självständiga stater, såsom Kristdemokraterna försöker göra gällande, skulle Sverige knappast behöva kämpa för rätten att behålla det svenska snuset – detta särskilt i och med att det i anslutningsfördraget stod att Sverige skulle beviljas ett permanent undantag för just detta.

Faktum är att det inte ens skulle behöva skrivas in några som helst undantag i några fördrag. Själva grunddefinitionen på samarbete är nämligen att två eller flera personer eller organisationer arbetar tillsammans för ett gemensamt mål. Någon form av samsyn är alltså själva grundnödvändigheten för att kunna kalla något för ett samarbete – alltså att man är överens om det man vill göra. Alla i den här kammaren känner mycket väl till att det inte fungerar så.

Med dessa ord ser jag fram emot replikskiften med samtliga riksdagspartier.

I detta anförande instämde Julia Kronlid och Markus Wiechel (båda SD).

Anf. 7 FREDRICK FEDERLEY (C) replik:

Herr talman! Det är med ganska stor förvåning som jag sitter och hör vad Johnny Skalin från Sverigedemokraterna säger. I fredags på EU-nämnden behagade nämligen Sverigedemokraterna inte ens att dyka upp. Och vad var det vi diskuterade där? Det var bland annat stora ekonomiska frågor om hur vi ska se till skapa ekonomiskt förtroende för varandra i unionen, men utan precis de saker som Johnny Skalin lyfter fram. Hur kan vi göra det utan att vi får en ekonomisk tvångströja från Europeiska unionen?

När vi sitter och fattar dessa oerhört viktiga beslut dyker Sverigedemokraterna inte ens upp på sammanträdet. Det är ganska slående för hela Johnny Skalins anförande. Inte med ett ord förklarade du vad Sverigedemokraterna vill i Europapolitiken, utan du kastar dig bara om strupen på alla andra. Ni sitter inte i Europaparlamentet, och ni dyker inte upp på EU-nämndens sammanträden. Var ligger seriositeten över huvud taget hos Sverigedemokraterna när det gäller Europapolitiken?

Anf. 8 JOHNNY SKALIN (SD) replik:

Herr talman! Jag beklagar att vi inte hade någon representant på plats vid det förra EU-nämndsmötet. Det är ytterst sällan det inträffar vare sig det handlar om EU-nämnden eller sakpolitiska utskott. Men sådant händer, och sådant händer de allra flesta partier någon gång under mandatperioden. Det finns omständigheter som inte ens vi kan påverka.

Vad vill vi? Vi vill naturligtvis låta folket avgöra frågorna. Var ska makten utövas? Ska makten utövas i Sverige? Ska den utövas i EU, eller ska den utövas någon annanstans? Jag menar att det endast är väljarna som är behöriga att avgöra frågan. Det är inte de folkvalda representanterna i Sveriges riksdag.

Jag anser – och det är min personliga uppfattning och mitt partis uppfattning – att stora övergripande frågor ska föregås av folkomröstningar. Vi vet att vi har en regering och en opposition som samtligen har varit med om att driva igenom flera fördrag efter den tidigare folkomröstningen. De har alla skjutit över makt från oss på en rad områden, och de områden där makten inte har skjutits ifrån oss jobbar man frekvent med i dag.

Anf. 9 FREDRICK FEDERLEY (C) replik:

Herr talman! Jag kan alltså summera Sverigedemokraternas Europapolitik med att de inte har någon Europapolitik, utan de vill låta andra avgöra den helt och hållet. Det är ganska skrämmande.

Precis som du sade i ditt inledningsanförande, Johnny Skalin, behandlar Europapolitiken i dag stora saker som inbegriper nästan alla samhällsområden. Då måste man som ett seriöst parti också ha en politisk position. Det går inte att urskulda sig och säga att man inte bär ansvar och inte har någon åsikt.

Jag är i flera delar för att man ska ha folkomröstningar. Jag bejakade också folkomröstningen om euron, och jag respekterar resultatet. Men jag kommer inte att acceptera att man ursäktar sig in i Europaparlamentet.

Anf. 10 JOHNNY SKALIN (SD) replik:

Herr talman! Det är ett faktum att Centerpartiet och övriga partier här har varit med om att driva igenom ett Lissabonfördrag som har överfört makten på 68 politiska områden. Det har inte vi gjort, och vi skulle aldrig göra det heller. Det är så stora politiska frågor att folket måste få vara med och avgöra dem.

Det är inte sant att vi inte är med och påverkar. Vi sitter i EU-nämnden varje vecka, förutom förra veckan, och anmäler frekvent avvikande meningar för att hindra den här maktöverföringen. Det gör inte Centerpartiet.

Anf. 11 URBAN AHLIN (S) replik:

Herr talman! Johnny Skalin gör det väl enkelt för sig när han säger: Var ska frågorna ligga? Ska de avgöras i nationalstaten, i Sverige, i Stockholm eller ska de avgöras i Bryssel?

Riktigt så enkel ser inte verkligheten ut. Det finns politiska beslut som fortfarande avgörs här i Stockholm men också frågor som avgörs i Bryssel. Varför ser det ut på det sättet? Jo, därför att när det gäller miljö-

förstöring, gränsöverskridande brottslighet med mera har nationalstatens förmåga eller räckvidd att påverka helt enkelt försvunnit i den globaliserade värld som vi lever i. Därför är det lämpligt att de besluten fattas på europeisk nivå.

Men jag tycker ändå att Johnny Skalin lyfter upp en viktig fråga när det gäller den diskussion som jag tror kommer att föras eftersom Tyskland, Holland, England och andra har talat om huruvida vi verkligen har rätt balans mellan vad som ska avgöras i nationalstaten och vad som ska avgöras i Bryssel.

Hollands EU-minister har sagt: Europe where necessary, national state where possible. Och jag tycker att det är ett ganska rimligt förhållningssätt.

Anf. 12 JOHNNY SKALIN (SD) replik:

Herr talman! Jag tycker att det är ytterst beklämmande att Sveriges riksdag säger att frågan inte är så enkel. Frågan är jätteenkel. Jag anser att makten utgår från folket. Det står till och med inskrivet i grundlagen, men jag tycker inte att Sveriges riksdag följer det. När det handlar om så här stora, övergripande frågor måste folket få en möjlighet att tycka till.

Den möjligheten kommer man nu att få i Holland och i England. Det är min förhoppning. Den debatten förs åtminstone i de här två länderna. Jag tycker att det är en ytterst nykter och upplyftande debatt om att man ska låta folket avgöra om man har överfört nog mycket makt och kanske ska tänka sig att ta tillbaka lite makt till landet.

Om vi skulle kunna föra den diskussionen här i Sverige tror jag att vi skulle komma mycket längre i den politiska diskussionen. I nästan alla politiska församlingar har EU majoritet över inflytandet i den politiska processen. Det tycker jag inte är rätt.

Anf. 13 URBAN AHLIN (S) replik:

Herr talman! Hade Johnny Skalin lyssnat på mig hade han hört att jag sade att jag tyckte att det var en viktig debatt och att det är rimligt att man för en diskussion om huruvida vi har hittat den balans som krävs mellan nationalstaten och Bryssel. Jag räds inte den debatten alls, men det är inte så enkelt som Johnny Skalin försöker göra det till när han säger att antingen avgör man sakerna i Stockholm eller också gör man det i Bryssel.

Mitt partis utgångspunkt är att det finns en hel del frågor som bäst avgörs i Bryssel, och det finns också frågor som bäst avgörs i Stockholm. Det är den politiken vi för.

Anf. 14 JOHNNY SKALIN (SD) replik:

Herr talman! Då är det min grundpoäng att vi också måste föra den diskussionen mer allvarligt än vad vi gör i Sveriges riksdag i dag. Här står vi nu i ett enskilt replikskifte, men var finns den stora, övergripande diskussionen om de här frågorna? De här frågorna är på tapeten i stora, avgörande länder ute i Europa, men här duckar man och säger att det är jättebra att vi diskuterar detta, men man för det inte vidare till en djupare diskussion. Det skulle jag vilja se att vi gjorde i den här kammaren, men tyvärr är vi det enda partiet som driver den frågan.

Anf. 15 DÉSIRÉE PETHRUS (KD) replik:

Herr talman! Johnny Skalin ställer några frågor till Kristdemokraterna om att vi vill lämna över kompetens när det gäller tobak och snus. Vi vill självfallet minska snus- och tobakskonsumtionen för människors bästa. Men vi har också mycket starkt sagt att vi är för subsidiariteten, så det är bara de beslut som vi tycker gynnar svenska medborgare som vi går med på. Det var mycket tydligt att vi gärna ville ha ett direktiv för konkurrensneutralitet på plats, men vi ska naturligtvis se till att inte alla frågor beslutas i EU. Det var vi också tydliga med att driva.

EU är framför allt ett samarbete. Jag stämmer in i andras frågor här: Vad vill egentligen Sverigedemokraterna? Finns det ingenting som är bra på miljöområdet och när det gäller brottsbekämpande över gränserna, fred och frihet och den fria rörligheten, det vill säga flera av de frågor som gör att Sverige är ett välmående land? Även det borde väl Sverigedemokraterna kunna ställa upp på.

Anf. 16 JOHNNY SKALIN (SD) replik:

Herr talman! I mitt anförande nämnde jag att man gärna kämpar för det svenska snuset. Jag tycker att det är jättebra att man gör det i Sveriges riksdag, speciellt eftersom vi i anslutning till fördraget skrev in att vi skulle ha ett permanent undantag. Men man duckar i de stora, övergripande frågorna. Det var vad jag anförde i mitt anförande.

Vad gäller EU som helhet vill jag säga att jag kallar mig själv för en Europavän, men jag är kanske inte en EU-vän i den bemärkelsen som Kristdemokraterna och andra partier är. Jag tror på samarbete. Jag tror på ett utbyte med andra länder. Vi måste vara med i den öppna handeln. Vi måste samarbeta i stora, gränsöverskridande frågor som handel, kriminalpolitik och så vidare. Det har jag alltid varit tydlig med. Det har alltid mitt parti varit tydligt med. Därför är det för mig obegripligt att man står här i kammaren i Sveriges riksdag 2013 och fortfarande inte har förstått någonting av det vi har sagt, speciellt eftersom vi ständigt upprepar vad vi tycker både här och i EU-nämnden.

Anf. 17 DÉSIRÉE PETHRUS (KD) replik:

Herr talman! Det är fortfarande mycket otydligt. Vi tror att det är bra att vi kämpar för att människor inom EU, inklusive Sverige, har en bra hälsa, och det var det vi ville åstadkomma med snus- och tobaksdirektivet. Därför var vi positiva till vissa delar av det, men vi har också undantag enligt vårt anslutningsfördrag.

Jag är ändå fortfarande mycket förvånad över att Sverigedemokraterna inte kan visa den här positiva hållningen. Du säger att ni är ganska positiva, Johnny Skalin, men egentligen är ni också mycket negativa. Det är mycket svårt att förstå vad Sverigedemokraterna vill med EU.

Anf. 18 JOHNNY SKALIN (SD) replik:

Herr talman! För min del är det mycket enkelt. Vi vill återgå till ett samarbete, det vill säga det som väljarna röstade på 1994. Jag anser att de svenska väljarna röstade på någonting som kallades för samarbete. Det var den debatt som fördes, och det var den fråga som ställdes inför valet. Europeiska unionen ser inte sådan ut i dag, och det är där vår grundkritik i EU-frågorna ligger. Det handlar inte om att vi på något vis vill klippa

av Europa från Sverige. Vi är en del på en global marknad. Det kommer vi att fortsätta att vara. Vi måste samarbeta även i gränsöverskridande frågor. Där har vi varit mycket tydliga.

Prot. 2013/14:11
14 oktober

Allmänpolitisk debatt

Omvärlden och Europa

Anf. 19 LARS OHLY (V):

Herr talman! För tio år sedan fattade den här kammaren beslut om en politik för global utveckling. Två perspektiv skulle vara övergripande och överordnade på alla politiska områden som hade med internationellt samarbeta att göra. Det var fattigdomsbekämpning och respekt för mänskliga rättigheter.

Utrikesministern, som sitter här, brukar ibland roa sig med att kalla andra regeringar och länder för oseriösa. Låt oss då betrakta hur den svenska regeringen behandlar det svenska biståndet.

Det svenska biståndet har under senare år blivit utsatt för en mängd olika avräkningar, som man kallar det. Man tar bort sådant som man menar är kostnader som hänger ihop med biståndet. Numera är till exempel minröjning i andra länder en del av det svenska biståndet. Det var tidigare en del av försvarsbudgeten. Det betyder att det totala biståndet har minskat.

Flyktningmottagande betalas till viss del med biståndspengar. Det har mängder av internationella organisationer ifrågasatt, och i Sverige har vi traditionellt alltid hållit oss för goda för att använda biståndspengar till den typen av åtgärder.

En del skulder som inte finns har skrivits av genom avräkningar. Det låter inte rimligt.

Man har använt pengar från biståndet till ambassadbyggen, och då borde man kunna tänka sig att det åtminstone gällde ambassadbyggen i länder som fick svenskt bistånd. Därför måste man fråga sig vad ambassaden i Reykjavik har med svenskt bistånd att göra. Varför avräknas ett ambassadbygge i Reykjavik från det svenska u-landsbiståndet?

Dessutom har en minister fått sin lön genom biståndspengar.

Uppfinningsrikedomen är stor på Utrikesdepartementet, men jag tror att man ska vara lite försiktig med att kalla andra länder och regeringar för oseriösa samtidigt som man behandlar det svenska biståndet på det här sättet. Pengar som skulle gå till fattigdomsbekämpning och respekt för mänskliga rättigheter går nu i stället till ambassadbyggen och ministerlöner. Det finns anledning för utrikesministern att vara lite självkritisk.

Dessutom behövs en handelspolitik som sannolikt är mycket viktigare än biståndspolitiken för att åstadkomma en verklig fattigdomsbekämpning. Det krävs en handelspolitik som verkligen tar ställning och som faktiskt inser att mycket av vårt välstånd är uppbyggt genom att vi hade möjlighet att skydda vår egen produktion i ett uppbyggnadsskede. Det går inte att lägga samma schema och samma regler rakt av på alla länder samtidigt som man förbehåller sig rätten att skydda sin egen produktion genom subventioner. Det är precis vad Europeiska unionen gör i dag. Man subventionerar och ser till att europeiska produkter, framför allt från jordbruksområdet, kan exporteras på världsmarknaden till lägre priser än vad produktionen kostar. Det gör man för att gynna sina egna verksamheter, på bekostnad av produktionen i länder i tredje världen som försöker producera på rimliga villkor.

Det andra perspektivet, mänskliga rättigheter, är minst lika viktigt – att alltid, i varje läge, försvara mänskliga rättigheter och förhindra övergrepp och förtryck. Där har den svenska krigsmaterielexporten en speciell ställning. Sverige är en av de största exportörerna av vapen och krigsmateriel i världen. Räknat per capita är den oerhört stor. Det betyder att det spelar roll vad vi gör. Vi har ett regelverk, men det har uttunnats. Det har genom åren blivit allt lättare att få rätt att exportera även till regimer som rimligtvis inte kan sägas försvara mänskliga rättigheter. Saudiaffären finns fortfarande i färskt minne. Saudiarabien är en stor handelspartner till Sverige när det gäller krigsmateriel. Bahrain är ett annat exempel, och för den delen även Egypten.

Förra året exporterade vi vapen för 9 miljarder kronor. Det är inte någon jättestor summa, men frågan är: Ska Sverige fortsätta att beväpna länder och regioner som är osäkra, otrygga och där konsekventa övergrepp mot mänskliga rättigheter sker?

Eller ta för den delen exemplet med handelsminister Ewa Björling som ett år innan Gaddafis fall åkte ned till Tripoli i Libyen och ville sälja övervakningssystem till den libyska regimen. Är det sådant Sverige ska syssla med när vi har en politik vars övergripande mål ska vara fattigdomsbekämpning och respekt för mänskliga rättigheter?

Jag sitter själv i Krigsmaterielexportutredningen som ska lägga fram förslag i december 2014. Men det här är frågor som inte kan vänta till dess. Det finns beslut som måste fattas innan dess. Det finns beslut som har med demokrati och mänskliga rättigheter att göra som regeringen genast bör ta ansvar för. Stoppa krigsmaterielexporten till krigförande stater, stoppa krigsmaterielexporten till diktaturer och se till att Sveriges anseende som en försvarare av mänskliga rättigheter återupprättas!

Anf. 20 MATS JOHANSSON (M) replik:

Herr talman! Jag har samma fråga till Lars Ohly som jag hade till Urban Ahlin, nämligen vilka ministerposter som Vänsterpartiet gör anspråk på nu när ni har börjat fördela ministerposterna. Är det utrikesministerposten, försvarsministerposten och biståndsministerposten? De är några av de områden där, enligt min mening, kommunister inte bör ha inflytande över den svenska nationella politiken.

Jag fick inget riktigt besked av Urban Ahlin. Jag accepterar att det är ett år kvar till valet och att frågan får anstå när det gäller hur den rödgröna utrikesplattformen kommer att se ut, men jag antar att det som Lars Ohly var med och skrev 2010 om att USA skulle utrymma alla militärbaser utanför det egna territoriet fortfarande är Vänsterpartiets ståndpunkt.

Anf. 21 LARS OHLY (V) replik:

Herr talman! I det här läget aspirerar Vänsterpartiet på varenda ministerpost. Vi går till val som ett parti som vill få makt och inflytande, och jag skulle gärna se Jonas Sjöstedt som statsminister. Jag skulle själv gärna ta kulturministerposten i en sådan regering. Men ministerposterna fördelas inte före ett val. De fördelas efter ett val. När vi har vunnit det valet får vi diskutera hur ministerposterna ska fördelas och vem som ska sitta på vilken post.

När det gäller politikens innehåll ser jag, till skillnad från Mats Johansson, ett stort problem i att USA tar sig rättigheter att trampa andra på

fötterna. Till exempel gäller det samarbetet mellan svenska FRA och NSA. Har Mats Johansson något att säga om att svenska myndigheter samarbetar med myndigheter i USA som övervakar människor på väldigt lösa boliner? Tycker Mats Johansson att det är rimligt?

Prot. 2013/14:11
14 oktober

Allmänpolitisk debatt

Omvärlden och Europa

Anf. 22 MATS JOHANSSON (M) replik:

Herr talman! Min fråga gällde om Vänsterpartiet står fast vid att USA bör utrymma alla militärbaser utanför det egna territoriet, det vill säga dra sig tillbaka från Europa och lämna fältet fritt för den ryska upprustningen. Det var den fråga som Lars Ohly inte besvarade. Men jag tackar för beskedet om att Vänsterpartiet gör anspråk på alla ministerposter. Det känns bra att väljarna får den upplysningen, och så får de ta ställning till om det är värt att ta den risken genom att rösta på Socialdemokraterna.

Anf. 23 LARS OHLY (V) replik:

Herr talman! Om Mats Johansson är någorlunda seriös skulle jag tro att han säger samma sak om Moderaterna. Ni aspirerar på samtliga ministerposter. Det gör varje parti. Om ni får över 50 procent kommer ni inte att ta in några trilskande småpartier, som dessutom sannolikt inte finns kvar i riksdagen i det läget.

Men ministerposter, Mats Johansson, fördelas inte före ett val. De fördelas efter ett val, och det gäller – oavsett vilket valresultat vi får – såväl för en borgerlig regering som för en eventuell, ny rödgrön regering. Det väntar vi med att göra.

Anf. 24 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Herr talman! Låt mig börja med att säga att en sak som skiljer mig från Lars Ohly är att jag inte aspirerar på att bli kulturminister. Men det är inte det som dagens debatt handlar om, utan den handlar om att Sveriges röst i Europa och världen faktiskt är viktig. Vi ska försöka göra skillnad. I en debatt som denna är det naturligt att oppositionens roll är att kritisera och att vi från regeringssidan ska undvika att slå oss alltför mycket för bröstet, och sedan ska vi gemensamt försöka att blicka framåt.

Men det finns i alla fall anledning att notera att vi värderas relativt väl. En europeisk tankesmedja, där också Urban Ahlin sitter i rådet, anser att vi tillhör de inflytelserika länderna utrikespolitiskt sett i Europa. En internationell opinionsundersökning noterar att den svenska regeringen har ett större stöd för sin utrikespolitik än vad de allra flesta regeringar i västvärlden har, och det var kanske inte bara en tillfällighet att USA:s president Obama kom till Sverige för att diskutera utrikespolitik.

Urban Ahlin höll sitt vanliga anförande. Låt mig återkomma till det. Det var i stort sett samma sak som tidigare, och det behöver inte vara något fel i det – upprepning är ju all inlärnings moder, sägs det.

Låt mig ange tre frågor som är viktiga för svensk utrikespolitik just nu och som vi inte kan bortse från.

Den första är tragedin i Syrien. Sverige gör mycket. Vi är en av de största givarna av humanitärt bistånd. Vi har gett mer än 300 miljoner kronor i år och vi är beredda att göra mer. Ändå är det otillräckligt. Man känner otillfredsställelsen nästan varje dygn över det som pågår i Syrien och nere i Levanten.

De internationella insatserna måste skärpas. Det gäller Europa och den gemensamma asyl- och migrationspolitiken. Alla måste vara med i den och inte bara ett eller annat land. Vi är generösa i flyktingpolitiken, men alla måste kunna ställa upp.

Det gäller ansträngningarna att snabbt få till stånd en fredskonferens i Genève. Vi stöder mycket aktivt FN:s och Arabförbundets medlare Lakhdar Brahimi och har nära kontakt med honom.

Det gäller arbetet med att förstöra Syriens kemiska vapen efter de hemska attacker som har skett. Vi har ställt mycket betydande resurser till FN:s och OPCW:s förfogande, och vi vill nu utöver detta ställa ett militärt Herculesflygplan till FN:s och OPCW:s förfogande för olika transporter i det här sammanhanget. Jag hoppas att mycket snart kunna återkomma till riksdagen rörande detta. Jag utgår från att vi får riksdagens partiets stöd för detta. Att stödja och stärka FN i dess konkreta arbete är mycket viktigt.

Den andra frågan är FN:s östliga partnerskap inför dess tredje toppmöte i Vilnius i slutet av november. Det här går tillbaka, som alla vet, på ett initiativ som Polen och Sverige tog under våren 2008 gällande att sträcka ut en hand av samarbete och hjälp till EU:s mest omedelbara grannländer i öst och att ge dem en möjlighet att steg för steg vara med i det europeiska samarbetet.

Nu står vi redo att parafera mycket omfattande samarbetsavtal, framför allt men inte enbart, på det ekonomiska området med Georgien och Moldavien och förhoppningsvis underteckna ett motsvarande avtal med ukrainarna. Det är ett mycket omfattande och mycket viktigt omvandlande samarbete för dessa länder, men plötsligt vill Ryssland att de i stället ska ingå i deras tullunion. Plötsligt kommer hot och konkreta åtgärder riktade mot dessa länders egen förmåga, egen vilja och egen rätt att själva välja sin väg i dagens Europa. Detta är oacceptabelt. Varje europeiskt land måste självt ha friheten att välja sin väg. Hot och sanktioner hör inte hemma i det Samarbetseuropa som vi vill vara med och bygga.

Nästa vecka kommer jag tillsammans med Polens utrikesminister – det var vi som tog initiativet – att besöka de tre mest aktuella länderna för att ytterligare understryka vårt starka stöd för deras rätt att själva välja sin väg och också deras rätt att delta fullt ut i det europeiska samarbetet.

För det tredje kommer vi till friheten och säkerheten på nätet. Plötsligt har vi fått en omfattande debatt om övervakning, säkerhet och frihet på nätet. Det är bra. Det är inget nytt för oss. Vi har klara regelverk för hur detta fungerar i Sverige. Det förvånar oss inte – vi är inte naiva – att andra länder bedriver underrättelsetjänst på nätet. Vi vet också att det finns regimer som censurerar, som kontrollerar, som begränsar och som vill utvidga detta till så stora delar av världen som möjligt.

Därför har vi satt frågorna om nätets frihet mycket högt på den internationella dagordningen. I morgon åker jag till Seoul i Korea för att delta i en stor internationell konferens om detta och för att diskutera friheten och säkerheten på nätet. Vi ligger i absolut framkant i den debatten. Stockholm Internet Forum har blivit ett nav i den globala debatten. Jag kommer att diskutera nya steg för att föra debatten om globala regler för nätet vidare när jag träffar andra i Seoul.

Nätet är ingen fluga. Det blir allt viktigare för fler, för utvecklingsländerna, för friheten och för säkerheten. Därför är detta arbete så viktigt.

Jag nämner dessa tre områden eftersom de är aktuella, och för att de visar på vikten av att ha en utrikespolitik som ligger i framkant och som tar tag i de nya och aktuella frågorna, som förmår andra länder att röra sig och därmed påverkar den internationella debatten som sitter fast i det gamla och är rädd för det nya, som genom idéer och initiativ värnar våra intressen och främjar våra värderingar i en tid av ständigt skiftande utmaningar. Det hoppas jag att jag har i alla fall betydande delar av oppositionens stöd för, alldeles bortsett från de randanmärkningar som kan komma i övrigt.

Detta kommer utöver de andra viktiga saker som vi gör. Att hjälpa svenska medborgare runt om i världen är en uppgift som blir allt viktigare och, låt mig också säga, alltmer krävande dag för dag. Arbetet med att stärka det nordiska och baltiska samarbetet gäller just nu inte minst säkerhetspolitiken.

Vi vill vara en tydlig röst för medborgerliga fri- och rättigheter också där det kan vara obekvämt eller impopulärt. Jag nämnde friheten för nätet; alla applåderar inte det. Alla applåderar inte Birgitta Ohlsson när hon arbetar aktivt runt om i Europa för hbt-personers rätt, och många tyckte att det var lite egenartat att Fredrik Reinfeldt för några år sedan ägnade hela sitt anförande i FN:s generalförsamling bara åt kvinnors rättigheter.

Låt mig säga parentetiskt till Urban Ahlin att det handlar om två saker när vi minskar anslaget till UNDP – för det är rätt att vi gör det. För det första handlar det om att organisationen har kritiserats för ineffektivitet. Det kan vi inte vara likgiltiga inför. För det andra handlar det om att vi har prioriterat om fördelningen av pengarna bland annat för att stödja UN Women. Det var en politisk markering mot ineffektivitet och för kvinnors rättigheter. Det behöver inte vara alldeles fel att göra sådana prioriteringar i stället för att bara sitta fast i att allt som FN gör per automatik råkar vara rätt.

Sedan handlar det om att bygga ett bättre och starkare Europa och europeiskt samarbete. Det handlar om förutsättningarna för vår ekonomi. Det handlar om stabilitet och säkerhet i Europa i dess helhet. Det handlar om att hjälpa länder i vår närhet så mycket vi kan. Det handlar om Europas röst i världen. Vi går mot vad vi kan kalla en multiregional värld, och är vi inte med i den är vi inte med alls, alldeles oavsett vad vi säger i denna kammare.

På den punkten tror jag att Socialdemokraterna tycker samma sak i grunden; det är viktigt. Men två av oppositionspartierna i denna kammare, Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet, är faktiskt för att Sverige helt och hållet ska lämna Europeiska unionen och därmed det europeiska samarbetet. Ni vill måla ut, och ni vill de facto bygga murar mot övriga Europa, hur mycket ni än försöker dölja detta med retorik och med än det ena och än det andra. Det är en farlig politik. Den är farlig för Sveriges framtid, både ekonomiskt och politiskt.

Vi behöver mer samarbete, mer samarbete i Norden, i Europa och i världen, för att kunna tillvarata våra intressen och värna och främja våra värderingar. Där ligger en kärna i Sveriges utrikespolitik. Den hoppas jag

att vi har bred enighet kring, trots de marginella partierna långt ut på den ena och den andra kanten.

(Applåder)

I detta anförande instämde Ismail Kamil (FP).

Anf. 25 URBAN AHLIN (S) replik:

Herr talman! Jag ställde en fråga till utrikesministern. Den handlade om kandidaturen till FN:s säkerhetsråd. Kommer vi att få ett svar? Tänker Sverige kandidera eller tänker man inte kandidera? De andra nordiska länderna väntar på ett svar från utrikesministern eftersom det påverkar deras möjligheter att få en plats i säkerhetsrådet. Jag har kritiserat utrikesministern för att ha ägnat detta för lite uppmärksamhet, för att man inte har startat kampanjen och för att det nog i praktiken är kört för Sverige när det gäller att få en plats i FN:s säkerhetsråd. Vi riskerar att hamna sist i vår grupp, precis som i MR-rådet. Det beror på att regeringen har visat FN för lite intresse.

Jag vill ha svar på frågan. Ja eller nej? Kommer vi att ha startat kampanjen, eller kommer vi att lämna över stafettpinnen till Norge? Det är väl bättre att de lyckas få en plats i säkerhetsrådet om vi ändå kommer att misslyckas.

När det gäller tillfället med Obama hade han väl inte varit här i början av september om inte mötet med Putin hade ställts in.

Jag håller fullständigt med när det gäller Syrien. Vi hoppas också på Genève 2-konferensen. Regeringen kan räkna med fullständigt stöd från det socialdemokratiska partiet när det gäller stöd till OPCW att föra ut kärnvapen från Syrien.

Vi delar också regeringens åsikt när det gäller Östliga partnerskapet.

Anf. 26 Utrikesminister CARL BILDT (M) replik:

Herr talman! Urban Ahlin hade två frågor till mig gällande FN-politiken. Den ena gällde UNDP, och jag har svarat honom. Det är bra att vara mot ineffektivitet. Det är bra att vara för kvinnor. Det är dåligt att bara automatiskt säga ja till allt i FN.

När det gäller kandidatur till säkerhetsrådet är vi en kandidat till säkerhetsrådet. Ingenting har ändrats, och vi har inte meddelat något annat.

Utrikesministern, eller förlåt Urban Ahlin, talar mycket om Norge. Ja, jag ska tala med den norska regeringen, en ny sådan som kommer nu.

Ja, Urban Ahlin är ju utrikestålesman i alla fall.

(URBAN AHLIN (S): Efter valet!)

Jaså, är det också avgjort? Ja, man ser andra namn figurera i tidningarna. Vi får se hur det blir med den saken.

Men när det gäller Norge ska jag tala med den nya norska regeringen som sammanträder om detta. Det är klart att det då på ett eller annat sätt behövs insatser för information. Jag vill gärna säga att det när det blir sådana insatser blir mer än vad Socialdemokraterna har förslagit i sin motion. Det var ju en pytt-, pytt-, pyttsumma som inte räcker någonstans alls, men det blir inga stora, dyra, flådiga kampanjer. Jag tycker att det

har funnits en tendens i FN att göra detta till nästan röstköp på ett sätt som nästan är motbudande.
(Applåder)

Prot. 2013/14:11
14 oktober

Allmänpolitisk debatt

Omvärlden och Europa

Anf. 27 URBAN AHLIN (S) replik:

Herr talman! Det är smickrande av utrikesministern att utse mig till utrikesminister. En gång gjorde jag ungefär liknande misstag när jag kallade utrikesministern för statsminister.

(Utrikesminister CARL BILDT (M): Ajdå!)

Vi kan väl hålla oss till Lars Ohlys förslag och dela ut ministerposter-na efter valet.

(Utrikesminister CARL BILDT (M): Och varken Urban eller jag blir väl kulturminister.)

Nej, jag kan garantera att jag inte heller kandiderar till det. Jag kan lugna alla kulturpolitiker med det.

Det är viktigt att man nu startar kampanjen. Jag delar utrikesministerns uppfattning om att vi naturligtvis inte ska ha några flådiga mångmiljonsatsningar på säkerhetsråds kandidatur. Det finns andra länder som satsar de pengarna. Men genom engagemang i FN borde Sverige kunna få stöd för en plats i FN:s säkerhetsråd. Det är upp till regeringen att visa det engagemanget.

Anf. 28 Utrikesminister CARL BILDT (M) replik:

Herr talman! Det pyttpytt som Socialdemokraterna föreslagit för oss absolut ingenstans. Jag tycker dock att det är bra att Urban Ahlin säger att dyra, flådiga kampanjer leder fel. Och det är bra om vi kan ha en kritisk inställning till mycket som sker inom FN, inklusive en del av det som skett i UNDP.

Låt mig vidare säga att det är bra om Socialdemokraterna ställer upp på det utökade stöd vi nu ger till FN:s arbete mot kemiska vapen.

Anf. 29 LARS OHLY (V) replik:

Herr talman! Jag tror att jag talar inte bara för mig själv utan för hela Kultursverige när jag välkomnar att Carl Bildt inte är kandidat till kulturministerposten.

Utrikesministern svarade över huvud taget inte på mina frågor. Är det rimligt att kalla andra länder oseriösa när man samtidigt behandlar det svenska biståndet på det sätt som UD gör med avräkningar för ambassadbyggen och ministerlöner. Varför är inte Carl Bildts egen lön i så fall en avräkning från biståndet? I biståndet ingår väl även utrikespolitik? Vilka är kriterierna? Varför agerar man på det sättet? Varför används inte pengarna till fattigdomsbekämpning?

Det andra jag vill fråga är varför Sverige fortsätter att exportera vapen till krigförande stater, till diktaturer som kränker mänskliga rättigheter. Varför fortsätter vi att göda diktaturer och regimer som inte respekterar de grundläggande mänskliga rättigheterna?

Anf. 30 Utrikesminister CARL BILDT (M) replik:

Herr talman! Låt mig börja med frågorna om biståndet. Biståndsanslagen fastställs av Sveriges riksdag, och de pengarna går exakt dit de ska. Sedan räknar man internationellt även annat som bistånd, och det är rätt rimligt. När vi till exempel kontrollerar effektiviteten i FN:s biståndsprogram hjälper det utvecklingsländerna och då räknas det internationellt in i det så kallade enprocentsmålet. Det är det som avräkningen handlar om. Det sker enligt internationella regler. Det sker efter internationell översyn. Sverige har inte bara fått godkänt, utan Sverige har fått beröm internationellt för det sätt på vilket vi handlägger detta.

När det gäller vapenexporten, försvarsmaterielexporten, vill jag säga att den är viktig för svensk säkerhetspolitik. Den sker enligt mycket strikta regler. Samtliga de affärer som Lars Ohly kritiserade från talarstolen slöts under en tidigare regering som Lars Ohly gav sitt aktiva stöd.

Anf. 31 LARS OHLY (V) replik:

Herr talman! Nu bluffar Carl Bildt. Det är inte alls någon internationell standard att man ska räkna av biståndsministerns lön eller ambassadbyggen i Reykjavik från biståndet. Det är en bluff. Det är en lögn. Ni bluffar, Carl Bildt, eftersom ni försöker spara på biståndet och använda pengarna till annat. Det är dåligt och oseriöst, och då ska du inte kalla andra länder oseriösa.

När det gäller vapenexporten vill jag säga att visst, den socialdemokratiska regeringen hade inte rena händer, men den nuvarande regeringen har aktivt fortsatt med den och till och med försökt sälja övervakningssystem till Gaddafis Libyen ett år före hans avgång. Det är inte rimligt.

Anf. 32 Utrikesminister CARL BILDT (M) replik:

Herr talman! Vi sparar inte på biståndet. Vi ökar biståndet kraftigt. Det har varit en väldig utökning av biståndet under den borgerliga regeringen. De ytterligare så kallade avräkningar som sker har vi fått beröm för, alltså det sätt på vilket det sker. De sker enligt internationella riktlinjer och det granskningssystem som finns. Det skedde under tidigare regeringar, det har skett under nuvarande regering, det sker internationellt. Det är en del av internationellt erkänd biståndspolitik, och den får vi mycket beröm för internationellt.

Anf. 33 MARKUS WIECHEL (SD) replik:

Herr talman! Konflikten i Syrien är inne på sitt tredje år. Miljontals människor är på flykt, framför allt i närområdet. Utrikesministern är naturligtvis fullt medveten om hur förödande situationen kan vara för människorna i lägren. Därför ställer jag mig lite frågande till hur utrikesministern kan stå bakom regeringens prioriteringar när det görs avräkningar på biståndet till förmån för flyktingmottagning i Sverige.

Anf. 34 Utrikesminister CARL BILDT (M) replik:

Herr talman! Det är klart att jag kan, för det är en rimlig och bra politik. Jag är förvånad över att EU-politiken inte kommer upp i replikerna från sverigedemokrater. Ni, Markus Wiechel, vill ju gå ur Europeiska unionen. Ni vill försämra våra möjligheter att gemensamt hjälpa Syrien.

Ni vill försämbra våra möjligheter att bedriva en gemensam asyl- och migrationspolitik.

Jag tycker att det är nästan skamligt att ni som ett parti i Sveriges riksdag förordar, tillsammans med Vänsterpartiet, att vi ska lämna det europeiska samarbetet med alla de möjligheter det innebär – också att hjälpa människor i Syrien och i flyktinglägren kring Syrien samt dem som behöver hjälp och söker sig till olika europeiska länder. Det är den verkliga skiljelinjen i svensk politik.

Anf. 35 MARKUS WIECHEL (SD) replik:

Herr talman! Jag är fullt medveten om att EU gör en hel del för biståndet, men jag är också fullt medveten om att Sverige har möjlighet att hjälpa människor utan att vara medlem i EU. Sverige kan göra otroligt mycket genom att satsa på effektivt bistånd, exempelvis genom UNHCR. Det borde utrikesministern om någon vara medveten om.

Biståndet bör rimligtvis läggas där det gör mest nytta. Var gör det mest nytta, i Sverige till asylsökande eller i Syriens flyktingläger?

Anf. 36 Utrikesminister CARL BILDT (M) replik:

Herr talman! Det som gör allra störst nytta är internationella insatser som vi gör gemensamt. Det gör vi genom Förenta nationerna, där det är mycket viktigt. Vi är mycket starka, en av de starkaste, där. Det gör vi genom Europeiska unionen. Vill man som Sverigedemokraterna försvaga oss inom FN och gå ur Europeiska unionen innebär det att vi ska göra allting själva. Det blir sämre för Sverige, det blir sämre för flyktingarna, det blir sämre för det mesta. Sverigedemokraternas isolationism skapar ökade risker för Sverige och försvårar våra möjligheter att hjälpa människor i Syrien, kring Syrien och dem som söker sig ända till Sverige.

I detta anförande instämde Urban Ahlin (S).

Anf. 37 JOHNNY SKALIN (SD) replik:

Herr talman! Utrikesministern nämnde tre prioritetssområden – Syrien, det östliga samarbetet och frihet och säkerhet på nätet. Frihet och säkerhet på nätet ska jag inte kommentera men däremot Syrien.

I EU-nämnden anför jag ofta, vilket utrikesministern känner till, att vi bör ge mer resurser till FN för att hjälpa flyktingar på plats. Jag har också nämnt att vi kan göra det via EU, absolut. Det tycker jag att vi kan göra så länge vi är medlemmar i EU. Däremot har jag aldrig någonsin sagt att vi vill lämna EU för att vi på något sätt skulle vara mot samarbete. Det är snarare tvärtom, samarbete har jag hela tiden hävdat att vi är för. Vi är för samarbetet, men vi är mot överstatligheten.

Här skulle jag vilja höra hur utrikesministern ser på det som uttalad federalist. Hur ska det framtida EU se ut enligt utrikesministern?

Anf. 38 Utrikesminister CARL BILDT (M) replik:

Herr talman! Det är en viktig debatt, och jag tror att vi behöver en bättre Europadebatt i Sverige som bland annat handlar om detta. Det som skiljer oss åt är att ni, Johnny Skalin, vill lämna den debatten. Ni vill att

Sverige ska mäla sig ut ur den. Sedan vill ni sätta er på jag vet inte vilken kant och inte delta i debatten över huvud taget.

Vi vill vara aktiva européer och forma det aktiva europeiska samarbete som behövs för att vi ska kunna klara utmaningar som Syrien, klara vår ekonomi, ge Sverige en röst och en roll i världen. Mäler vi oss ut ur den debatten mäler vi oss också ut ur våra möjligheter att forma vår framtid. Det vill Sverigedemokraterna göra, och det vill Vänsterpartiet göra. Det är helt fel väg att gå för Sverige.

Jag deltar gärna i den debatten, och jag tycker att det är skandal att ni helt och hållet vill lämna debatten.

Anf. 39 JOHNNY SKALIN (SD) replik:

Herr talman! Det är snarare tvärtom. Det är vi som vill lyfta upp den debatten. Det är därför vi kräver en folkomröstning, att vi aktivt ska delta i den diskussion som just nu förs om dessa frågor på europeisk nivå. Vi har val till Europaparlamentet om drygt sju månader. Jag anser att den här frågan borde vara den absolut viktigaste att diskutera. Jag kommer aldrig att vika en tum när det gäller att diskutera dessa frågor när som helst och var som helst.

Utrikesministern har väl som en del av regeringen makt att påverka dessa frågor, att föra diskussionen upp till ytan? Gör det då!

Anf. 40 Utrikesminister CARL BILDT (M) replik:

Herr talman! Absolut, och det gör vi mycket aktivt. Vi är mycket aktiva deltagare. Jag nämnde hur vi aktivt formar den gemensamma europeiska utrikes- och säkerhetspolitiken, mer aktivt än de flesta andra länder. Det förutsätter att vi är med. Det förutsätter att vi vill vara med. Det förutsätter att vi är trovärdiga samarbetspartner för de andra länderna.

Om man säger som Johnny Skalin att vi ska gå ur, vem tror Johnny Skalin kommer att lyssna på honom om han inte vill vara med? Samarbete förutsätter ett element av solidaritet, ett element av förtroende, ett element av gemensam övertygelse. Den som vill bygga murar gentemot omvärlden kommer att finna att man också kan hamna utanför murarna.

(Applåder)

Anf. 41 ISMAIL KAMIL (FP):

Herr talman! Dagens utmaningar och hot är gränsöverskridande. Därför måste Sverige vara drivande i arbetet för stabilitet och säkerhet i Europa och omvärlden, samtidigt som vår säkerhet måste byggas solidariskt med andra. Regionala väpnade konflikter, terrorism och organiserad brottslighet kan utgöra hot på nära håll även om hoten kan vara geografiskt långt borta.

Sverige måste även i fortsättningen vara en stark aktör och bidra till krishanteringsinsatser under FN:s, EU:s och Natos ledning. Ett aktivt deltagande främjar stabilitet och fred i världen. Från Folkpartiets sida anser vi att Nato är en central aktör för den europeiska säkerheten och integrationen. Folkpartiet ser Nato som en garant för säkerhet och stabilitet, inte bara i Europa utan i hela världen. Det är därför Folkpartiet vill ha medlemskap i Nato.

Sverige måste spela en central roll vad gäller att försvara de universella normerna och värderingarna, såsom demokrati, yttrandefrihet, jäm-

ställdhet och mänskliga rättigheter. Sverige ska vara den starka kraften för öppna samhällen, för ett öppet Europa och för en öppen värld.

Herr talman! Vi har ett ansvar att stödja demokratiutvecklingen i olika regioner. Ett sådant stöd är ett stöd för fred och säkerhet. Ett fortsatt starkt svenskt engagemang för fredsarbete är mycket viktigt. Vi har ett förtroendekapital som få länder har och kan därför agera som medlare i samband med olika konflikthanteringar.

Begreppet ”skyldighet att skydda” är centralt i utvecklingen av folk-rätten. Folkpartiet tycker att det är bra att fokus har flyttats från staters säkerhet till att människors säkerhet sätts främst. Tyvärr har FN inte alltid lyckats, främst kanske på grund av de permanenta staternas roll och tyckanden. Syrien är ett typiskt exempel på detta.

För 30 månader sedan började hundratusentals syrier med fredliga demonstrationer. De gick ut på gator och torg och visade sin avsky mot den regim som i mer än 50 år har förtryckt, torterat, fängslat och mördat oliktänkande. De ville ha fria val och en ny författning som garanterade demokrati, yttrandefrihet och medborgerliga rättigheter.

Herr talman! Över 120 000 människor har mördats, över 100 000 är försvunna eller fängslade, två miljoner har flytt landet, över fyra miljoner är interna flyktingar och omkring sju miljoner syrier är i dag i akut behov av internationell humanitär hjälp. Bostadsområden och civila angränsningsområden av regimen med stridsflyg och tungt vapen. Regimen har till och med använt kemiska vapen och bombat städer och civila mål.

I dagarna har inspektörer från FN börjat sitt arbete i Syrien med att förstöra landets kemiska vapen, ett arbete som kommer att pågå i åtta till nio månader.

Omvärlden måste agera för att stoppa slakten på det syriska folket. Om våldet ska tillåtas fortsätta under tiden inspektörerna förstör kemiska vapen kommer hundratusentals fler människor att fly landet och ytterligare 30 000–40 000 att dödas. Världssamfundet har ett ansvar att skydda civila som ofta hamnar mellan regimen brutalt och extremisternas grymhet. Är det inte FN:s roll att skydda de civila?

Rysslands och Kinas blockerande av alla former av resolutioner i FN:s säkerhetsråd mot Syrien har gett en grön signal till diktatorn i Damaskus att fortsätta slakta folket, men har också öppnat vägen för islamistiska extremister och terrorgrupper som al-Qaida och Jabhat al-Nusra att befästa sina positioner i Syrien.

FN:s generalsekreterare har flera gånger anklagat den syriska regimen för brott mot mänskligheten. Sverige har tagit sitt ansvar, inte minst genom utrikesministern, vad gäller flyktingmottagande, humanitär hjälp med mera. Nu måste vi agera internationellt för att få stopp på våldet.

Herr talman! Efter Förintelsen och andra världskrigets slut var det mycket vanligt att få höra: Aldrig mer – det fruktansvärda som hänt under Nazityskland får inte upprepas! Så tragiskt fel alla hade. Listan över folkmord är lång: Rwanda, Kurdistan, före detta Jugoslavien, Darfur och nu Syrien, för att nämna några exempel.

Krig och väpnade konflikter är ett av de största hindren för utveckling och fattigdomsbekämpning. Målet måste vara att uppnå välfärd genom demokrati, mänskliga rättigheter och en fungerande rättsstat. Utan fred och säkerhet kan dessa mål inte uppnås.

Anf. 42 URBAN AHLIN (S) replik:

Herr talman! Det finns mycket i Ismail Kamils tal som jag fullständigt håller med om. Situationen i Syrien är ohygglig. Naturligtvis hoppas vi allihop på att man ska komma fram till en fredlig lösning. Som utrikesministern tidigare sade är det Genève 2-samtalen som kommer att avgöra om man kan få al-Asad eller någon annan från regimen att komma till förhandlingsbordet samtidigt med företrädare för den syriska oppositionen och därmed få till stånd en transition som så småningom leder till ett demokratiskt val där vi inte längre behöver ha al-Asad som Syriens främsta företrädare. Hans legitimitet är naturligtvis helt borta i och med att han har dödat sin egen befolkning.

Jag delar den ilska mot den syriska regimen som Ismail visar i sitt tal. Därför har jag en fråga till Ismail. Tycker du att det var bra gjort av regeringen att Sverige som ett av få länder inte skrev under uppropet om att föra al-Asad till Internationella brottmålsdomstolen?

Anf. 43 ISMAIL KAMIL (FP) replik:

Herr talman! Regeringen har varit aktiv från dag ett. Man har bjudit in oppositionen och utsett en ambassadör för kontakt med den syriska oppositionen. Utrikesministern har hela tiden sagt att al-Asadregimen och al-Asad inte ska vara en del av den politiska lösningen.

Som folkpartist tycker jag att regeringen borde ha undertecknat det brevet.

Anf. 44 KERSTIN LUNGGREN (C):

Herr talman! Under 2011 kunde vi notera 302 naturkatastrofer. Närmare 30 000 människor dödades, och de fick följder för ca 206 miljoner människor. FN bedömer att två tredjedelar av dessa katastrofer är klimatrelaterade. FN:s klimatpanel kunde i slutet av september här i Stockholm på nytt fastslå att det är extremt troligt att vi människor ligger bakom den här utvecklingen. Världsbankens president kunde i juni konstatera att vi nu riskerar att förlora de resultat i fattigdomsbekämpning som vi uppnått de senaste årtiondena om vi ingenting gör. Jag hörde också nyligen John Kerry säga att vi nu bjuder in nya katastrofer om vi ingenting gör.

Hållbar utveckling måste bli en central del av Sveriges och Europas uppdrag kommande år. Vi måste hitta och medverka till lösningar – inte lösningar – på de globala utmaningar vi ser. Som utrikesministern tidigare sade ska vi göra skillnad, också på klimatområdet. Om vi inte klarar det kommer ytterst människor över hela vårt jordklot att drabbas, och kommande generationers rätt och frihet kommer att förödas.

Herr talman! Europa handlar om en dröm – en dröm om frihet, en dröm om öppenhet, en dröm om jobb och ökade möjligheter för så många människor som möjligt både här hemma och i vår närmiljö. Det är därför människor drivs till de förskräckliga båtfärder som vi ser. Men, herr talman, det är en dröm som i dag utmanas.

Förra veckan var det val i Azerbajdzjan, en av våra östra grannar. Det var ett val som inte kan beskrivas som fritt och inte kan beskrivas som rättvist om man ser i vilken miljö det ägde rum.

Det östra partnerskapet, som det har talats om tidigare, är välkommet och viktigt för oss och för människorna på vår kontinent. Men handel och utbyte människor till människor måste gå hand i hand med klarspråk till

förmån för mänskliga rättigheter likväl som, naturligtvis, rätten för varje land att välja sin egen väg.

Vi hör och ser inte bara i denna kammare, herr talman, att nationalistiska och isolationistiska strömningar drar genom Europa. Vi har sett i Ryssland hur man tar steg för steg bakåt, där mänskliga rättigheter mer eller mindre sätts i fängelse. Vi ser också hur det drar andra länder med sig. Det handlar om rättigheter för hbtq-personer, civilsamhällets frihet, människors rätt att mötas, yttrandefrihet och journalisternas möjligheter att arbeta. Vi hör också företrädare säga: Vi har andra värden – vi värde- rar demokrati på ett annat sätt.

Detta kräver klarspråk hos oss och att vi tar debatten om värden i Europa, för det är ett Europa byggt på värden som vi ju står upp för.

Syrien och Mellanöstern står alltså inför stora utmaningar. Det har berörts tidigare, och jag kan inte annat än instämma. Människor drabbas så oerhört hårt. Drygt 100 000 har dödats i Syrien. Vi närmar oss ett helt Sverige på flykt. Det begås brott mot mänskligheten och krigsbrott. Straffrihet får inte råda.

Men det finns bara politiska lösningar. Det är politiska lösningar när det gäller Syrien – Genève II har nämnts – med fullt stöd. Det är politiska lösningar för ett fritt Palestina och för ett Israel inom säkra och erkända gränser.

Sverige, precis som EU, ska ge röst åt detta och vara en aktör för politiska lösningar. Det handlar i grund och botten, herr talman, om långsiktighet och hållbar utveckling. Det är så vi också bygger säkerhet här hemma i Sverige.

(Applåder)

Anf. 45 URBAN AHLIN (S) replik:

Herr talman! Det finns mycket i det som Kerstin Lundgren säger i sitt tal som jag fullständigt håller med om och delar.

Jag tyckte att det var intressant att höra Kerstin säga att varje folk måste ha frihet att välja sin egen väg, att varje land måste ha rätt att välja sin väg och att det var viktigt med ett fritt Palestina.

Eftersom vi har en majoritet i Sveriges riksdag för att vi bör erkänna staten Palestina och Centerpartiet har tagit ett sådant beslut på sin stämma undrar jag: Tycker du att det är rimligt att regeringen fortsätter med sin politik att inte erkänna staten Palestina?

Anf. 46 KERSTIN LUNDGREN (C) replik:

Herr talman! Det är alldeles klart att det är regeringen som har avgörandet i sin hand. Det är viktigt att regeringen nu jobbar för att stärka och hålla fast vid förutsättningarna för att nå en lösning i de fredssamtal som pågår. Det är självklart att vi som centerparti står upp för att vi vill se ett erkännande av Palestina. Men vi vill nu först och främst säkerställa att vi får en lösning på de svåra utmaningar som fredsförhandlingarna står inför och fullt stöd för det från regeringens sida.

Sedan är det viktigt att vi tar steg vidare också när det gäller bosättningar och handel för att stärka möjligheterna för den europeiska rösten att göra skillnad i de förhandlingarna.

Anf. 47 URBAN AHLIN (S) replik:

Herr talman! Problemet är att vi ser en israelisk regering som steg för steg omöjliggör bildandet av en palestinsk stat. Om jag vore centerpartist och hade ett beslut på min stämma om att vi ska erkänna staten Palestina skulle åtminstone jag vara lite missnöjd över att min egen regering inte hörsammar den majoritet som finns i riksdagen.

Tycker verkligen Kerstin Lundgren att det är rimligt att regeringen fortsätter att ignorera vad en majoritet av det folkvalda parlamentet i Sverige tycker?

Anf. 48 KERSTIN LUNDGREN (C) replik:

Herr talman! Det är alldeles tydligt att den här regeringen har gjort skillnad genom att till exempel medverka till att uppgradera Palestinas möjligheter att verka i FN. Det är viktigt, och det är en del av det arbete som pågår för att förstärka den palestinska rösten.

Vi är beredda att fortsätta jobba för detta, och vi är envetna. Vi har en långsiktig plan, herr talman, och vi fortsätter vårt arbete. Vi hoppas få stöd från Urban Ahlin även i det arbetet.

Anf. 49 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Herr talman! Lampedusa är en italiensk ö i Medelhavet mellan Sicilien och Nordafrika, en liten ö som kommit i fokus de senaste veckorna genom de fasansfulla berättelser som vi har kunnat läsa om i medierna. Det är berättelser som kommer från människor som i desperation flyr krig och förföljelse i Syrien, men även Eritrea, har det sagts. Det är människor som riskerar livet för att komma till tryggare omständigheter. Dess värre har denna flyktkatastrof skördat flera människoliv. 280 likkistor stod på rad när vår EU-kommissionär Cecilia Malmström nyligen besökte det katastrofdrabbade Lampedusa. I lördags inträffade så en ny katastrof med 34 döda och 206 som räddades ur vattnet utanför Lampedusa. Fler incidenter har följt därpå i Medelhavet, och den mänskliga katastrofen är enorm.

Herr talman! När man hör om alla människor som flyr krig och förföljelse förstår man vilken trygg omgivning vi själva befinner oss i – vårt land som inte haft krig på 200 år. Och, herr talman, jag skulle i mitt tal här vilja betona just vikten av frihet från våld – en mänsklig rättighet som så många av världens ledare så ofta förnekar sina medborgare och där inre förtryck och våld gör att människor måste söka sin tillflykt på annan ort. Det är människor som oftast inget hellre vill än att vara kvar i sitt land och bygga sig en framtid men som tvingas över haven och som ser det som enda utvägen. Det är något som är högst förståeligt.

Situationen i Syrien är verkligen vedervärdig. Det våld som varje dag eskalerar ser vi inget slut på. Kemgasattacken som tog 1 400 människors liv är en påminnelse om att vi måste fortsätta att arbeta för fred och nedrustning. Det initiativ som har tagits i säkerhetsrådet och som nu ska leda till att de kemiska vapen som finns kvar i Syrien förstörs är mycket bra. Samtidigt vet vi att även konventionella vapen dödar. Vi får också hemska rapporter om våldtäkter och tortyr där båda sidor gör sig skyldiga till övergrepp. Det är en mänsklig rättighet, vill jag betona, att ha frihet från våld.

Herr talman! Vid sidan av flyktingar från Syrien har människor även flytt från Eritrea. Eritrea är ett av Afrikas fattigaste länder. Vi vet att förtrycket mot befolkningen är hårt. I Eritrea har vi den svenske medborgaren Dawit Isaak, och hans fall har vi många gånger lyft fram här i kammaren. Det våld och förtryck som varje dag tillämpas i landet är en hämsko för utveckling. Där press- och mediefrihet inte råder och där journalister fångslas, där har vi samhällen med ledare som inte respekterar grundläggande mänskliga rättigheter.

Herr talman! De två exemplen Syrien och Eritrea visar tydligt att samhällen med våld och förtryck där mänskliga rättigheter inte sätts i första rummet mister möjligheten till utveckling och framgång för sina medborgare.

En annan person, doktor Denis Mukwege, har blivit känd för olika priser för sitt fantastiska arbete. Han har länge hjälpt kvinnor som har blivit utsatta för sexuellt våld i Demokratiska republiken Kongo. Han har opererat otaliga kvinnor som har fruktansvärda skador av det sexuella våldet, men på senare år har han alltmer börjat ifrågasätta varför ingen gör något för att få stopp på våldet. Hans ifrågasättande har dess värre inneburit att han utsatts för mordförsök.

Doktor Mukwege menar att kvinnor har rätt till frihet från våld och att det är en viktig grundläggande mänsklig rättighet. Han säger att han har fått så många priser men att han ingenting hellre vill än att våldet tar slut. Priserna hjälper inte om inte världssamfundet ingriper för att stoppa våldet.

Herr talman! Jag vill alltså med mitt tal i dag betona vikten av att Sverige fortsätter att lyfta fram frihet från våld som en mänsklig rättighet. Sverige har inför FN:s arbete med de nya utvecklingsmålen, efter de så kallade millenniemålen som är målsatta till 2015, lyft fram just frihet från våld. Det är nu viktigt att vi ser till att frihet från våld verkligen kommer med i de nya millenniemålen, och jag skulle vilja uppmana alla partier att vara med i den kampen för att få med det på dagordningen.

Många ledare i världen tycker att mänskliga rättigheter inte är så viktigt utan att stabilitet är viktigt. Men en stabilitet utan mänskliga rättigheter leder till instabila samhällen som inte utvecklas och som vi kommer att få fortsätta stödja med biståndsmedel under lång tid framöver. Och fortfarande kommer många att få söka en skyddad hamn i Europa undan våld och förtryck.

Jag skulle härmed vilja uppmana oss alla att tydligt stå upp för frihet från våld som ett viktigt område i syfte att stärka mänskliga rättigheter runt om i vår värld.

(Applåder)

Anf. 50 LARS OHLY (V) replik:

Herr talman! Låt mig helt instämma i Désirée Pethrus ord om Lampedusa. Vilken tragedi som utspelar sig i Medelhavet!

Låt mig också fråga: Hur ser Désirée Pethrus på möjligheten att införa fler lagliga vägar in för flyktingar som behöver möjligheter att fly från sina länder, till exempel möjligheten att söka asyl på ambassader i respektive land? Det har ju den här regeringen inte velat ställa sig bakom, men det kanske finns en möjlighet att andra regeringspartier har en sådan uppfattning.

Désirée Pethrus pratade väldigt väl om frihet från våld, men svenska vapen används för att utöva våld och för att förtrycka människor. Är det rimligt att vi fortsätter att exportera vapen ”av strategisk betydelse för Sverige”, som Carl Bildt säger, till länder som Saudiarabien, Bahrain eller Egypten? Är det någonting som Kristdemokraterna står bakom? Och vad tycker Kristdemokraterna egentligen om avräkningar från biståndet? Ska biståndet betala biståndsministerns lön och ambassadbygget i Reykjavik?

Anf. 51 DÉSIRÉE PETHRUS (KD) replik:

Herr talman! På fråga ett skulle jag vilja svara att jag uttalade mig i tidningen Arbetaren alldeles häromdagen. Jag tycker att det är viktigt att vi, precis som kommissionären Cecilia Malmström har sagt, hittar andra sätt att bemöta den flyktingkatastrof som nu kommer. Där kan en möjlighet vara att sätta upp någon typ av kontor för att kunna ge människor möjlighet att söka asyl någon annanstans. Men det behövs ju ofta ett gemensamt regelverk i EU, och det är det vi får se om vi kan få till stånd.

När det gäller vapenexport har vi varit starkt pådrivande för vapenexportutredningen som nu har kommit till stånd. Vi har länge tydligt talat om ett demokratikriterium, och det hoppas vi på något sätt få in.

Avräkning av bistånd var också något som vi slogs för att få en genomgång av. Nu har man gjort en genomgång i regeringen, och därmed har man också satt helt nya regler för hur avräkningarna ska göras, framför allt till olika ambassader.

Anf. 52 LARS OHLY (V) replik:

Herr talman! Jag tackar Désirée Pethrus – hon är något så ovanligt som en politiker som svarar på frågor.

Jag tycker att det är högst rimligt att man står bakom den regering som man utgör ett underlag för, men det är samtidigt så att den här regeringen borde kunna göra mycket mer. Jag hoppas att vi är överens om det, framför allt när det gäller flyktingpolitiken.

Den här regeringen är inte någon stark förkämpe för flyktingars rättigheter i världen. Den här regeringen är inte någon som står upp för det som borde vara rimligt. Det är samma sak med avräkningen av biståndet. Det är bra att Désirée Pethrus tar avstånd från det som regeringen försvarar.

Anf. 53 DÉSIRÉE PETHRUS (KD) replik:

Herr talman! Jag tror att Lars Ohly känner till att Kristdemokraterna är starkt för en generös flyktingpolitik och att vi välkomnar människor att söka en fristad i Sverige.

Samtidigt måste det naturligtvis ske inom det gemensamma EU-regelverket. Eftersom många kommer till olika EU-länder måste vi ha ett regelverk som passar för hela EU.

Men jag tror och vet att vi kristdemokrater gör allt vi kan i regeringen för att bidra till en positiv inställning till flyktingar.

Anf. 54 CARINA HÄGG (S):

Herr talman! Europas struktur för skydd för de mänskliga rättigheterna krackelerar. Det är inte bara strukturen utan också stödet för mänskliga rättigheter som krackelerar i Europa.

Vi socialdemokrater slåss för att skydda det vi har uppnått, för inte ens Sverige har längre en enig röst för de mänskliga rättigheterna. Det gäller dem som representerar riksdagen i Europarådet, och det gäller i regeringen. Numera låter sig Sveriges regering överröstas. Man står inte upp tillräckligt, man har inte en tillräckligt tydlig politik för det som är Europarådets värden.

Herr talman! Andra världskrigets grymheter, Förintelsen och oförmågan att hantera Europas säkerhet lade grunden till Europarådet med placering i Strasbourg.

Alsace är ett gränsområde mellan Tyskland och Frankrike. Man ser där gravfälten med dem som har stupat.

Winston Churchill höll öppningsanförandet på Zürichs universitet, där man beslutade att Europarådet skulle upprätta en konvention för mänskliga rättigheter i Europa – Europakonventionen i vardagligt tal kallad. Den skulle bidra till att säkra mänskliga rättigheter i Europa, men inte minst också stödja FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna, den som Eleanor Roosevelt brukar betecknas som mamma till. Europakonventionen signerades 1950 i Rom.

Vi har alltså tillsammans i Europa byggt institutioner – domstol, ministerkommitté, fredsövervakning, Europarådets kommunalkongress, olika delar av institutioner och instrument – för att stärka de mänskliga rättigheterna.

I december 2009 trädde Lissabonfördraget i kraft. Därmed blev den så kallade MR- eller rättighetsstadgan, som antogs som en politisk förklaring redan 2002, juridiskt bindande. Det blev också möjligt inte endast för enskilda länder utan också för EU självt att ansluta sig. Vi skulle bygga ihop; vi skulle bygga en säkerhet för mänskliga rättigheter tillsammans och mellan Europas institutioner.

Men det vi hörde nyligen när vi var i Strasbourg var att det kommer att ta ytterligare två år bara för domstolen i Luxemburg att komma fram till vad den tycker.

Det här är fullständigt oacceptabelt! Det här måste Europas ledare, politikerna i Europa och utrikesminister Carl Bildt ta ansvar för. Vi måste ha några som tar ledningen och ser till att olika institutioner och ledare, som kanske har olika intressen och drar åt olika håll, hålls ihop av politiken och att vi fullföljer det som vi har sagt och beslutat i Lissabonfördraget.

Hur ser det då ut i Europa? Vi har tidigare talat om Sverigedemokraternas syn på EU, men vi måste också titta på premiärminister Cameron, som talar om att Storbritannien ska lämna konventionen. Hur han ser på EU-medlemskapet vet jag inte. I vissa delar av Europa kan man inte ens, när Storbritannien är närvarande, skicka ut något så enkelt som ett pressmeddelande eftersom man bromsas av London.

Hurdan är då Sveriges beredskap att hantera den här frågan? Hur förs dialogen inom Moderaternas och Kristdemokraternas partigrupper på Europeanivå?

Europarådet har varit avgörande för dödsstraffets avskaffande i Europas länder. I dag är det 47 länder i Europarådet, och flertalet av dem har mycket tydlig röst i dessa frågor. Skyddet för minoriteter är en annan fråga för Europarådet. I Sverige har vi nyligen diskuterat men ännu inte klarat ut hur man ser på romerna hos några myndigheter. Sverige är ett av de få länder som inte har en myndighet med ansvar för mänskliga rättigheter. Vi har inte byggt en struktur hemma för att stödja vårt arbete i Europarådet och andra europeiska sammanhang.

Muren föll och nya stater kom till. Det var ett fall framåt för de mänskliga rättigheterna. I dag kan vi när vi talar om det östliga partnerskapet inte med samma kraft stödja en positiv utveckling som vi kunde när muren föll och staterna bildades. Sedan kom omvälvningarna i Nordafrika, som öppnade för samverkan – inte medlemskap men samverkan. Vi har kompetens, inte minst i Venedigkonventionen, att erbjuda. Marocko, Tunisien och Palestina blev särskilda partner till Europarådet, och fler står på tur. Men hur stark är vår röst i dag om vi inte klarar av vår hemläxa? När det krackelerar i Europa, vilken kraft har vi då att stödja det som behöver stödjas i samverkan med dem som vill ha stöd från Europa och Europarådet?

Krävs ratificering av Europakonventionen för EU-medlemskap? Ja, det gör det. De som är medlemmar i dag har som medlemsland ratificerat konventionen. Det finns dock länder som inte har ambitionen att bli medlemmar i Europarådet. Det ska vi respektera, och vi ska också se till att vi har ett stöd och en struktur för skydd för mänskliga rättigheter också utanför själva EU.

Europarådet blev Europas hus för mänskliga rättigheter, men ett hus måste värdas. I takt med att det bildas populistiska partier har vi också sett att detta arbete behöver extra uppmärksamhet. I dag låter vi dock huset förfalla.

Att Storbritannien har gått från att under Churchills dagar ha bidragit till att upprätthålla och värna mänskliga rättigheter till att vara ett land som vill dra sig undan är en oroande signal. Jag tycker att det är en skrämmande signal, och jag menar att regeringen måste ta det här arbetet på stort allvar.

Anf. 55 KERSTIN LUNDGREN (C) replik:

Herr talman! Jag kan hålla med Carina Hägg – precis som jag sade i mitt anförande pågår en kamp om europeiska värden – men det är viktigt att kritiken inte får åka karusell utan att man riktar den dit den hör hemma. När Carina Hägg säger att Sverige inte står upp för Europarådet eller Europakonventionen vill jag veta på vilka grunder hon påstår det.

Vill inte Carina Hägg att EU-domstolen ska få göra en rättslig prövning? Menar hon att domstolar inte ska följa det uppdrag de har, alltså att pröva det avtal som vi har kommit fram till och som Sverige aktivt har bidragit till, nämligen anslutning av EU till Europakonventionen?

Anf. 56 CARINA HÄGG (S) replik:

Herr talman! Jag är tacksam för att Kerstin Lundgren här i kammaren ger uttryck för samma oro som jag. Vi står inför en mycket bekymmersam situation. Vi har länge känt att det sluttar åt fel håll, men det är först nu som vi börjar kunna se de konkreta utfallen i beslut i den riktningen. I

dag talar man om kaviarbeslut och kaviarmutor och om förhandlingar och uppgörelser under bordet. Det är en bekymmersam situation. Då borde ju Sveriges regering, en alliansregering, ta ledningen och göra något konkret för att ta itu med detta och få dessa frågor på rätt köl. Jag ser inte det grundläggande arbetet i dag.

Vi vet att Sverige har fått kritik för att vi inte följer Grecos rekommendationer när det gäller korruption. Vi vet också att det inte finns något lagförslag för att ta itu med den lagstiftning som måste till när det gäller finansiering av partier. Vi har fortfarande inte ratificerat Istanbulkonventionen, som handlar om mäns våld mot kvinnor. På punkt efter punkt är det så att Sverige inte ligger i framkant längre, utan Sverige släpas till beslut.

Anf. 57 KERSTIN LUNDGREN (C) replik:

Herr talman! Nog är det spännande att lyssna på Carina Hägg när hon skjuter med hagelbössan för att försöka se om hon träffar någon. Det drar väldigt när hon siktar.

Hon talar om kritik mot Sverige när det gäller att stå upp för Europarådets konvention om mänskliga rättigheter, men hon har inte nämnt ett enda exempel på sådan kritik. Det var ju det som frågan gällde.

Anf. 58 CARINA HÄGG (S) replik:

Herr talman! Kerstin Lundgren erkänner den problematik som jag beskriver. Vi är faktiskt i ett allvarligt läge. Detta är något som vi ofta diskuterar i S-gruppen i Europarådet. Samtidigt vill dock Kerstin Lundgren inte ta ansvar för detta eller se att Sveriges regering och den allians hon själv tillhör också är en del av detta. Varför gör man inte mer för att uppmärksamma frågorna och sätta in ett arbete för att stödja? Är du nöjd med att det ska ta två år innan domstolen kommer till sin slutsats?

Anf. 59 Utrikesminister CARL BILDT (M) replik:

Herr talman! Jag begärde vad som kallas replik för att måhända vara lite mer ekumenisk. Jag tyckte att det var glädjande att höra om Carina Häggs starka stöd för Europarådets arbete och för den centrala roll som både konventionen om mänskliga rättigheter och domstolen har i det europeiska arbetet.

Som hon påpekade hörs det allt oftare röster i den europeiska debatten som ifrågasätter detta. Det finns de som vill lyfta över dessa frågor till EU nästan helt och hållet. Jag tycker att det är fel. Vi försöker vara så aktiva vi kan för att göra rätt.

Sedan kan man göra en historisk reflexion. I alla fall kan jag göra den, som var med och kämpade i denna kammare under decennier för att få Socialdemokraterna att acceptera att denna stadga är tillämplig också i svenska domstolar. Det är vi nu alldeles överens om, och då ska vi se till att samma sak gäller Europa i dess helhet. Där har vi i denna kammare en gemensam arbetsuppgift. Den ska vi försöka göra gemensamt också.

Anf. 60 CARINA HÄGG (S) replik:

Herr talman! Jag gläds åt att utrikesministern går i svaromål i en replik och vill understryka vikten av Europarådet. Vi är nu i ett allvarligt

skede där både stödet och strukturen crackelar. Då krävs det ett arbete på olika plan i Europa, i våra partigrupper, i Europarådet och i EU så att man inte fortsätter att dra frågan i långbänk. Men det gäller också att bygga upp något som kan ge stöd till vårt europeiska arbete här hemma.

Vi behöver en myndighetsstruktur och en handlingsplan. Vi behöver det som skrotades i början av förra mandatperioden och som inte ledde till vad vi i utredningar hoppades att det skulle leda till. Det krävs alltså ett arbete på flera plan. Jag känner att utrikesministern här öppnar för att det framdeles ska ske något. Inte minst har utrikesministern ett ansvar för att tala tydligt med Cameron. Storbritannien är ett nyckelland som vi absolut vill ha med i det här arbetet även fortsättningsvis.

Anf. 61 Utrikesminister CARL BILDT (M) replik:

Herr talman! Jag kan försäkra att den brittiska regeringen mycket väl känner till vår ståndpunkt i denna fråga. Europakonventionen är central för alla europeiska länder som gör anspråk på att vara demokratier.

Jag kämpade i två decennier i denna kammare för att Europakonventionen skulle kunna tillämpas i svensk rätt, med socialdemokratiskt motstånd. Nu är vi där och är eniga om detta. Nu ska vi arbeta gemensamt för att stärka Europarådets och Europadomstolens ställning och Europakonventionens möjligheter i Europa i dess helhet.

Detta är inte lätt. Det tar tid. Det finns motstånd. Men enighet och styrka från Sveriges sida är något som stärker våra gemensamma möjligheter.

Anf. 62 CARINA HÄGG (S) replik:

Herr talman! Då ser jag fram emot att vi tillsammans kan bryta denna nedgående trend som till stor del har förankring och stöd i EPP-gruppen. Jag vill mena att vi i den socialdemokratiska gruppen klarar av att hantera detta väl. Jag vill återgå till den situation där vi tillsammans kan stå upp för grundläggande värden. Därmed har vi väl ett hopp.

Jag vill lite längre fram, dock kanske inte i dag, från denna talarstol höra hur vi konkret ska kunna baxa oss tillbaka till den situation som rådde för bara något år sedan.

Anf. 63 JULIA KRONLID (SD):

Herr talman! Det är inte helt lätt att veta vad man ska välja att fokusera på när temat är hela omvärlden och Europa och man har sex minuters talartid. Men medan min kollega Johnny Skalin har fokuserat på EU-frågor och min kollega Markus Wiechel kommer att tala om bistånd och flyktingsituationen i Syrien tänkte jag fokusera mitt anförande på situationen för kristna i världen och utvecklingen i Nordafrika och Mellanöstern. Jag tycker att detta passar särskilt bra då det i dag också kommer att vara en manifestation i Stockholm till stöd för förföljda kristna i världen.

Herr talman! Situationen för just kristna i världen är på många håll mycket svår, och på flera håll har den under senare tid förvärrats. Situationen börjar bli akut. Beräkningar från World Christian Database visar att ca 100 000 människor dödas årligen bara för att de är kristna. Det är cirka en människa var femte minut. De omvälvande förändringar som skett i Nordafrika och Mellanöstern har tyvärr inte bara fört med sig

positiva effekter utan också bland annat förvärrat situationen för kristna på flera håll.

Herr talman! Jag anser att den allvarliga situationen för kristna runt om i världen är något som uppmärksammas alldeles för lite. I dagens anförande av utrikesminister Carl Bildt gavs detta inte heller någon uppmärksamhet alls.

Det verkar finnas en rädsla för att glömma någon annan grupp eller minoritet om man nämner just kristna. Men i andra sammanhang har vi inga problem med att lyfta fram utsatta grupper situation – det kan gälla kvinnor, barn eller hbtq-personer – vilket vi också ska göra. Varför ska det då vara tabu att tala om kristnas situation? Är det för att det är politiskt inkorrekt att vara kristen även i Sverige? Man riskerar trakasserier även i Sverige om man är kristen. Vi anser i alla fall att vår utrikesminister Carl Bildt och regeringen mycket tydligare och utan att skämmas bör visa sitt stöd för utsatta kristna i världen. Men ministern behagar inte ens lyssna.

Låt mig vara tydlig med att vi är för samarbete i stora internationella frågor så länge det är ett mellanstatligt samarbete. Och kan vi komma överens i frågor gemensamt och kan vi gemensamt påverka allvarliga situationer i andra länder ser vi naturligtvis att det är nödvändigt. Men det vi inte vill se är en utveckling mot en federal stat i EU, där nationalstaternas utrikespolitik alltmer urholkas.

Herr talman! Den fruktansvärda situationen i Syrien, med ett inbördeskrig där den ena grymheten avlöser den andra, tycks inte ha någon ände. Å ena sidan är det demonstranter och regimkritiker som av regeringen fångas och torteras. Och fasansfulla attacker med kemvapen från al-Asadregimen har fått omvärlden att reagera med bestörtning. Vi hoppas nu att resolutionen från FN om att förbjuda kemvapen i Syrien kommer att ge resultat. Å andra sidan har det från människorättsorganisationen Human Rights Watch framkommit att rebellgrupper från oppositionen har gjort sig skyldiga till välplanerade och systematiska attacker och avrättningar gentemot civila – kvinnor, män, barn och gamla.

Även i Syrien har kristna haft en särskilt utsatt situation. Sedan konfliktens början har de kristna haft det svårt. De ville inte välja sida. De var rädda för vad som skulle hända om oppositionen eller rebellerna fick makten. Som en följd av att mer radikala krafter etablerat närvaro i Syrien har det nu uppstått mer religiösa motiv till förföljelser. Detta har lett till att kristna har fördrivits och flytt. Andra har mördats. Kyrkor har förstörts. Präster och biskopar har kidnappats. Och kyrkan i Syrien är på väg att utplånas.

Det är av stor vikt att Sverige visar sitt tydliga stöd för och sin solidaritet med kristna i Syrien och att man i internationella sammanhang verkar för att det ska ställas tydliga krav på oppositionen att upphöra med allt våld gentemot kristna och andra civila och garantera de kristnas och andra minoriteters rättigheter i ett framtida Syrien.

Herr talman! Mycket har också hänt i Egypten sedan Mubaraks fall 2011. Situationen är ännu mycket instabil. Situationen för kristna kopter i Egypten har varit svår sedan Muslimska brödraskapet fick makten i Egypten, men under senare tid har den förvärrats.

Efter säkerhetsstyrkornas attack mot Mursianhängarnas läger i Kairo och efter president Mursis fall i Egypten har kopter blivit utsedda till

något slags syndabock. Och det har bland extrema islamister förekommit uppmaningar om att rikta våld mot kristna. Det har lett till att de kristna har blivit utsatta för omfattande grymma attacker. Koptiska hem plundras och vandaliseras. Kyrkor och affärer har bränts ned. Därför är det av stor vikt att Sverige visar sitt tydliga stöd för kristna i Egypten och att det ställs krav på regeringen att garantera de kristnas säkerhet.

Herr talman! Utrikesminister Carl Bildt talar om en utrikespolitik i framkant för Sveriges del. Jag hoppas på en regering som också kan ligga i framkant vad gäller de kristnas situation. Att vara med och påverka i internationella organ i frågor av detta slag är viktigt. Men Sverige bör också ta sitt eget ansvar för att lyfta denna viktiga fråga i bilaterala kontakter med andra länder.

I detta anförande instämde Johnny Skalin och Markus Wiechel (båda SD).

Anf. 64 FREDRICK FEDERLEY (C) replik:

Herr talman! Det är ett intressant inlägg som Julia Kronlid från Sverigedemokraterna håller här. Jag delar mycket av bilden och rädslan vi bör känna när det gäller hur många kristna har det runt om i Nordafrika och i Mellanöstern. Problemet är bara att ni vill motverka allt det som gör att man kan göra situationen bättre.

Sverige bör lägga resurser på att förbättra situationen i dess helhet i Nordafrika och Mellanöstern. Men effekten av det blir betydligt bättre om vi kan arbeta tillsammans, politiskt, biståndsmässigt och säkerhetsmässigt, via Europeiska unionen.

Den bild som Julia Kronlid målar upp stämmer helt med hur kristna förföljs i stora delar av detta område. Men när de söker sig hit för att de är förföljda på grund av sin religion är det Sverigedemokraterna som säger: Det här accepteras inte. Vi vill inte se att man får komma hit på grund av religiös förföljelse.

Det är dessutom så – det är lite oklart om det är en nyorientering hos Sverigedemokraterna – att man säger att man ska börja föra bok över religion när det gäller dem som kommer hit. Vi för inte bok över vilken religion de har, utan man får uppehållstillstånd av enskilda skäl.

Anf. 65 JULIA KRONLID (SD) replik:

Herr talman! Först ska jag ta upp det här med samarbete. Vi är för ett internationellt mellanstatligt samarbete i internationella frågor. Inom EU är vi för det i frågor där vi kan komma överens mellanstatligt och där vi kan påverka andra länder. Men vi vill inte se en utveckling mot en federal stat och en utrikestjänst där EU har en egen utrikesminister som åker ut och för EU:s talan utan att kanske föra dialog med staterna.

Sedan gäller det flyktingar. Vi vill inte stoppa gränserna helt för konventionsflyktingar som behöver stöd i ett annat land. Men det kan inte vara den enda lösningen. Det är ju målet i till exempel Irak. De vill se en etnisk rensning. Ska vi uppmuntra det? Målet i Syrien och Egypten är att de kristna ska fördrivas från sina länder. Det är väl ingenting som vi ska heja på. De måste också ha rätt att bli försvarade. Deras rättigheter måste garanteras i deras länder också. Den etniska rensningen är inte lösningen.

Anf. 66 FREDRICK FEDERLEY (C) replik:

Herr talman! Nej, Julia Kronlid har helt rätt. Den etniska rensningen är definitivt ingen lösning, utan den är det som är själva problemet, som vi motarbetar på alla plan. Och det gör vi betydligt resurseffektivare och resurstarkare om vi gör det tillsammans i Europeiska unionen.

Men frågan kvarstår. Jag tänker på när man måste fly för att man är förföljd, oavsett vilken religion man tillhör. Anser Julia Kronlid att man ska ha rätten att få stanna i detta land om man är förföljd?

Anf. 67 JULIA KRONLID (SD) replik:

Herr talman! Vi har varit tydliga med att vi står bakom FN:s flyktingkonvention. Vad gäller hur man från fall till fall ska bedöma om de har skäl att stanna känner jag inte att jag kan säga något generellt här i dag. Vi har en migrationsmyndighet som ska bedöma detta. Men det är inte lösningen att alla som har ett skäl att fly på grund av religiös förföljelse ska behöva förflytta sig till andra sidan jordklotet. Det är inte en långsiktigt hållbar lösning. Den långsiktigt hållbara lösningen är att verka för deras rättigheter på plats.

Anf. 68 DÉSIRÉE PETHRUS (KD) replik:

Herr talman! Julia Kronlid tar upp de kristnas situation i Mellanöstern. Det är bra. Kan man vara kristen i svensk politik, och så vidare? Det finns flera kristna ministrar i regeringen. Religionsfrihet verkar fortfarande råda i svensk politik – tack och lov!

Det jag vänder mig mot i Sverigedemokraternas retorik är att ni ofta ställer kristna mot muslimer. Svenskar, läs kristna, ställs mot muslimska främmande som ska bekämpas.

Ser Julia Kronlid och Sverigedemokraterna lika på kristna och muslimska flyktingar? Är religionsfriheten och öppenheten lika stor mot muslimer i den sverigedemokratiska kontexten?

Anf. 69 JULIA KRONLID (SD) replik:

Herr talman! Tack, Désirée Pethrus, för repliken!

Vad gäller minoriteters rättigheter brukar vi föra fram både kristnas rättigheter och andra minoriteters rättigheter. Religionsfriheten ska givetvis vara ett grundfundament, oavsett vilken religion man tillhör.

Men ibland hamnar vi i en svår diskussion. Ska man i religionsfrihetens namn få överskrida gränsen för andra mänskliga rättigheter? Där får vi lägga våra bedömningar i en vågskål. Ska man i religionsfrihetens namn få förfölja, använda våld och vidta sådana extremistiska åtgärder? Nej! Detta är en intressant fråga. Var går gränsen i fråga om religionsfrihet, och när kan man i religionsfrihetens namn gå över gränsen för andra mänskliga rättigheter?

Anf. 70 DÉSIRÉE PETHRUS (KD) replik:

Herr talman! Jag vill ta upp denna fråga för att lyfta fram den etiska dimension som tydligt skiljer Kristdemokraterna från Sverigedemokraterna. Vi skiljer inte på människor som kommer hit som utövar olika religioner, och vi försöker att *inte* ställa olika religioner mot varandra.

Sverigedemokraterna lyfter alltid fram bara kristna. Jag uppfattar att ni aldrig tar upp andra människor som förföljs.

Vi jobbar stenhårt i regeringen för att lyfta fram religionsfrihet och ta upp en religionsdialog – och vi har kommit långt. Men vad är ert svar på att också hjälpa muslimska förföljda?

Anf. 71 JULIA KRONLID (SD) replik:

Herr talman! Vi står bakom FN:s flyktingkonvention. Men det är inte långsiktigt hållbart att alla människor, oavsett vilken religion de tillhör, måste fly till andra sidan jordklotet för att få hjälp och stöd. Då är vi för någon typ av religiös och etnisk rensning i andra länder. Vi måste också kunna hjälpa till på plats. Där hjälper vi flest människor.

Det finns tillräckligt många som lyfter upp andra gruppers situation. Ingen vågar nämna de kristnas situation. Jag anser att någon bör ta det ansvaret.

Anf. 72 URBAN AHLIN (S) replik:

Herr talman! Jag instämmer i Fredrick Federleys och Désirée Pethrus synpunkter i debatten. Men jag har en annan fråga till Julia, nämligen om skyddet av de kristna.

Låt oss titta på situationen i Syrien. Jag har kommit till slutsatsen att vi vid en senare tidpunkt kommer att komma till ett läge när det internationella samfundet måste sända in militär trupp i Syrien just för att skydda minoriteterna – de kristna, alawiter, druser och så vidare. De kommer att vara oroliga för hämndattacker. Det är den situationen som råder i Syrien i dag, och på grund av att många i den sunnimuslimska majoriteten är rädda för vad rebellerna ska göra har al-Asad fortfarande ett visst stöd.

Sverigedemokraterna har varit emot en insats i Libyen och i Mali. De har sagt nej till alla internationella insatser. När vi väl kommer till en situation där omvärlden lyckas få till en fredlig situation i Syrien men det faktiskt krävs ett internationellt stöd för att skydda minoriteterna, kommer Sverigedemokraterna att ställa upp på en sådan internationell insats?

Anf. 73 JULIA KRONLID (SD) replik:

Herr talman! Tack för frågan, Urban Ahlin!

Vi får ta ställning till frågan den dagen vi ställs inför situationen att bedöma vilken typ av insats som behöver göras för att uppnå säkerhet. Att det kommer att behövas hjälp för att garantera säkerheten är uppenbart, men om det kommer att ske via politisk dialog och krav som ställs på dem som kommer att besitta makten i Syrien eller om det kommer att krävas andra typer av insatser får vårt parti bedöma när vi står där.

Anf. 74 URBAN AHLIN (S) replik:

Herr talman! Jag tror att Sverigedemokraterna måste börja diskutera frågan. Jag är fullständigt övertygad om att det för Syrien med alla dess olika minoriteter, kurder, druser, kristna och så vidare, för att få till en lösning kommer att krävas en internationell insats som garanterar minoriteternas rättigheter. Det är då Sverigedemokraterna verkligen måste visa att ni står för allt ni säger här. Är ni då beredda att åka med militär trupp till Syrien för att bland annat skydda den kristna minoriteten?

Jag förstår att det är tidigt att svara på frågan nu, men det ska bli intressant att se svaret när den dagen kommer.

Prot. 2013/14:11
14 oktober

Anf. 75 JULIA KRONLID (SD) replik:

Herr talman! Jag vill framhålla att det som är viktigt i processen är att FN, Europarådet och EU ställer tydliga krav på att oppositionen måste garantera också kristna minoriteters rättigheter, mänskliga rättigheter och kvinnors rättigheter. Den måste vara tydlig med intentionerna i styrandet av landet.

Vad som kommer att krävas den dag – som jag hoppas att vi kommer till – vi kan nå en fredlig lösning får vi fatta beslut om då.

Anf. 76 TORBJÖRN BJÖRLUND (V):

Herr talman! Vi pratar i den här debatten om situationen i omvärlden. Min partikamrat Lars Ohly har varit inne på vissa saker. Den fråga som ligger mig närmast när det gäller omvärlden och internationella frågor är konflikten mellan Israel och Palestina.

Situationen i Israel och Palestina eskalerar. Vi vet att den här konflikten är den konflikt som pågått längst i världen. Den har fortgått i många år. Ändå är det en konflikt som ibland glöms bort. Den drunknar i bruset från andra konflikter och händelser som man tycker är mer aktuella, samtidigt som det hela tiden pågår ett förtryck och en etnisk rensning och alla sådana saker som förekommer i just Palestina.

Situationen blir hela tiden värre. Det har sedan många år tillbaka inte skett några framsteg när det gäller Palestinas rättigheter eller möjligheter att bilda en egen stat, att bygga ett fungerande samhälle. Det blir bara värre.

I morse, 20 minuter i 5, gick israeliska soldater in i byn Nilin. Nilin är känd för att där genomförs många demonstrationer och manifestationer för rätten att få bygga en egen stat. Israelerna sköt ljudgranater och tårgasgranater rätt in i byn, åkte in med fyra jeepar, gick in i ett hus, arresterade och förde bort en 18-årig pojke. Varför vet ingen. Israelerna förklarar aldrig varför. Oklara grunder finns hela tiden.

Så ser vardagen ut för palestinierna i dag, framför allt på Västbanken. Gaza är ett kapitel för sig. Där är det många gånger ännu värre, men där råder en lite annan situation. På Västbanken förekommer detta hela tiden. Dagligen pressas och förtrycks palestinierna, och de behandlas på ett icke mänskligt sätt.

De pågående – om man nu kan säga att de är pågående – fredssamtalen ger lite hopp om en ljusglimt. Tyvärr är palestinierna luttrade. De ser ingenting. Troligtvis kommer fredssamtalen inte att leda någonstans – som vanligt. Tvärtom lyfter israelerna i dessa fredssamtal fram sin egen situation och utnyttjar den så att de kan flytta fram positionerna. Bosättningarna utökas, och den palestinska befolkningen pressas hela tiden på det sätt jag beskrev med byn Nilin. Muren byggs, och husockupationerna fortsätter. Situationen eskalerar i skydd av fredssamtal. Det är inget nytt, och det är inte ovanligt. Det är så Israel agerar varje gång det förs fredssamtal.

Hoppet för en fredlig utveckling och lösning i Palestina dör mer och mer med det agerandet från Israels sida.

Allmänpolitisk debatt

Omvärlden och Europa

Värst är nog situationen i dag i Jerusalem. Husockupationerna blir fler, palestinierna flyttas ut och israeliska bosättare flyttar in, hus raseras och israeliska hus byggs i stället. Man är öppen med att syftet är att bereda plats för fler bosättningar. Något slags israelisering av östra Jerusalem ligger i potten. Man vill ha ut alla palestinier så att Jerusalem kan göras till en egen israelisk stad.

I augusti åkte jag runt där i en vecka och såg hur situationen är. Just i Jerusalem är det mest påtagligt. I Silwandalen, som ligger nära gamla staden, håller man på att rasera. Man byter ut befolkningen eftersom man där anser sig kunna bygga det som man kallar Davids stad.

Vad kommer att komma ut av detta? Inte kommer det ut någon fredlig lösning. Inte kommer det ut något erkännande av palestinierna. Tvärtom kommer vi fortfarande att sitta och se på när palestinierna pressas ut från Jerusalem och Västbanken och det blir en israelisk stat, ett Storisrael. Det är nämligen syftet med den israeliska statsledningens planering och agerande.

Varför är det så svårt att pressa Israel att följa de konventioner som hela tiden tas upp och beslutas? Varför utkrävs inte kännbara sanktioner? Varför tillåts Israel ständigt bryta mot internationella överenskommelser? Varför är situationen sådan? Jag ställer mig hela tiden dessa frågor.

När det gäller tillfångatagandet vet vi att det i dag sitter åtminstone 5 000 palestinier i israeliska fångelser. De flesta av dem har inte fått en rättvis rättegång. En del av dem har inte fått någon rättegång alls och sitter på obestämd tid efter Israels godtycke.

Det måste vara dags att på allvar reagera mot Israels politik. Jag har pratat om det många gånger, men inget händer. Det är dags att vi byter ut vår regering som inte gör något till en regering som vågar ta i och agera i detta sammanhang på ett helt annat sätt. Vi måste ha en utrikesminister som vågar göra saker på ett helt annat sätt för Sveriges räkning och som i EU agerar så att vi får en rättvis lösning på Palestinafrågan. Jag vill inte bli utrikesminister, men det finns kanske andra som vill. Jag kan bli något annat.

Det är rätt tid att lyfta fram denna fråga ännu mer och se till att vi får ett rättvist resultat, en utveckling som leder till en palestinsk stat och en rättvis fred för Palestina och Israel.

(Applåder)

I detta anförande instämde Lars Ohly (V).

Anf. 77 CECILIA WIDEGREN (M):

Fru talman! Ytterst handlar det om vår frihet, trygghet och säkerhet. Frihet och välbefinnande kommer just därav. Solidarisk utrikes- och säkerhetspolitik bäddar för en grund av mänskliga fri- och rättigheter, demokrati och självbestämmande.

Vi gör det för att vi värnar och tar ansvar för Sverige och våra nationella intressen. Sverige är ett litet land med drygt nio miljoner människor i en globaliserad värld om sju miljarder. Vi är ett litet, starkt exportberoende land. Det är viktigt att vi har en solidarisk och bred utrikes- och säkerhetspolitik.

Fru talman! Sverige har haft fred i nästan 200 år. Tar vi den för givna? Vi lever numera i en säkrare del av världen. Europa är kringgärdat

av säkerhetsarrangemang och nätverk i vårt närområde och på vår kontinent.

I dag handlar det om andra hot spots med fruktansvärda krig, utsatthet och dödande av länders befolkningar. Varje dag och varje minut pågår utplåning. Vi har hört om flera av dessa platser och livsöden i dagens debatt.

Sverige lever i en alltmer globaliserad värld. Vi påverkas. Vi bidrar därför starkt och starkare solidariskt. Vi är ett litet land, men vi använder vår lilla styrka globalt. Vi tar ansvar här hemma, i vårt närområde och runt omkring oss.

Fru talman! Utvecklingen sker i en allt högre takt. Den är mer komplex och svårförutsägbar. En lokal händelse långt borta är strax en aktivitet som kan påverka oss här och nu i vår nära säkerhetsmiljö. Globaliseringen fortsätter att skapa nya möjligheter. Det är en tydlig trend att det inom teknik, vetenskap, ekonomi och säkerhetspolitik går allt snabbare. Dessa skeenden utvecklas och sprids allt hastigare.

Hoten mot vår säkerhet är därför gräns- och sektorsöverskridande. Det kan vara terrorism, organiserad brottlighet, cyberhot, avbrott i vitala system och flöden, sönderfallande stater, ekonomisk kris, politisk eller religiös extremism, hot mot vår demokrati och vårt rättssystem, socialt utanförskap, migrationsströmmar, hot mot värderingar, klimatförändringar, naturkatastrofer, pandemier och till och med väpnat angrepp.

De globala flödena är grunden. Energi och handel är helt avgörande för utvecklingen av vårt lilla land i en globaliserad värld.

Fru talman! De beroenden som finns av andra blir allt tydligare i en globaliserad värld. Sverige bygger numera säkerhet tillsammans med andra. Sverige är aldrig längre ensamt. Samarbetet mellan internationella och regionala organisationer har ökat i betydelse. Det innebär att legitimiteten stärks samtidigt som den lokala förståelsen för konflikter och dess aktörer ökar. Genom samarbete stärks också den regionala säkerheten.

Vi ska fortsätta att bygga och stärka våra säkerhetsarrangemang och nätverk och fläta oss alltmer samman med andra. Vårt engagemang i FN och dess arbete är helt naturligt och grundläggande för vår säkerhetspolitik. Arbetet i EU intar en särställning och är kärnan i vår säkerhetspolitik. Det nordiska samarbetet är självklart av stor vikt för Sverige liksom samarbetet med vårt närområde kring Östersjön, de baltiska länderna Estland, Lettland och Litauen samt Polen och Tyskland.

En central aktör för vår säkerhet och integration samt för internationell krishantering är North Atlantic Treaty Organization, Nato. Gårdagens Nato ligger bakom oss. Kalla kriget är över, och terrorbalansen har blivit globala säkerhetsutmaningar. Det har gått från pansar- till cyberhot, från bara försvarsallians till dagens växande krishanteringsorganisation, från avskräckningsallians till säkerhetsorganisation. I dag finns en utveckling för att möta morgondagen i en ny säkerhetskontext och vara relevant där utmaningarna står. I dag har Nato 28 medlemsländer och över 40 partner över hela världen.

Partnerskap för fred firar i år 20 år. Sverige har varit en aktiv aktör i 19 av dem. I helgen träffades Natos parlamentariker, medlemmar och aktiva partner från 53 länder. I rummet fanns såklart Storbritannien, Frankrike och Tyskland men även till exempel Ryssland, Ukraina, Tur-

Prot. 2013/14:11
14 oktober

Allmänpolitisk debatt

Omvärlden och Europa

kiet, Qatar, Japan och Afghanistan. Man samlades för samtal, samarbete, dialog och ömsesidigt utbyte och för att bygga tillit och förståelse. Det är en mellanstatlig organisation som upprätthåller förtroende genom de kollektiva säkerhetsgarantier som finns och genom att vidga arenan för att möta morgondagen.

I dag är det inte bara våra baltiska grannar som vill bli medlemmar utan många fler. Man jobbar med en proaktiv agenda. Det blir ett norm-givande nav i ett säkerhetsnätverk som har en global räckvidd, härifrån till Australien och Nya Zeeland. Det är en arena där vi tillsammans kan möta dagens och morgondagens komplexa säkerhetsutmaningar. Ta den inte för given utan låt oss använda den i stället!

(Applåder)

Anf. 78 URBAN AHLIN (S) replik:

Fru talman! Det är viktigt att stå upp för de saker som Widegren lyfter fram: vårt självbestämmande och vår frihet och att det ligger i vårt nationella intresse att slå vakt om dessa.

Widegren är ordförande i Försvarsberedningen, som precis har presenterat en lyckad rapport, och Widegren har lett arbetet på ett bra sätt.

Frågan är dock: Delar Widegren statsministerns uppfattning att försvaret är ett särintresse?

Anf. 79 CECILIA WIDEGREN (M) replik:

Fru talman! Urban Ahlin och jag är överens i många saker vad gäller svensk utrikes- och säkerhetspolitik på den stora arenan. Vi delar ett stort intresse för dessa avgörande frågor.

Vi betonar detta som ett nationellt intresse. Vi gör det i den rapport vi har presenterat för regeringen. Jag är övertygad om att Sveriges statsminister också tycker att det är ett nationellt intresse att ha en bred, ömsesidig och solidarisk utrikes- och säkerhetspolitik och försvarspolitik.

Om han sedan väljer att etikettera detta i ett sammanhang i en förhastad intervju tänker jag inte recensera det. Jag är övertygad om att Sveriges statsminister ser det som ett nationellt intresse, precis som Urban Ahlin och jag gör.

Anf. 80 URBAN AHLIN (S) replik:

Fru talman! Det är klart att man kan ha förhastade intervjuer, men jag tror inte att stridshingsten Reinfeldt gör så stora misstag att han tar fel på nationellt intresse och särintresse. För oss socialdemokrater är det uppenbart och tydligt att det svenska försvaret är ett nationellt intresse där vi ska försöka arbeta med seriositet och få en bred överenskommelse över de politiska blockgränserna därför att det är viktigt för landets frihet och självbestämmande. Det är ingalunda ett särintresse.

Anf. 81 CECILIA WIDEGREN (M) replik:

Fru talman! Jag delar den uppfattning som Urban Ahlin beskriver. Jag noterade också att det är bra att Socialdemokraterna numera har hamnat på samma nivå som alliansregeringen när det gäller svensk försvarspolitik. Jag tänker till exempel på budgetramen där de tidigare valde att spara ganska kraftigt på försvaret – ungefär ett par miljarder per år. Vi

är nu brett överens över blockgränserna om på vilken nivå det nationella försvaret och det nationella intresse det utgör ska ligga. Det är vi väldigt nöjda med.

Prot. 2013/14:11
14 oktober

Allmänpolitisk debatt

Omvärlden och Europa

Anf. 82 ARHE HAMEDNACA (S) replik:

Fru talman! Min fråga gäller Eritrea. Den 3 oktober hände den största tragedin någonsin utanför Italiens kust. Över 500 eritreanska flyktingar fanns på den båt som förliste. Mer än 300 miste sitt liv.

Grunden till detta är den grymma diktaturen i Eritrea. Men även här i Sverige sker förföljelser. Många svensk-eritreaner som bor i Sverige tvingas betala 2 procent i så kallad diasporaskatt. Varför vill Alliansen inte följa FN:s resolution som säger att denna skatt ska förbjudas? Dessa skattepengar som skickas från Sverige – och det är inte jag som säger detta utan FN:s rapport – finansierar terrornätverket al-Shabab.

Anf. 83 CECILIA WIDEGREN (M) replik:

Fru talman! Precis som jag sade i mitt anförande är det viktigt med de grundläggande friheterna och de mänskliga rättigheterna, oavsett var man bor, var man kommer ifrån och vilket ursprung man har. Där har Sverige att följa de internationella konventioner och bestämmelser som vi gör tillsammans, som en global aktör även om vi är små. Det ska vi göra även framöver, och det tycker jag är oerhört viktigt.

Sedan är det mänskliga tragedier som beskrivs här, och vi har pratat om flera sådana hot spots i dag i världen där Sverige kan göra skillnad fortsättningsvis. Det ska vi också göra, men vi ska göra det tillsammans med andra. Vi ska agera utifrån de gemensamma åtaganden som vi gör i FN, EU eller andra säkerhetsarrangemang.

Anf. 84 ARHE HAMEDNACA (S) replik:

Fru talman! Min fråga var konkret. Jag pratar om de eritreaner som bor i Sverige. Vem ska försvara deras rättigheter? De förföljs här, ända till Sverige.

Det finns en FN-resolution. Cecilia Widegren pratar om FN och dess styrka och om mänskliga rättigheter. Enligt FN:s resolution ska denna skatt förbjudas. Kanada och andra länder har gjort det – varför inte Sverige?

Anf. 85 CECILIA WIDEGREN (M) replik:

Fru talman! Precis som jag sade ska vi följa våra åtaganden oavsett ursprung, oavsett var man kommer ifrån och oavsett vilken tillhörighet man har. Det är viktigt för oss att stå upp för de mänskliga fri- och rättigheterna utifrån de fundamenta som Sverige utger sig för att ha, här och på andra platser, oavsett om man förföljs här eller någon annanstans.

Anf. 86 LARS OHLY (V) replik:

Fru talman! Jag tycker att Cecilia Widegren höll ett vackert anförande. Det var nästan litterärt, inte Tranströmerklass men välformulerat.

Tyvärr tror jag att Cecilia Widegren ibland också har ett litterärt förhållningssätt till sanningen. Att Sverige tidigare skulle ha stått ensamt och haft någon sorts isolationistisk politik är inte i överensstämmelse

med sanningen. Den alliansfria politiken har alltid byggt på samarbete men har också skytt den typ av samarbete som innebär att man underordnar sig till exempel en militärallians kärnvapenstrategi.

Hela Cecilia Widegrens anförande var egentligen en plädering för alliansmedlemskap, men hon sade det aldrig rakt ut. Min fråga är därför väldigt enkel: Anser Cecilia Widegren att Sverige bör gå med i Nato?

Anf. 87 CECILIA WIDEGREN (M) replik:

Fru talman! Lars Ohly känner mycket väl till att de nya Moderaterna tycker det. Två av riksdagens partier tycker att ett medlemskap är bättre än ett utanförskap. Men jag kan också räkna här i kammaren, och den matematiken är tydlig: I dag finns ingen bred samsyn i svensk säkerhetspolitik om ett medlemskap.

Många gånger när vi diskuterar Nato diskuterar vi det gamla Nato, det som var terrorbalansen och avskräckningsalliansen, inte de samtal och samarbeten som pågår nu. Jag tror att det är bra för Sverige att vara aktivt i partnerskapet, fördjupa partnerskapet och ta till vara de forum och samtalsutrymmen som finns. Det kan man göra också i det nya Nato.

Anf. 88 LARS OHLY (V) replik:

Fru talman! Nej, jag diskuterar det Nato som finns nu, det Nato som har kärnvapenstrategi som en bärande del och som innebär att länder tvingas att ställa upp i vissa situationer. Det är det Nato vi har. Det finns inget annat Nato.

Jag tycker att det rimliga vore att Cecilia Widegren och Moderaterna gick till val på att Sverige ska gå med i Nato, i stället för att opportunistiskt hänvisa till att det i dag inte finns en majoritet. Varför står ni inte för er politik? Varför går ni inte till val på att Sverige snarast bör söka medlemskap i Nato?

Anf. 89 CECILIA WIDEGREN (M) replik:

Fru talman! Lars Ohly ägnar inte dagarna åt att läsa Moderaternas tidskrifter eller för den delen partiprogram. Det kan jag beklaga många gånger, men så är det. Då hade han varit klar över att den frågan har varit nämnd där vid flertalet val, och den kommer fortfarande att vara aktuell framöver.

De här frågorna är viktigare än så. De ska inte avgöras i lokala eller nationella partiprogram. De ska avgöras brett i Sveriges riksdag och i samförstånd.

Jag vet att Lars Ohly själv har tagit del av de fantastiska insatser våra soldater och officerare gör på plats, under Natos hatt.

Anf. 90 ABIR AL-SAHLANI (C):

Fru talman! I dag vill jag börja mitt anförande med att prata om fattigdom.

Fattigdomen är fortfarande mänsklighetens största fiende. Att gå och lägga sig hungrig och vakna hungrig och inte veta när nästa måltid kommer, eller att se sina barn svälta, vara utarmade och undernärda, eller att hindra sina barn från att gå till skolan och i stället tvinga dem att jobba och försörja familjen, eller att inte ha tillgång till rent vatten och behöva

gå flera kilometer dagligen och inte ha tillgång till sjuk- och hälsovård – allt detta är egentligen den bästa formen av fattigdom, fru talman.

Den värsta formen av fattigdom åtföljs av förtryck, våld, krig, förföljelser och kränkningar av de mänskliga rättigheterna. Därför måste fattigdomsbekämpningen fortsatt vara ett centralt fokus för biståndsarbetet i Sverige.

Men vi vet också att människor, för att lyftas ur fattigdom och inte falla tillbaka, måste in i arbete. Även biståndsorganisationerna erkänner att de inte räcker till när det gäller att vara med och skapa dessa nya arbetstillfällen i utvecklingsländerna. Där behövs det privata näringslivet – det privata näringslivet med hjärtat på rätt plats som ska vara en del av utvecklingsarbetet.

Därför måste vi utveckla detta arbetssätt och inte vara rädda för att tänka nytt och bryta nya banor. Jag tror att det krävs gemensamma regelverk och ramar, både för biståndsorganisationerna och för det privata näringslivet, där man har samma krav på transparens och utvecklingsmålen uppfyllelse. Ingen ska få glida in i en gräddfil, utan alla ska ha samma krav på transparens och utvecklingsmålen uppfyllelse.

Något som hela tiden skaver i mitt samvete är situationen i Syrien. Det är det internationella samfundets handfallenhet men även den stora besvikelsen inför FN:s oförmåga att agera och att stoppa det pågående våldet och dödandet.

Som Kerstin Lundgren nämnde tidigare: Snart är det ett helt Sverige på flykt från Syrien. Frågan kvarstår: Vad ska vi göra utifrån EU, och vad ska vi göra utifrån Sverige? Från svenskt håll har vi sagt välkommen till syriska flyktingar, oavsett om de är kristna, muslimer, druser eller kurder. Men hur är det från EU:s håll?

Det är fortfarande folk som dör utanför våra höga murar. Vi måste bättra på EU:s asyl- och migrationspolitik, där vi har en gemensam botten och krav på våra medlemsländer. Vi är 28 medlemsländer, och det är självklart att vi kan hjälpas åt när människor söker sig hit. Bland annat kan man öppna upp för svenska ambassader, så att människor kan söka sig dit för att ansöka om asyl. Vi kan också öppna gemensamma EU-kontor på stranden på södra sidan av Medelhavet – så att människor slipper smugglarnas hemska båtfärder över till EU:s trygga famn – och på så sätt skapa nya legala vägar in till EU:s fredliga värld.

Det finns mycket man kan säga om situationen i Syrien, men en sak är säker: Inte fler vapen, inte mer krig utan dialog. Men hur ska vi uppnå dialogen? Det är många som har frågat det.

I mina samtal med den syriska oppositionen klandrar de mig. Jag var ju en av dem som var ivrig när USA skulle inleda sin invasion av Irak. Jag ansåg – och anser fortfarande – att det inte fanns något annat sätt att bli av med Saddam Hussein. De tycker att jag är missunnsam mot syriererna nu.

Men efter de lärdomar som vi har fått från Irak tycker jag: Att ersätta en diktator med tio nya diktatorer är kanske inte lösningen. Men stryp vapentillförseln till Syrien på båda sidorna, till regimen i Syrien och till oppositionen! Då kommer man att skapa ett behov av dialog, att sätta sig vid bordet när man ser att man inte har nya leksaker att leka med och döda människor med. Hela det internationella samfundet och FN måste

Prot. 2013/14:11
14 oktober

Allmänpolitisk debatt

Omvärlden och Europa

vara mycket tydligare. Ryssland och Kina måste ta sitt ansvar och trycka på för att alla parter ska komma till samtal.

Jag hade förberett något helt annat. Men hela min värld vändes upp och ned, vilket gör att jag vill ägna min sista minut åt att prata om Irak, det öppna, blödande såret i Mellanöstern. I går var det bilbomber över hela Irak. Över 200 människor dog. Inte ens Kurdistan är längre skonat. Människor dör i terroristattacker.

I går nåddes jag av den hemska nyheten att min kusin blev skjuten i huvudet utanför sitt hem när han hade kommit från jobbet till sina barn och sin fru. Honom minns jag som den mest gladlynta av alla kusiner, alltid hjälpsam. Han fick mig att åka motorcykel mitt i ett brinnande Bagdad utan hjälm. Han sade: Ta av dig hjälmen för att visa att du är kvinna! Jag vill här ta av mig hjälmen för dig, Mukdam, och hälsa din själ farväl på din sista färd.

(Applåder)

Anf. 91 CARINA HÄGG (S) replik:

Fru talman! Jag vill beklaga utvecklingen i Irak – det vi har hört under de allra senaste dagarna är mycket oroande. Jag vill också beklaga din personliga sorg.

I mitt inlägg vill jag också knyta an till tidigare anföranden här i kammaren. Arhe Hamednaca tog upp situationen i ett annat land. Han tog upp Eritrea och ställde en konkret fråga som berör såväl Eritrea som Sverige och även andra delar av världen. Det gällde den så kallade diasporaskatten. Han fick inget svar på sin fråga. Jag tycker att det är viktigt att vi kan få ett svar och utgår från att Centerpartiet har ett klarare besked här i dag.

Också från min position i Europarådet, när vi ser flyktingströmmarna från Afrikas horn upp genom Afrika, där många omkommer såväl i Adenviken som i Medelhavet eller far illa på andra sätt, som i Sinai, måste vi se hur vi kan förändra vår politik till en aktivare politik när det gäller Eritrea. Vi har pekat på det. Är Centerpartiet berett att stödja en aktivare politik kring Eritrea?

Anf. 92 ABIR AL-SAHLANI (C) replik:

Fru talman! Tack för din fråga, Carina Hägg!

Jag sade tidigare i mitt anförande att Centerpartiet gärna skulle vilja öppna upp för att människor ska kunna söka asyl på svenska ambassader, att göra det möjligt, så att människor inte ska behöva söka sig hit på illegala vägar – de farliga vägar där man blir utsatt för smugglarnas makt och de farliga båtferderna, antingen genom Adenviken eller över Medelhavet. Det är ett mycket konkret förslag.

Det jag skulle vilja höra från socialdemokratin är varför man inte tidigare har anslutit till de nya migrationsöverenskommelser som Alliansen har med Miljöpartiet, där vi pratar om en generösare asylpolitik och en mer rättssäker asylpolitik. Det är ett konkret verktyg för att göra detta möjligt.

Anf. 93 CARINA HÄGG (S) replik:

Fru talman! Det finns frågor som vi kan fortsätta diskutera också senare i dag och mellan våra partier. Men nu var det jag som ställde frå-

gorna. Det är den möjlighet som jag som företrädare för oppositionen har.

Jag konstaterar att det inte fanns något svar från Centerpartiet när det gäller diasporaskatten. Det är något som finns i FN:s resolutioner. Det är en klar order till Sverige, men Sverige följer inte det direktivet, vilket jag tycker är bekymmersamt.

Det knyter också an till tidigare diskussioner, hur stark supporter vi är i dag när det gäller FN-systemet. Det är den ena frågan.

Den andra är: Är Centerpartiet berett att göra insatser för att stödja den opposition som finns utanför Eritrea, för att stärka dem att kunna vara en resurs i framtiden?

Anf. 94 ABIR AL-SAHLANI (C) replik:

Fru talman! Självklart kommer Centerpartiet inte att vara den som säger nej till att stödja den eritreanska oppositionen när sådant stöd söks. Vi är mycket väl medvetna om att det finns en stor eritreansk diaspora i Sverige, och vi är mycket måna om att de har det bra, lika mycket här i Sverige som i sitt gamla hemland. Därför är det vår plikt att stödja en demokratisk utveckling även i Eritrea på grund av våra Eritreasvenskar.

Anf. 95 MARKUS WIECHEL (SD) replik:

Fru talman! Det är riktigt roligt att Abir tar upp det viktiga arbetet med tillgången till grundläggande sanitet och rent vatten. Det är livsavgörande frågor för miljontals människor runt om i världen. Mer om det kommer jag att ta upp i mitt anförande senare.

Jag har en fråga. Det är om Abir anser att biståndet satsats på rätt sätt. I dag lägger regeringen – du får rätta mig om jag har fel – ungefär 600 miljoner kronor på detta. Vi sverigedemokrater vill snarare satsa 2,3 miljarder kronor. Är det så att du anser att biståndet läggs på rätt saker?

Anf. 96 ABIR AL-SAHLANI (C) replik:

Fru talman! Tack, Markus Wiechel, för din fråga!

Alliansregeringen har valt att prioritera demokratiutveckling, klimatfrågan och fattigdomsbekämpningen, så på din fråga svarar jag rakt ut: Ja, jag är nöjd och tycker att biståndet läggs på rätt plats.

Jag vill tillägga att det är sällan i en demokrati som människor lider av dessa tillkortakommanden. Det är ofta i diktatoriska regimer som man ser att människor är fattiga, lever i misär och inte har tillgång till rent vatten.

Anf. 97 MARKUS WIECHEL (SD) replik:

Fru talman! Det är kul att Abir Al-Sahlani är nöjd med arbetet. Men det är fortfarande så att regeringen lägger ungefär 600 miljoner på detta och Sverigedemokraterna 2,3 miljarder. Det är en avsevärd skillnad. En stor skillnad är också att vi inte gör avräkningar i biståndet för asylmottagning i Sverige. Kan man då försvara att förhållandevis få personer, som har de ekonomiska förutsättningar som behövs för att kunna ta sig till Sverige, får dessa resurser i stället för betydligt fler människor på plats i närområden där resurserna behövs?

Anf. 98 ABIR AL-SAHLANI (C) replik:

Fru talman! Det är där skon klämmer. Sverigedemokraterna vill gärna, i stället för att utveckla migrations- och integrationspolitiken, lägga resurserna på biståndsarbetet. På så sätt skulle man – det är i alla fall er övertygelse – komma till rätta med dessa stora flyktingströmmar.

Problemet kommer att kvarstå, nämligen att det inte är enbart på grund av fattigdom som människor flyr utan också på grund av förtryck. Därför behövs det ett demokratiseringsarbete.

Anf. 99 ROBERT HALEF (KD):

Fru talman! Alltsedan den arabiska våren började har en del envåldshärskare och korrumperade ledare avsatts. Men revolutionen har efterlämnat dessa länder med politiskt tomrum och instabilitet.

I Syrien möttes jublande folkmassor och fredliga demonstrationer om reformer och politisk frihet i början av år 2011 av regimens skoningslösa våld. De kraftiga våldsamheterna mellan den syriska regimen och oppositionen ger en dystert bild av möjligheterna till demokrati och fred.

Den politiska instabiliteten och inbördeskriget drabbar hela civilbefolkningen: muslimer, kristna liksom andra grupper och religioner.

Sedan år 2011 har över 100 000 dödats. Över fyra miljoner syrier är interna flyktingar, och över två miljoner har flytt landet på grund av kriget.

Fru talman! I Syrien har nästan alla samhällets institutioner kollapsat. Det råder stor brist på mediciner, och tillgången till sjukvård är nästan obefintlig. Miljoner syrier har ingen mat för dagen, och många skadade och sjuka får ingen vård. Skolor är stängda, och många har blivit hemlösa.

De kristna minoriteterna – syrianer, armenier med flera – som utgör 10 procent av befolkningen är politiskt neutrala, det vill säga att de inte har tagit parti för någon sida i konflikten. De har drabbats hårt av det våld som riktas mot dem från extremistiska grupper. Att inte välja sida uppfattas nämligen som att man har valt fel sida. De har inte valt sida, men i andras ögon har de valt fel sida.

Extremistiska terrororganisationer bränner kyrkor, kidnappar och mördar kristna invånare och fördriver människorna från landet.

Det pågår en etnisk rensning av kristna i skuggan av inbördeskriget. Av exempelvis staden Homs 60 000 invånare före inbördeskriget finns det nu bara ca 50 personer kvar i denna stora stad.

Även kurderna, vilka utgör ca 10 procent av befolkningen i landet, som inte har valt sida i detta inbördeskrig drabbas av våldet som riktas mot kurdiskdominerade områden i norra Syrien.

Fru talman! Barnen är mest utsatta och tar mest skada i denna konflikt och det inbördeskrig som råder i landet. Tusentals barn har mist livet, tusentals barn har mist sina föräldrar och anhöriga, tusentals barn är hemlösa, tusentals barn har ingen skola att gå till och tusentals barn har fått trauman för livet och behöver uppmärksamhet, stöd och hjälp. Vi behöver se till att barnen får möjlighet till utbildning och hjälp att bearbeta de hemska upplevelser som de har varit med om.

Fru talman! Det humanitära läget är katastrofalt, och det akuta behovet av humanitärt stöd från omvärlden är stort. Bristen på mat, vatten och

mediciner är enorm. Människor behöver hjälp för att överleva. De behöver mat för dagen.

Världens länder bör öka sitt humanitära bistånd till den syriska befolkningen. Sverige är ett gott exempel och en förebild. Vi är bland de största givarna, och hittills har Sverige avsatt över 400 miljoner kronor i humanitärt bistånd till det syriska folket. Det är viktigt att Europeiska unionen och andra länder fortsätter att bidra och öka sitt stöd till FN, UNHCR och andra humanitära organisationer.

Fru talman! Kriget i Syrien kan leda till ett regionalt krig om det inte hejdas. Det finns redan tydliga ställningstaganden av grannländerna som aktivt stöder sina trosfränder i Syrien.

Diplomatiska ansträngningar behövs för att nå en kompromiss om vapenvila och fred. Fredskonferensen som är under planering i Genève är nödvändig för att börja skapa fred i detta land. Inbördeskriget angår oss alla. Vi ska försvara rätten till liv, yttrandefrihet och religionsfrihet och inte minst kämpa för alla syriers möjlighet att leva i en demokrati.

Fru talman! Här kan FN-sändebudet Lakhdar Brahimi med hjälp av USA, Ryssland och Europeiska unionen tillsammans med Arabförbundet spela en stor roll för att åstadkomma vapenvila och fred. En politisk lösning bör grundas på realistiska eftergifter och hållbara krav från alla inblandade parter. Kriget måste få ett slut, och de djupa sårerna måste bearbetas. Vi bör stödja ett demokratiskt samhälle som ger alla invånare samma rättigheter och skyldigheter, där alla syrier oavsett religiös eller etnisk tillhörighet inkluderas.

Anf. 100 CARINA HÄGG (S) replik:

Fru talman! Vi socialdemokrater tar avstånd från all fördrivning och allt dödande oavsett vem det handlar om eller vilken religion denna person har. Det gäller akut för Syrien. Socialdemokraterna är, som vi har sagt tidigare, beredda att bistå länder att bygga upp fungerande samhällen och fungerande rättssystem och garantera allas mänskliga rättigheter. Europarådet är också berett att ta sin del.

Vi diskuterar flera delar. Flyktingsituationen är naturligtvis en del, och Sverige bidrar där när det gäller den humanitära situationen. Men varför gör Sverige inte sin hemläxa när det gäller att förebygga att jihadist-ister reser ut och strider mot demokratiska värden, mot demokratiuppbyggnad och mot mänskliga rättigheter? Vi kan misstänka att de tvärtom är en del av de brott som även sker från oppositionella grupper mot de demokratiska strävanden som vi vet inledde upproret och demonstrationerna i Syrien. Varför är Kristdemokraterna och Robert Halef så nöjda med detta? Jag är inte nöjd. Jag vill se åtgärder från Sverige. Jag vill se ett förebyggande arbete.

Anf. 101 ROBERT HALEF (KD) replik:

Fru talman! Jag är stolt över att regeringen och Sverige som enda land i Europa har bestämt att alla syrier som kommer till vårt land ska få permanent uppehållstillstånd. Jag är stolt över regeringens insatser. Sverige är bland de största givarna av humanitärt bistånd till den syriska befolkningen.

Många människor lider i detta inbördeskrig. Miljoner människor är flyktingar i sitt eget hemland, och miljoner människor är flyktingar i angränsande länder.

Demokratien har inga gränser. Sverige gör sitt, och Europeiska unionen försöker också påverka sina bilaterala och multilaterala relationer.

När det gäller situationen nere på marken finns det många extremistiska grupper som ingen har kontroll över. Det är först när det finns en överenskommelse mellan de representativa organisationerna för oppositionen och regimen som man kan bearbeta resterande grupper i samhället.

Anf. 102 CARINA HÄGG (S) replik:

Fru talman! Vi behöver inte debattera det vi är överens om och det vi tycker att det finns positiva insatser kring – det gäller inte minst på den humanitära sidan och på flyktingsidan – men, återigen: Är Kristdemokraterna nöjda? Tänk på de unga, och tänk på deras anhöriga som bor här. Är de nöjda? Tänk på jihadisternas offer. Hur kan ni i Alliansen vara så passiva? Ni har fått flera konkreta och bra förslag överlämnade till regeringen – till er – om åtgärder för att arbeta förebyggande, men ingenting har skett.

Är Robert Halef lika nöjd som sina allianskolleger i regeringen? Jag är inte nöjd. Jag är rädd om de unga, och jag är orolig.

Anf. 103 ROBERT HALEF (KD) replik:

Fru talman! Vi ska aldrig vara nöjda. Mycket har dock gjorts, och regeringen gör mycket i frågan. Det betyder inte att vi inte gör någonting – jag har radat upp en del i mitt anförande, och många av mina allianskolleger har sagt vad vi gör. Din fråga är dock ingen riktad fråga jag kan besvara rakt av, Carina Hägg.

Vi är inte nöjda förrän demokrati och full rättsstatsbildning finns i Syrien. Där är vi inte, men vi jobbar åt det hållet.

Anf. 104 JULIA KRONLID (SD) replik:

Fru talman! Tack för att du också nämnde den akuta situationen för kristna i Syrien, Robert Halef. Jag skulle vilja fråga vad Kristdemokraternas linje i denna fråga egentligen är. Jag fick nämligen kritik av din kollega för att man när man lyfter upp kristnas situation kanske glömmer bort andra grupper. Jag menar dock att man måste kunna lyfta upp en utsatt grupp utan att det för den skull betyder att man glömmer en annan grupp.

Sedan undrar jag om Robert Halef är nöjd med regeringens linje i denna fråga. Jag tycker nämligen att regeringen är väldigt rädd för att över huvud taget nämna kristna som grupp och deras utsatta situation i Syrien och andra delar av världen. Jag tycker att regeringen bemöter det mycket med tystnad. Är Robert Halef nöjd med det, eller finns det någonting Robert Halef skulle vilja förändra inom Alliansen i denna fråga?

Anf. 105 ROBERT HALEF (KD) replik:

Fru talman! Regeringen gör som sagt mycket, och vi gör mycket genom Europeiska unionen. Frågorna finns på agendan när europeiska

utrikesministrar sitter och diskuterar situationen i Syrien och Mellanöstern. Det gäller Irak och det gäller Egypten, men nu pratar vi om Syrien just i det här fallet.

Det är viktigt att vi kallar saker och ting vid deras rätta namn. Om det pågår en konflikt mellan sunnimuslimer och shiamuslimer i Irak ska vi vara tydliga med att säga att det finns två grupper som bekämpar varandra på grund av religiös trosinriktning. Om vi ska ducka och inte våga öppet säga vad frågan handlar om kommer vi inte att kunna peka på problemet. Det är alltså väldigt viktigt att vi när vi pratar om exempelvis Syrien – när jag lyfter fram frågan om kristna minoritetens extra utsatta situation – ser att det är för att man inte har valt sida. Då har man problem både med regimen och med oppositionen.

Anf. 106 JULIA KRONLID (SD) replik:

Fru talman! Jag tackar Robert Halef. Jag håller med om att kristna har en särskilt utsatt situation för att de blir utsatta både från regimen sida och från rebellernas sida. Där anser jag dock att regeringen inte har varit tillräckligt tydlig.

Jag tycker inte att jag fick något riktigt svar – det verkar som att Robert Halef är nöjd med det regeringen gör. Jag anser dock att regeringen bör kunna göra mer och visa framfötterna i frågan, då kristnas situation blir något bortglömd både i Syrien och i andra delar av världen – både i ett svenskt och i ett internationellt perspektiv.

Anf. 107 ROBERT HALEF (KD) replik:

Fru talman! Det ska inte i debatten framstå som att Kristdemokraterna i sin utrikespolitik och sin människosyn gör skillnad på människor. Alla människors lika och okränkbara värde gäller alla oavsett etnicitet, religiös tillhörighet, ras, sexuell läggning med mera. Vi gör inte skillnad när det gäller den frågan, om det är dit Julia Kronlid vill komma. Vi gör politik för alla människor i ett samhälle, utan att göra skillnad när det gäller deras religiösa tillhörighet.

När en viss människogrupp kommit i kläm ska vi dock självklart försöka hjälpa dem så att de kan leva under demokratiska omständigheter.

Anf. 108 OLLE THORELL (S):

Fru talman! Hotet mot mänskligheten och vår planet är många, men det är bara några få som verkligen hotar allt liv på jorden och dess existens. Ett är klimathotet, och ett annat är hotet från kärnvapen.

När det gäller kärnvapenedrustning anser vi socialdemokrater att det finns mycket i övrigt att önska från den moderatstyrda regeringen. Nedrustningsarbetet i världen är omfattande, och det finns en mängd processer och instanser som ägnar tid åt detta. Det senast uppmärksammade är förstas OPCV, årets fredspristagare som arbetar mot kemiska vapen. Det är ett arbete som till största del har skett i det tysta sedan det globala förbudet mot kärnvapen trädde i kraft 1997.

Nu har organisationen hamnat i fokus efter det oförsvarliga och hemska användandet av kemiska vapen mot civila i Syrien tidigare i år. Att man nu tilldelas fredspriset tycker vi är både välförtjänt och välkommet.

Det visar också att nedrustningsarbete kan vara framgångsrikt. Det visar att vissa vapenslag är så fruktansvärda att de inte hör hemma i något lands arsenal och därför ska förbjudas. Det visar att det går att samla de allra flesta av världens länder kring ett förbud mot särskilt fruktansvärda vapen och att det går att genomdriva detta förbud. Det var möjligt när det gällde kemiska vapen, det visade sig fungera när det gällde personminor och det visade sig inte vara omöjligt när det gällde klustervapen. Det ska, fru talman, inte heller vara omöjligt när det gäller kärnvapen.

Vi socialdemokrater menar att Sverige på ett konstruktivt sätt bör driva frågan om en konvention som förbjuder all användning av kärnvapen på grund av deras katastrofala humanitära konsekvenser. Just denna aspekt, att de humanitära konsekvenserna av en kärnvapendetonation är så katastrofala att de helt enkelt måste förbjudas, är ett perspektiv som vinner mark i det internationella nedrustningsarbetet. Det är en mängd nationer världen över som kräver konkreta nedrustningsåtgärder med just den motiveringen.

En internationell konferens ägde rum i Oslo i våras, på initiativ av den då socialdemokratiskt ledda norska regeringen. Nästa år kommer en uppföljningskonferens att äga rum i Mexiko, och vi tycker att Sverige bör vara aktivt inför och under denna. Den svenska regeringen och utrikesministern har dock visat sig kallsinniga inför detta nya, spännande spår. Precis som när det gäller det norska initiativet att förbjuda klusterbomber ställer sig den svenska regeringen avmätt på sidlinjen och menar att det är ett stickspår och ett naivt initiativ som inte kommer att nå någon framgång.

I våras ställde sig Sverige återigen utanför den allt längre listan av länder som skriver under uttalanden i frågan om humanitära konsekvenser. Nu var det närmare 80 länder som undertecknade, men dess värre valde Sverige att inte göra det. Det tycker vi är för svagt – och anmärkningsvärt. Vi socialdemokrater menar att det är dags för Sverige att förvalta det goda rykte man har haft vad gäller nedrustning. Det är dags att ta rygg på Norge och andra länder som aktivt driver på för att hitta nya vägar mot att bli av med kärnvapenhotet för gott och på riktigt.

Det duger inte att bara kallt konstatera att det är naivt och orealistiskt att tro på en kärnvapenfri värld. Sverige ska inte bara rätta in sig i ledet när EU har kompromissat ihop sig till en gemensam linje vad gäller kärnvapennedrustning. Det är klart att EU:s röst i frågan blir svag och urvattnad när kärnvapenstater som Frankrike är med och formulerar hållningen.

Sverige ska i stället vara en tydlig röst för total nedrustning av kärnvapen. Sverige ska inte släpa efter som man gjorde om förbudet mot klusterbomber. Sverige borde vara drivande i frågan om de katastrofala humanitära konsekvenserna av kärnvapenanvändning. Sverige ska inte bara kommentera utvecklingen. Det går faktiskt också att driva på i en riktning som man tror på, även om det kan verka svårt. Det som först kan verka orealistiskt och kanske omöjligt går faktiskt att förändra. Det gick ju att förbjuda personminor. Det gick ju att bannlysa kemiska vapen. Det gick ju att få fram en konvention som över 100 länder undertecknat mot klustervapen. Det måste också kunna gå att förbjuda det mest fruktansvärda vapnet av alla, kärnvapen.

Jag vill avsluta med att citera Nelson Mandela apropå vad som är möjligt och inte. Han sade så här: "It always seems impossible until it's done."

I detta anförande instämde Urban Ahlin (S).

Anf. 109 MARKUS WIECHEL (SD):

Fru talman! Få saker inom politiken kan engagera så mycket som stöd och hjälp till behövande.

Vi vet att det sker hemskheter runt omkring oss och att vi som bor i Sverige är lyckligt lottade. Vi vet också att vi har möjligheten att hjälpa otroligt många på platser runt om i världen där vi aldrig ens har satt vår fot. Vi kan med förhållandevis små resurser göra oändligt mycket i andra länder där behoven av utländskt stöd är som störst.

Fru talman! Det är med dessa ord som jag vill klargöra varför jag står här.

Trots ett enormt behov av stöd till världens mest utsatta människor väljer regeringen att nedprioritera satsningar på dessa genom oförsvarliga avräkningar i biståndsbudgeten.

Något som det talas förhållandevis lite om är tillgången till rent vatten och sanitet i utvecklingsländer, vilket bör vara grundläggande mänskliga rättigheter. Hela 2,5 miljarder människor saknar i dag toalett att gå till vid behov, och 768 miljoner människor saknar tillgång till rent vatten. Bristen på dessa grundläggande förutsättningar kostar den globala ekonomin runt 26 miljarder kronor årligen i ökade sjukvårdskostnader, tidsåtgång och förlust i produktivitet. Tillgången till detta är avgörande för människors överlevnad. Det är avgörande för deras hälsa och för utvecklingen i dessa länder.

De som drabbas allra hårdast av detta är kvinnor och barn. Många tvingas vandra långa sträckor bara för att hämta vatten, som inte alltför sällan är förorenat. Vandringarna i sig innebär en risk för kvinnor att utsättas för övergrepp. Det är dessutom något som ödslar mycket tid som skulle kunna användas till annat, såsom att gå till ett arbete eller utbilda sig.

Runt 4 000 barn dör varje dag i diarré som de i 90 procent av fallen har fått på grund av bristande sanitet och smutsigt vatten. Detta är den näst vanligaste dödsorsaken bland småbarn i fattiga länder, och det kan vara livshotande för gravida kvinnor i samband med förlossning.

Fru talman! Jag skulle kunna fortsätta tala om detta, men jag tänker gå över till att tala om något annat som berör väldigt många människor i dag, nämligen den akuta situationen i Syrien.

Situationen kan dess värre ge en ganska talande bild av hur regeringen väljer att fördela pengar som ska gå till bistånd. Det ger även en talande bild av vilka signaler regeringen sänder ut till de över 40 miljoner människor som är på flykt runt om i världen. Vad sänder man egentligen för signaler till de människor som lyckats fly konflikterna i Syrien?

Som enda land i Europa har Sverige gått ut med löftet att asylsökande från Syrien automatiskt ska få permanent uppehållstillstånd i landet. Vad man inte alls lika tydligt har sagt är att flyktingar behöver ta sig till Sverige illegalt för att kunna söka uppehållstillstånd. Tusentals och åter tusentals människor köar vid svenska ambassader runt om i världen i tron

att de ska få uppehållstillstånd på ett lagligt sätt i utlandet, men förgäves. För dessa lönar det sig att bryta mot lagen.

Tyvärr har vi alla kunnat läsa om fruktansvärda tragedier runt om i världen. Så sent som i går publicerade Dagens Nyheter en artikel om en flyktingbåt som sjönk med ett stort antal döda som resultat. Varje år har 32 000 migranter anlänt till Malta och Italien, enligt UNHCR, och flera av dessa sägs ha betalat flyktingsmugglare motsvarande ca 30 000 kronor för att få en osäker plats i en båt. Anledningen till detta är att de vill slippa läger i närområdet. Det råder alltså ingen tvekan om att flyktinglägren inte direkt är trevliga ställen att vara på. Är det då man ska skära ned på stödet till dessa, när behovet av mat, medicin och övriga grundläggande förnödenheter är som störst?

Omkring sju miljoner människor, varav över tre miljoner barn, anses vara i stort behov av humanitärt stöd på grund av inbördeskriget i Syrien. Runt två miljoner syrier har flytt till grannländerna, och över fyra miljoner människor är på flykt inom landets gränser.

Samtidigt som FN:s flyktingorgan UNHCR behöver enorma resurser för att klara av denna situation och kunna se till att flyktingarna får de mest basala resurserna för att kunna överleva gör regeringen avräkningar i biståndsbudgeten. Och de avräkningar jag talar om är inte bara löner till statsråd och statssekreterare, utan det är framför allt de 4,4 miljarder kronor som regeringen lägger på ett ansvarslost mottagande av asylsökande i Sverige. Om det vore så att dessa pengar gjorde större nytta för världens flyktingar i Sverige skulle jag ha en större förståelse. Men nu vet vi att så inte är fallet, och då kan inte jag annat än skämmas.

Jag är fullt medveten om att regeringsföreträdare är införstådda med vilka som drabbas av dessa prioriteringar. Inte minst utrikesministern själv har unika erfarenheter från FN, och det finns en bred stab med god kunskap om vad som sker i FN:s olika flyktingläger. Det är därför mycket förvånansvärt och häpnadsväckande hur vår regering så enkelt kan försvara dagens politik.

Fru talman! Jag ser att tiden tickar i väg. Slutligen vill jag bara säga en sak som regeringsföreträdare och övriga oppositionspartier kan tänka på: Världen är större än bara Sverige. Var tror ni själva egentligen att vi kan göra mest skillnad?

I detta anförande instämde Julia Kronlid (SD).

Anf. 110 FREDRICK FEDERLEY (C) replik:

Fru talman! Återigen ett intressant inlägg från Sverigedemokraterna, som tycks treva i vad det är man egentligen vill.

Nyligen hörde jag din partikamrat Julia Kronlid säga att ni ställer upp på FN:s flyktingkonvention, Markus Wiechel. Det innebär att människor kommer att komma till Sverige. Då måste resurser avsättas för att kunna hantera det på ett bra sätt, men det är vad ni motsätter er. Är ni då för eller emot FN:s flyktingkonvention?

Det är också intressant att du lyfter fram diskussionen om lagliga vägar in till Europa och Sverige. Då är min direkta fråga: Vad vill ni sverigedemokrater göra för att öppna upp för legala vägar in i unionen? Vill ni börja bevilja turistvisum så att människor kan ta sig till unionen? Vill ni öppna EU-kontor i den här regionen och de här områdena? Vill ni

öppna upp för ett green card-system inom Europeiska unionen eftersom du uppenbart är bekymrad över situationen?

Prot. 2013/14:11
14 oktober

Allmänpolitisk debatt

Omvärlden och Europa

Anf. 111 MARKUS WIECHEL (SD) replik:

Fru talman! Jag är mycket bekymrad, och jag tackar för engagemanget.

Givetvis står vi bakom FN:s flyktingkonvention, men FN:s flyktingkonvention säger ingenting om att vi ska vara Europas mest liberala asylland som automatiskt beviljar, permanent dessutom, uppehållstillstånd till syrier som illegalt tar sig hit.

Det som vi vill göra framför allt är att förbättra situationen i flyktinglägren. Det handlar om effektivt bistånd. Vi måste se till att de pengar vi har i biståndsbudgeten används effektivt.

Hur många människor kan vi rädda egentligen? Var är det vi behöver satsa pengarna? Frågar du mig och Sverigedemokraterna är svaret att vi lägger mer pengar på UNHCR, flyktingläger, vatten och sanitet och mindre på asylmottagning.

Anf. 112 FREDRICK FEDERLEY (C) replik:

Fru talman! Jag tolkar det som att Sverigedemokraterna inte alls ställer upp på FN:s flyktingkonvention. Det är det enda som går att tolka ut eftersom man är beredd att bortprioritera resurser från det som vi har förbundit oss att genomföra via FN:s flyktingkonvention.

Av de över två miljoner människor som har begett sig på flykt från Syrien befinner sig de flesta i närområdet. Det är bara en liten rännil, 7 000–9 000 personer, som söker sig till Sverige.

Anf. 113 MARKUS WIECHEL (SD) replik:

Fru talman! Det stämmer att det inte är särskilt många som söker sig hit. Det är de förhållandevis få som har väldigt goda ekonomiska resurser att betala flyktingsmugglare för att kunna ta sig till Sverige. Det är självklart. Vilka är det som bortprioriteras? Det är de som har det allra värst i flyktinglägren.

Vi står bakom FN:s flyktingkonvention. Men det finns ingenting där som säger att vi ska vara det enda land i Europa som beviljar automatiskt uppehållstillstånd till dem som på ett illegalt sätt har tagit sig till Sverige.

Anf. 114 ELISABETH BJÖRNSDOTTER RAHM (M) replik:

Fru talman! Jag har suttit här och lyssnat på Markus Wiechel och Sverigedemokraterna. Man berättar hur viktigt det är med svenskt bistånd och att vi ska göra nytta.

Jag har en fundersam fråga. Hur ska Sverigedemokraterna fortsätta att göra nytta när man samtidigt går in för att minska Sveriges bistånd till 0,7 procent av bni?

Jag är stolt över den satsning som den svenska regeringen gör i dag. Sverige är ett av de få länder som lever upp till enprocentsmålet för att satsa på bistånd där vi gör mest nytta.

Sverigedemokraterna ska skära bort nästan 10 miljarder av vårt svenska bistånd. Hur ska man då kunna göra nytta?

Anf. 115 MARKUS WIECHEL (SD) replik:

Fru talman! Jag och Sverigedemokraterna tänker inte hyckla eller hymna med att vi skär ned på det totala biståndet. Så är det. Däremot väljer vi att satsa på effektivt bistånd.

Det finns inget annat parti i Sveriges riksdag som kan hjälpa så många flyktingar som vi kan just för att vi satsar pengar där det behövs som mest.

Jag talade tidigare om sanitet. Regeringen satsar ungefär 600 miljoner kronor på sanitet och rent vatten. Sverigedemokraterna satsar 2,3 miljarder.

När det gäller UNHCR vill Sverigedemokraterna tredubbla stödet till FN:s flyktingorgan UNHCR. Det är där som vi kan göra som störst skillnad.

Anf. 116 ELISABETH BJÖRNSDOTTER RAHM (M) replik:

Fru talman! Jag kan hålla med Markus Wiechel om att sanitet och rent vatten är väldigt betydelsefullt för att vi ska kunna uppnå ett positivt bistånd. Vi kan titta på det resultat vi har under de senaste åren. Vi har sänkt barnadödligheten och mödradödligheten tack vare att vi har ett aggressivt och starkt bistånd från Sverige där vi upprätthåller enprocentmålet.

Jag är jättestolt över det bistånd vi har. Jag kan absolut aldrig acceptera att vi skär ned det bistånd som behövs så väl till 0,7 procent av bni. Det kommer jag aldrig att acceptera.

(Applåder)

Anf. 117 MARKUS WIECHEL (SD) replik:

Fru talman! Det är beklagligt att det går att acceptera att man tar från biståndsbudgeten för att lägga på de förhållandevis få som lyckas ta sig till Sverige.

Det handlar inte om hur mycket pengar man lägger på biståndsbudgeten. Det handlar om hur många människor man kan hjälpa. Med vår politik hjälper vi betydligt fler.

Vi tripplar stödet till UNHCR. I stället för regeringens 600 miljoner lägger vi 2,3 miljarder på rent vatten och sanitet.

Anf. 118 KERSTIN LUNDGREN (C) replik:

Fru talman! Det är intressant att höra Sverigedemokraterna tala sig varma för kvinnors möjligheter i utvecklingsländer. Vatten och sanitet är en viktig del i det. Men det är också Sveriges stöd till kvinnors sexuella och reproduktiva hälsa och rättigheter.

Det vore intressant att veta om engagemanget för kvinnorna stannar vid vatten och sanitet eller om det också inkluderar kvinnornas rätt till sina kroppar. Det är viktigt om man ska kunna klara att få lika möjligheter oavsett kön.

Fru talman! Den andra frågan handlar om att hjälpa flyktingar. Vi hjälper flyktingar här hemma. Men hur tänker sig Sverigedemokraterna att kunna hjälpa flyktingar? Ska det vara 200 000 i lägren vid gränsen till Syrien? Är det så man vill se lösningar? Det är inte hållbart, fru talman.

Anf. 119 MARKUS WIECHEL (SD) replik:

Fru talman! Kerstin Lundgren talar om vad som inte är hållbart. Det är inte hållbart att ta alla personer som flyr runt om i världen hit till Sverige. Över 40 miljoner människor är på flykt runt om i världen. Hur många ska komma till Sverige?

I dag vet vi att en bråkdel av alla från Syrienkonflikten kommer till Sverige. Vi kan egentligen inte ta emot särskilt många här. Det är inte heller ekonomiskt försvarbart.

Var kan vi lägga mest resurser för att bedriva en hållbar biståndspolitik där man hjälper så många som möjligt? Det handlar om personer som behöver mat, medicin och grundläggande förnödenheter.

I stället lägger man tusentals kronor på enskilda personer som kommer till Sverige för att de ska ha vissa rättigheter som man jämför med svenska medborgares. Det är inte hållbart. Det handlar om liv och död i dessa områden. Det är där man måste lägga resurserna.

Anf. 120 KERSTIN LUNDGREN (C) replik:

Fru talman! Vi kan inte ta hit alla, hör jag Sverigedemokraterna säga.

Jag lyssnar till kung Abdullah i Jordanien som säger: Vi kan inte stänga våra gränser. Det är en omöjlighet. Det handlar om människor. Det handlar om att vi måste vara öppna och ta emot och ta vår del av ansvaret.

Då skäms jag när jag hör andra säga: Låt oss stänga gränserna. Vi kan inte ta hit alla. Det är inte ekonomiskt försvarbart.

Fru talman! Det handlar om vad som är mänskligt försvarbart.

Anf. 121 MARKUS WIECHEL (SD) replik:

Fru talman! Jag har här en utskrift från UNHCR:s hemsida. Där kan man köpa nötkräm till undernärda barn. 240 kronor går till 24 påsar nötkräm som räcker till att ge ett barn tre påsar nötkräm per dag i åtta dagar. Hur långt kommer du med 240 kronor i Sverige?

Det är en väldigt relevant fråga. Var ska man satsa pengarna? Frågar du mig är det i närområdet.

Anf. 122 FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Det finns två begäran om replik till. I det ena fallet tänker jag tillåta det. Det är utrikesministern. Där hade jag glömt att läsa upp namnet. Vi har också ytterligare en begäran om replik. Den har gjorts efter det att huvudanförendet ägt rum. Därför tillåter jag inte den repliken.

Anf. 123 Utrikesminister CARL BILDT (M) replik:

Fru talman! Det berodde nog delvis på min tekniska inkompetens vad gäller anläggningen. Jag är inte så bra på teknikprylar, som bekant.

Jag hade bara en enda fråga. Sverigedemokraterna är emot att vi har gett uppehållstillstånd till ett antal tusental från Syrien. Ni vill sända dem tillbaka. Vart då?

Anf. 124 MARKUS WIECHEL (SD) replik:

Fru talman! Jag har full förståelse när det gäller tekniken. Jag har samma problem.

Sverigedemokraterna är inte emot att ett fåtal personer har fått uppehållstillstånd. Sverigedemokraterna är emot att man systematiskt för en paradoxal politik.

Den innebär att personer som bryter mot lagen kommer till Sverige och att man på så vis tar pengar från biståndsbudgeten som ska gå dit där personer behöver pengarna som bäst. Inte minst i Syrien behövs varma filter, mediciner och sådant. Det är vad vi är emot.

Anf. 125 Utrikesminister CARL BILDT (M) replik:

Fru talman! Jodå, ni har starkt kritiserat permanent uppehållstillstånd till dessa 8 000 personer. Det innebär att ni vill att de ska kastas ut ur landet. Det innebär att ni vill att de ska sändas någon annanstans.

Min mycket enkla fråga är: Vart vill ni sända dem? Hur ska det gå till med Sverigedemokraternas politik att sända dem tillbaka till Syrien? Det är den faktiska konsekvensen av er politik för dessa stackars människor.

Anf. 126 MARKUS WIECHEL (SD) replik:

Fru talman! Det är jättesynd om dessa människor. Det handlar inte bara om att bedriva en vettig biståndspolitik där man hjälper människor. Det handlar också om att bedriva en signalpolitik.

Vad är det för signaler man sänder ut? Om man är för dagens politik sänder man signaler om att det är okej och positivt att människor kommer hit. Det kommer i slutändan att drabba alla de människor som är i lägren.

Det gäller att vi tillsammans med andra länder satsar så att förhållandena i lägren blir bättre. Det är där vi måste lägga pengar. Det gäller att ha en god signalpolitik.

Anf. 127 FREDRICK FEDERLEY (C):

Fru talman! Jag vill börja med att säga att jag är tacksam över denna form för att kunna föra en lite friare debatt i kammaren och på ett lite mer övergripande plan kunna lyfta Europafrågorna. Vi diskuterar ofta Europafrågor, men oftast knutet till en liten detalj vilket gör att vi ofta missar de stora perspektiven och därmed inte kan få en lika övergripande diskussion som vi kan få i dag. Det finns därför skäl för mig att lite grann anlägga tonen för hur Centerpartiet ser på Europasamarbetet.

Fru talman! Centerpartiet är varma anhängare av Europeiska unionen. Det fredsprojekt som inleddes efter andra världskriget har behållit en historisk fred i Europa och hjälpt till att stärka välfärden genom ekonomiskt samarbete. Samarbetet gör oss gott, och Centerpartiet vill se en fortsatt utvidgning av unionen. Vi får dock aldrig tumma på Köpenhamnskriterierna, som anger nivån för rättsstaten för att ett land ska kunna bli en fullvärdig medlem av Europeiska unionen.

Det är med stor sorg som vi kan notera hur det på flera områden har skett en tillbakagång i Turkiet, vilket försvårar ett medlemskap. Men vi vill vara tydliga från Centerpartiets sida och säga att vi vill se Turkiet som en fullvärdig medlem av Europeiska unionen den dag landet uppfyller Köpenhamnskriterierna.

Fru talman! Att Centerpartiet är EU-anhängare betyder inte att vi menar att allt som görs inom ramen för EU-samarbetet är bra. Precis som vi tycker att det finns en hel del saker som har skett politiskt i Sverige som

vi vill ändra på finns det många saker vi vill ändra på inom Europeiska unionen. Vi brukar sammanfatta det i parollen smalare men vassare. Det ska vara smalare och vassare i den meningen att vi vill se att Europasamarbetet får tillbaka lite mer av kärnan i samarbetet, men att man på de områden som man har ett ansvar för får lite vassare instrument för att kunna agera, och agera kraftigare. De gränsöverskridande frågorna om handel, miljöpolitik, migration, internationell brottslighet, utrikespolitik och bistånd är sådana områden som vi tycker hör till Europeiska unionens kärna. Där behöver man också ges skarpare verktyg.

EU behöver också öppna sig mer för omvärlden. Det bör verkligen tillhöra unionens kärna att riva hinder för handel och rörlighet både inom unionen och mellan unionen och andra delar av världen. Ett frihandelsavtal med USA skulle leda till stora ekonomiska fördelar dels för oss inom Europeiska unionen, dels för USA.

Samtidigt måste vi öppna upp för människor att komma till och från Europeiska unionen. Nationella kompetenser måste säkerställas i det avsmalningsarbete som vi vill se att Europeiska unionen ska göra. Det handlar inte bara om att föra EU-beslut från EU till Sverige, utan det kan också handla om att föra en del beslut längre ned i samhällshierarkin. Ibland behöver vi kanske också ställa oss frågan, fru talman, om det över huvud taget är så att politiken ska besluta om vissa av de områden som diskuteras på Europeanivå. Jag och Centerpartiet anser att det ligger i EU:s egenintresse att exempelvis de betydande regionala utvecklingsmedel som finns och som är viktiga för många delar av Europeiska unionen får hanteras fullt ut av förtroendevalda där pengarna ska verka.

Det är därför synd att delar av vårt land ännu inte har regionkommuner. Det gör att man inte med full kraft kan samla de regionalpolitiska medel som EU har och de regionalpolitiska medel som Sverige har och att det inte finns några folkvalda forum som har möjligheter att hantera hur dessa ska gå. I de områden där man inte har regionkommuner innebär detta att det fortsatt är staten som hanterar dessa medel. Jag och Centerpartiet tror att det skulle finnas betydligt större kraft bakom det hela om det var folkvalda som kunde samla resurserna till gagn för de egna bygderna.

Vi tror att det också skulle stärka samspelet mellan unionen och den regionala och kommunala nivån så att man ser sammanhanget. Då blir EU inte bara en pålaga, utan man är i allra högsta grad en del av Europeiska unionen.

Fru talman! Vi har ett par omgångar varit inne på den europeiska migrationspolitiken. Efter det att vi antog Stockholmsprogrammet när Sverige var ordförandeland i Europeiska unionen sade vi att vi nu ska sträva efter att få en gemensam migrationspolitik för hela unionen. I någon mån kan lagstiftningen se hygglig ut, men tillämpningen ger fortfarande vid handen att EU knappast har en gemensam migrationspolitik.

När situationen var som allra värst i Irak fick över 90 procent av de flyktingar som sökte sig från Irak till Sverige uppehållstillstånd här. Vid samma tidpunkt i ett annat EU-land, Grekland, var andelen som fick stanna 0 procent. Det visar på att rättstillämpningen i allra högsta grad behöver skärpas i stora delar av Europeiska unionen.

Vi måste också börja diskutera hur vi ska kunna arbeta för att öka de legala vägarna in till Europeiska unionen och minska antalet människor

som av flyktingsmugglare tvingas att resa i bensintankar in i unionen. Det handlar om människor som smugglas nattetid med stor fara för sitt liv. Det handlar också om det som vi har kunnat se tydliga exempel på de senaste veckorna, när Medelhavet inte har kommit att förknippas med sol och bad och något som många svenskar kan åka till för att få rekreation utan ett dödens hav där människor som väljer att söka sig till Europeiska unionen riskerar att mista livet under transporten. Här har vi ett gemensamt och solidariskt ansvar för att se till att murar som har rests runt Europeiska unionen kan bli till bryggor för människor att söka sig in på.

Anf. 128 CARINA HÄGG (S) replik:

Fru talman! Det gläder mig att även Centerpartiet delar uppfattningen att det är viktigt att ha ett strukturerat arbete för mänskliga rättigheter. Så uppfattar jag Fredrick Federleys anförande och även en del tidigare inlägg jag har hört från honom.

Men det hänger dåligt ihop med att vi socialdemokrater har känt att vi inte har fått stöd från Centerpartiet när det gäller det strukturella arbetet här i Sverige. Delegationen för mänskliga rättigheter lades ned i början av förra mandatperioden. De arbeten som var tänkta och förberedda för att man skulle slussa arbetet vidare, kanske till en myndighet och i en annan struktur, har hamnat i skrivbordslådorna. Den nationella handlingsplanen för mänskliga rättigheter fick ingen fortsättning.

Det handlar om det grundläggande arbete som är viktigt för att man ska orka stå upp för mänskliga rättigheter och ha de konkreta förslagen när det blåser. Det är viktigt både i Sverige och för att vi ska kunna vara starka i vår omvärld. Men detta har uteblivit. Det arbete som fanns när regeringen tillträdde 2006 lades ned. Och vi har fortfarande inte sett vad som skulle komma. Hur ser Centerpartiet på detta arbete och på detta tillkortakommande?

Anf. 129 FREDRICK FEDERLEY (C) replik:

Fru talman! Jag tackar Carina Hägg för frågan. Till att börja med: Som det parlamentariska läget ser ut är det alliansregeringen som Centerpartiet ger sitt stöd. Det kan vara därför Socialdemokraterna inte har fått stöd för sina förslag.

Om vi ska gå in på detaljerna i Carina Häggs mycket berättigade fråga kan man titta på de redogörelser som kommer exempelvis från Europarådet eller från den parlamentariska församlingen OSSE. I det arbete som görs av våra ministrar, företrädare och ambassadörer i FN och inom ramen för Europeiska unionen ligger alltid arbetet för mänskliga rättigheter otroligt högt på dagordningen. Det är en lång tradition som brukar vara blocköverskridande i allra högsta grad. Från svensk sida kan jag säga att alla partier utom ett här inne sätter mänskliga rättigheter och alla människors lika rättigheter högst på dagordningen.

Jag skulle vilja säga att detta arbete fortsätter i allra högsta grad. Det ligger fortsatt som en prioritering från riksdagen, och det ligger också som en hög prioritering för våra parlamentariska delegationer i olika internationella samarbetsorgan.

Anf. 130 CARINA HÄGG (S) replik:

Fru talman! Vi har ofta en samsyn när det gäller att stå upp för mänskliga rättigheter. Det kan gälla hbt-frågor, och det kan gälla andra frågor. Men för att vi ska kunna ha en samsyn och stå starka krävs det att vi gör vår hemläxa, och till skillnad från nästan alla andra länder i Europa har Sverige inte någon myndighet för mänskliga rättigheter.

Jag vill inte slå fast att det måste vara exakt i den formen eller strukturen som arbetet för mänskliga rättigheter bedrivs mest. Men den splittade situation och det ostrukturerade arbete som vi har i dag ger såklart på sikt – och har kanske redan gett – utslaget att vi inte har kunnat stå upp för mänskliga rättigheter i konkreta situationer på samma sätt som vi skulle ha kunnat om vi hade gjort vår hemläxa och vårt grundarbete och om vi hade haft en struktur. Det måste vi komma till rätta med. Vill Fredrick Federley ställa upp på ett sådant arbete?

Anf. 131 FREDRICK FEDERLEY (C) replik:

Fru talman! Här tror jag att Carina Hägg och jag har diametralt olika ståndpunkter. Jag menar att arbetet för mänskliga rättigheter måste genomsyra allt vad vi gör. Det måste handla om socialnämndens arbete i en enskild kommun. Det måste handla om vad våra FN-delegationer gör. Det måste handla om vad vår utrikesminister, vår statsminister och vår miljöminister gör.

På samma sätt som vi har kommit att ändra jämställdhetsdebatten och hbt-debatten till att inte vara enskilda element som vi ska ha en aktuell debatt om ska dessa områden genomsyra all politik. Därför tror jag att det är mer begåvat att se till att detta finns på varje sakpolitiskt område. (Applåder)

Anf. 132 BÖRJE VESTLUND (S) replik:

Fru talman! Jag tror att det är bra att vi har en debatt om Europafrågorna i det här parlamentet. Jag tycker också att Fredrick Federley i mångt och mycket har gett uttryck för den gemensamma uppfattning som de flesta av oss här har när det gäller vad vi ska använda EU till. Använd EU till det som det är bäst på, och låt inte EU styra detaljerna för mycket.

Fru talman! Med detta sagt skulle jag vilja ställa en fråga till Fredrick Federley. Det har träffats en rad stora överenskommelser de senaste åren. De har inte minst handlat om klimatet. Men i stället för att vara spjutspetsen, som ska vara det vassa, breder man ut sig mer och mer och blir nästan som en klubba och gör alla möjliga detaljstyrningar. Jag känner inte att Fredrick Federley och Centerpartiet har varit pådrivande för att vi ska få bort den detaljstyrning som förekommit mycket i EU:s verksamhet de senaste åren. Vad har Fredrick Federley för uppfattning där?

Anf. 133 FREDRICK FEDERLEY (C) replik:

Fru talman! Tack för frågan, Börje Vestlund! Jag måste också säga att jag hade en mycket hög ambition med mitt anförande, och jag hann bara säga en tredjedel av det jag hade tänkt säga på den begränsade tid vi har. Jag hade velat komma in på en del saker som bör smalas av.

Börje Vestlund sitter också i EU-nämnden, precis som jag. Du vet ju, Börje, att vi där ger förhandlingsmandat till regeringen, men vi kommer hela tiden in på en rad saker som ligger på detaljnivå. Man har till exem-

pel diskuterat hur EU ska kunna arbeta för att uppmuntra kommuner att anlägga bättre parker så att kommuninvånarna är ute och motionerar mer, och vi har pratat saltintaget hos Europamedborgare. Jag menar att detta är typiska saker som inte hör hemma där. Jag tror också att det är en stor fara rent generellt. I fredags diskuterade vi ekonomiska frågor, och det gäller att hålla det strikt till transparensfrågor och hur man hanterar budgetsiffror på ett likvärdigt sätt. EU ska inte ge oss ramar för hur vi ska sköta vår finanspolitik, till exempel.

Anf. 134 BÖRJE VESTLUND (S) replik:

Fru talman! Vi kanske ska påminna kammaren om att det finns någonting som heter frukostdirektivet också, icke att förglömma.

Den andra frågan som jag vill ta upp gäller handelsfrågor. Vi har sett att man under lång tid har tyckt att den inre marknaden borde skärpas upp. Sedan hinner man knappt fatta beslut om hur den ska skärpas upp innan nästa paket för att skärpa upp den kommer. Och just nu har det gått åt andra hållet. Nu har man ju fått det här handelsavtalet med USA, vilket är jättebra, men nu behöver man inte tänka på den inre marknaden eftersom man har handelsavtalet med USA. Det gör att EU är ganska hattigt i de här frågorna.

Anf. 135 FREDRICK FEDERLEY (C) replik:

Fru talman! Börje Vestlund har rätt i att EU är hattigt i ett antal frågor. Jag och Centerpartiet är övertygade om att ju fler Europaparlamentariker som har en fyrklöver på axeln, ju fler ministrar i råden som har en fyrklöver på axeln och ju fler kommissionärer som har en fyrklöver på axeln, desto bättre är det. Samtidigt är vi realistiska och säger att vi inte kommer att ha egen majoritet i detta parlament, men då gäller det att rösten från Sverige är tydlig och samstämmig så att vi tydligt kan påverka kommissionen och ministerrådet och har en naturlig dialog mellan parlamentet här och parlamentet i Bryssel.

Anf. 136 CARIN RUNESON (S):

Fru talman! Det torde stå tämligen klart för alla att det är omöjligt att klara av konststycket att diskutera mänskliga rättigheter och få med allt som är viktigt på den utmäta tiden sex minuter. Därför har jag valt att begränsa mig till tre olika frågor på MR-området. Sedan får jag återkomma till andra viktiga frågor på det området när vi behandlar nästa MR-betänkande i utrikesutskottet.

Fru talman! Jag tänker börja med ESK-konventionen. FN:s konvention om de ekonomiska, sociala och kulturella rättigheterna innehåller rättigheter som hör ihop med de grundläggande behov som vi alla har. Konventionen tar upp rätten till arbete, rätten till en tillfredsställande levnadsstandard och rätten till utbildning. Stater som har anslutit sig till konventionen ska till fullo använda sina tillgängliga resurser för att säkerställa att konventionens rättigheter förverkligas.

Ett viktigt arbete har också gjorts för att skapa tilläggsprotokollet till ESK-konventionen. Tyvärr har Sverige varken ratificerat eller signerat tilläggsprotokollet. Däremot har man lämnat en röstförklaring där man framhållit att man inte är övertygad om att en enskild klagorätt är det bästa sättet att främja de ekonomiska, sociala och kulturella rättigheterna.

Man påstår vidare att ESK-rättigheternas karaktär skulle göra det svårt att med precision ange när en kränkning skulle anses ha begåtts.

Det är alldeles tydligt att regeringen, som i alla sammanhang säger sig arbeta för mänskliga rättigheter, inte avser att underteckna tilläggsprotokollet till ESK-konventionen. För mig är det svårt att förstå den borgerliga regeringens hållning. Om man arbetar för mänskliga rättigheter, varför då göra halt vid något som är viktigt, i det här fallet tilläggsprotokollet? Är det inte dags nu, utrikesministern, att Sverige undertecknar tilläggsprotokollet? 40 länder har gjort det. Varför gör inte Sverige det?

Fru talman! Nu tänker jag gå vidare till Afghanistan och säga något om kvinnornas situation där. Sveriges engagemang när det gäller Afghanistan är stort samtidigt som utmaningarna är enorma. Det är en historisk erfarenhet, som också stöds av forskning, att kvinnors deltagande i fredsprocessens alla delar är avgörande för att nå en hållbar fred och en långsiktig säkerhet för alla. Trots detta visar Sveriges implementering av handlingsplanen för FN:s resolution 1325 i insatsen i Afghanistan brister. Bland annat saknas en genomgripande analys av den mycket speciella kontext för kvinnors rättigheter som Afghanistan utgör. Det visar bland annat organisationerna Kvinna till Kvinna och Svenska Afghanistankommittén i en av sina rapporter, *Missing the Target*, som kom ut i fjol, 2012.

Sverige behöver förstärka sina internationella, diplomatiska och politiska ansträngningar för att öka kvinnors deltagande i beslutsfattande på alla nivåer och säkerställa att kvinnor alltid deltar i fredsförhandlingar och internationella konferenser om landets framtid. Det här är också en fråga om mänskliga rättigheter. Jag undrar om utrikesministern och regeringen kommer att ta några initiativ för att få till stånd en internationell överenskommelse om att kvinnor alltid ska delta i förhandlingar och konferenser om Afghanistans framtid.

Fru talman! Slutligen kan vi konstatera att vi i Sverige under en lång följd av år har gått i spetsen för de mänskliga rättigheterna. Vi har traditioner och namnkunniga personer att vara stolta över när det gäller att försvara de mänskliga rättigheterna, till exempel Olof Palme, Sten Andersson och Anna Lindh. Vi har också haft engagerade, respekterade och kunniga tjänstemän på bland annat UD som hållit MR-fanan högt i olika sammanhang.

Mellan 2006 och 2010 hade Sverige en MR-ambassadör i Jan Axel Nordlander, men efter 2010 har vi inte haft någon utsedd ambassadör med den här viktiga portföljen. Jag blir glad om jag har fel på den här punkten, utrikesministern, men om inte är min fråga till utrikesministern: Är inte MR-frågorna tillräckligt viktiga för att vi ska ha en ambassadör på det området?

Anf. 137 Utrikesminister CARL BILDT (M) replik:

Fru talman! Det handlar snarast om en sakupplysning. Jo, vi har haft en sådan. Det var Hans Dahlgren, om han är bekant, som efterträdde i den funktionen. Men sedan dess försöker vi nu att integrera MR-arbetet tydligare i det arbete som vi bedriver inom ramen för de bilaterala dialogerna och inom ramen för vår enhet för folkrätt och mänskliga rättigheter. Vi har dessutom en lite annorlunda politik såtillvida att i stället för att ha ett antal nationella dialoger om MR – rätt få, egentligen bara tre

stycken tror jag – försöker vi nu stödja att Europeiska unionen inleder kraftfulla dialoger om mänskliga rättigheter. Kina är ett lysande exempel på detta.

Så, jo, vi är aktiva. Ja, vi har förändrat arbetet lite. Ja, jag tror att vi blir effektivare så.

Anf. 138 CARIN RUNESON (S) replik:

Fru talman! Tack för det svaret, utrikesministern! Det låter väldigt bra att det är så.

Jag tycker att de här frågorna är oerhört viktiga. De är viktiga för alla, för oss i Sverige och runt om i världen. Naturligtvis, vilket har sagts flera gånger i den här debatten, angår MR-frågorna inte bara vissa politiker eller vissa områden inom samhället, men jag tycker ändå att det kunde vara på sin plats att ha en särskilt ansvarig person för just MR-frågorna. Jag tror inte att det blev sämre av att Hans Dahlgren, som jag tyvärr hade glömt bort, eller Jan Axel Nordlander var MR-ambassadörer.

Anf. 139 Utrikesminister CARL BILDT (M) replik:

Fru talman! Hans Dahlgren ska absolut inte glömmas bort, och det tror jag inte var avsikten heller. Men den viktiga förändring som har skett är att vi inom Europeiska unionen har utsett en speciell representant vad gäller mänskliga rättigheter, den före detta grekiske utrikesministern Lambrinidis. Vi försöker på olika sätt att stödja honom och se till att vi får kraftfulla MR-dialoger från EU i dess helhet, som alltså representerar 28 länder i stället för bara ett. Där ligger rätt mycket av den nya tyngdpunkten i vårt arbete. Det tror jag ger ökad kraft. Sverige stöder, påverkar och driver detta arbete.

Anf. 140 CARIN RUNESON (S) replik:

Fru talman! Att EU har fått ett särskilt sändebud med just de här uppgifterna har jag också sett. Det står tydligt att uppdraget är att förstärka effektiviteten och synligheten i EU:s arbete med MR. Där har jag faktiskt läst på. Men jag tycker ändå att det kunde vara på sin plats med en särskilt utsedd person inom svensk MR-politik.

Anf. 141 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M):

Fru talman! Europa har gått igenom en tuff tid. Några av EU:s länder har fortfarande svårt att vända den negativa utvecklingen. Arbetslösheten är för hög, offentliga utgifter balanseras inte av inkomster, välfärden är i fara och människor protesterar mot en ständigt tuffare vardag.

Sverige har genom att föra en klok politik med arbetslinjen i centrum klarat sig betydligt bättre än många andra. Vi kan satsa när andra fortfarande måste skära ned.

Samtidigt som Europa kämpar växer sig konkurrensen från omvärlden ständigt hårdare. I svallvågorna av den globala krisen växer även kritiken mot EU. Länder som Storbritannien varslar om folkomröstning om landets medlemskap, och krisländerna är motvilliga till att göra de åtstramningar som krävs.

Fru talman! I den ibland högljudda kritiken mot EU är det viktigt att se att EU kanske är mer betydelsefullt för oss nu än någon gång tidigare.

Den ständigt växande globala konkurrensen kräver att Europas samarbete utvecklas och blir vassare. Vi måste öka Europas konkurrenskraft och satsa mer på forskning och utveckling och på att få Europas invånare i arbete.

Vi har historiskt sett varit bortskämda med att Europa är högre utvecklade än stora delar av den övriga världen. Denna verklighet förändras nu i ständigt snabbare takt. Konkurrensen från till exempel Kina gör sig påmind, inte bara när det gäller billig produktionskapacitet utan även när det gäller högteknologiska produkter. Det är något som svenska företag inom it-sektorn i Sydostasien nu känner väldigt tydligt.

Konkurrensen på världsmarknaden måste påverka hur vi ser på EU:s utmaningar. Ingen vill förlora sitt jobb, sin välfärd, sin framtid. Vi måste vända utvecklingen inom EU för att klara konkurrensen från den övriga världen.

Fler i Europa måste arbeta. Vi måste inte bara pressa tillbaka arbetslösheten, utan även de som står utanför statistiken, ofta kvinnor, måste in på arbetsmarknaden. På till exempel Malta är sysselsättningsgraden bland kvinnor 49 procent. Det är på tok för lågt. Det går inte heller att ha en pensionsålder på 55 år som gäller för stora grupper i Grekland. Ska vi klara oss i den globala konkurrensen måste arbetslinjen gälla för hela Europa.

Fru talman! Vi har rätt att vara stolta över vår arbetslinje. Vi har en arbetsmarknad där kvinnors sysselsättningsgrad är 75 procent. Sverige är faktiskt det enda landet inom EU som klarar av att nå just det målet. Den nationella debatten om möjligheten och behoven av att arbeta längre upp i åren visar även den att vi är medvetna om de utmaningar som vi står inför. En amerikan som arbetar som chef på ett stort svenskt globalt företag säger så här om oss svenskar: Be humble but not shy.

Synen på vad som måste till för att lyfta Europas utveckling delas av våra grannar här i norr. Den nordliga delen av EU är i dag den starkaste tillväxtregionen inom unionen. Det inkluderar inte bara de nordiska länderna utan även, och kanske särskilt, våra baltiska grannar.

Ibland hörs röster som säger att det nordiska samarbetet i och med vårt inträde i EU har blivit mindre viktigt. Jag vill hävda att det är tvärtom. När vi ser på regionernas ständigt ökande betydelse inom EU bör vi här uppe i norr se vår möjlighet att genom ett nära samarbete vara med och påverka EU:s utveckling i en positiv riktning.

Som enskilda länder är vi duktiga och har mycket klokt att tillföra EU, men som en samlad nordlig region har vi även kraften att göra våra röster hörda och få till de förändringar som måste till för att Europa också i framtiden ska förbli en del av världen där arbete finns för alla och välfärd är en självklar rättighet.

För att åstadkomma detta behövs att vi i EU:s nordliga områden samlar våra krafter, strider för de lösningar vi tror på och tar arbetslinjen ut i Europa.

Fru talman! Vi har mycket att komma med och mycket kvar att lära. I europeiska sammanhang måste vi stå upp för det som vi tror är lösningen på utmaningarna. På samma sätt som de europeiska länderna behöver varandra och EU för att klara den globala konkurrensen bör vi dra nytta av att samarbeta i den nordliga regionen, Europas tillväxtmotor. Europa

behöver en stark nordlig röst. Genom den kan vi ge Europa och de människor som bor här nytt hopp.

(Applåder)

Anf. 142 BÖRJE VESTLUND (S) replik:

Fru talman! Det var mycket klokt som Cecilie Tenfjord-Toftby sade i det här anförandet. Problemet är bara hur man ska göra det. Det här är vår stora utmaning. Det är väl ingen i den här kammaren, och knappast utanför den här kammaren heller, som tycker att det är bra med den situation som råder i EU. Vi tycker väldigt mycket, men vad ger vi för redskap till framför allt södra Europa för att de ska kunna utveckla sin arbetsmarknad, sin välfärd och sin konkurrenskraft? Det är lätt för oss att stå och kritisera både det ena och det andra som har hänt i de länderna, men vad ger vi dem för verktyg?

Det andra som jag tycker är lite tröttsamt i den europeiska debatten är detta ständiga prat om hotet från Kina och att det skulle vara avgörande för hur vi ska utforma vår politik. Låt oss se att vi faktiskt också är väldigt konkurrenskraftiga i världen om man ser till Europa som helhet.

Anf. 143 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M) replik:

Fru talman! Jag börjar med det sista. Jag kom precis tillbaka från en talmansresa i Malaysia och Singapore där de absolut känner av att den kinesiska ekonomin växer sig starkare och ständigt gör sig påmind. Men man ska inte blanda ihop saker och tro att jag inte tycker att Europa är konkurrenskraftigt. Vi är konkurrenskraftiga. Men bara för att vi är det i dag betyder det inte att vi kommer att vara det i fortsättningen om vi inte tar utmaningarna från omvärlden på allvar.

Vi måste se till att utvecklas och vara medvetna om vad som händer. En sak som jag hörde från de svenska företag som vi mötte när vi var i väg var: Vi önskar starkare närvaro från EU:s politiker. Man pratar inte om export till Sverige, utan man pratar om export till EU. Därför måste vi ha en starkare närvaro från EU på de nya marknaderna.

Anf. 144 BÖRJE VESTLUND (S) replik:

Fru talman! Jag kan hålla med om det sista, att vi behöver en större närvaro i Sydostasien men också i många andra delar av vår värld, till exempel i Sydamerika. Andra regioner växer väldigt snabbt nu.

Det var egentligen inte min huvudfråga. Jag kunde bara inte låta bli att nämna det. Min huvudfråga var: Hur ska man kunna göra detta? Vi kan stå här och säga att vi är mycket bättre än södra Europa. Hur ska vi då kunna se till att de kommer i kapp oss? Det tycker jag inte att vi får några svar på i den här debatten.

Anf. 145 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M) replik:

Fru talman! När vi tittar på Europa som det ser ut i dag kan vi genom siffror se vilka områden och regioner som klarar sig bra. Då ser vi att den nordliga regionen med de nordiska länderna, även Norge är med där även om de inte är med i EU, och de baltiska länderna är den del av Europa som i dag klarar sig bäst.

Då får vi inte vara blyga. Vi ska vara ödmjuka, men vi måste få lov att hävda att arbetslinjen – det som faktiskt har tagit Sverige genom en krissituation – är det som skulle kunna vara lösningen även för resten av Europa.

Prot. 2013/14:11
14 oktober

Allmänpolitisk debatt

Anf. 146 SVEN-ERIK BUCHT (S):

Fru talman! Dagens debatt har handlat om vår omvärld, och vi har ofta varit långt bort i vår omvärld. Jag tänkte hålla mig i den nära omgivningen, Norden. Jag blev glad att Cecilie Tenfjord-Toftby berörde det i sitt inlägg.

Norden har drygt 25 miljoner invånare. Vi är världens tionde största ekonomi, och i ett europeiskt perspektiv är vi på en femteplats. I ljuset av det borde vi fråga om vi tar vara på den potentialen. Mitt svar är nej. Jag tycker inte att vi fullt ut tar vara på Nordens samlade möjligheter. Ofta kör vi nationella spår, tyvärr ofta också med dolda agendor. Det håller inte. Ett samarbete handlar om win-win och kan aldrig bli framgångsrikt om inte ärlighet och öppenhet råder.

Vi kan dra oss till minnes den legendariske landshövdingen i Norrbottens län Ragnar Lassinantti när han 1965 talade om Norden i ett radiokåseri. Han sade ungefär så här: De flesta gränser är mänskliga verk. Det kan handla om nationsgränser, regiongränser, religiösa gränser och politiska gränser, och tyvärr tänker vi alltför ofta längs med gränser, sällan över. Det var mycket kloka ord för snart 50 år sedan. Lassinanttis ord borde vi politiker som verkar i de nordiska länderna ta fasta på. Att tänka över gränser och verka med öppenhet borde vara en utgångspunkt för vårt handlande.

Norden har alla möjligheter att bli Europas viktigaste tillväxtregion. Men, fru talman, det kräver tydlighet, målmedvetenhet och en gemensam kraftsamling från regering, riksdag, näringsliv, organisationer, alla parter. I de nordiska länderna finns stora råvarutillgångar, kunskap och kompetens inom många områden samt stabila samhällssystem som många andra saknar. Norden kan bli det lok som drar ekonomierna i Europa, och det behövs minsann när det krisar, inte minst kring Medelhavets stränder. Norden kan lysa och visa vägen. Men det kräver målmedvetenhet, en riktning och en gemensam kraftsamling. Vi måste ta vara på de gemensamma krafter som finns inom hela Norden, inte minst uppe i de nordliga delarna.

Fru talman! Vi behöver ett nordiskt handlingsprogram för utveckling av näringsliv, utbildning, forskning, kommunikationer, infrastruktur, miljöteknik, handel med mera. Sverige kan tillsammans med de övriga nordiska länderna visa vägen och ge Europa framtidstro i en allt hårdare internationell konkurrens.

Fungerande kommunikationer är A och O. Jag har själv sett betydelsen av alla broar som byggts över Torne älv mellan Sverige och Finland. Det behövs dock även bättre tvärförbindelser inom flyget. Det är inte acceptabelt att det i dag tar längre tid att ta sig till Tromsö från de norra regionerna än till Gran Canaria. Det går snabbare att ta sig till Bangkok än till Murmansk. Det är alldeles för lite tänk i östvästlig riktning. Det behövs en samsyn kring dessa frågor och samverkan även inom järnvägssystem och it-kommunikation.

Omvärlden och Europa

Det finns många goda exempel på samverkan. Jag tänker särskilt på Öresundsregionen och den gemensamma handelsplats som Haparanda-Tornio har blivit. Jag har erfarenhet av att verka över gränser, och jag vet att det skapar kraft. Haparanda-Tornio är en av Barentsområdets starkaste handelsplatser.

Barentsregionen är en av världens rikaste råvarubaser. Men för att vara med och dra nytta av detta behövs ett starkt Norden. Norden kan bli en oerhört betydelsefull aktör och dra Europa framåt om man är aktiv också inom Barentsområdet. Jag utgår från att utrikesminister Bildt, som då och då besöker Norrbotten, helt och fullt delar min uppfattning om möjligheterna till ett starkt nordiskt samarbete och dess betydelse som förebild för hela Europa.

Jag skulle vilja travestera en känd president i USA och säga: Norden. Ja, vi kan! Men vi måste lägga till: Vi vill! Och vi måste lägga till: Nu går vi till handling! Det behövs mycket mer verkstad, utrikesministern. Det räcker inte med fina middagar och presskonferenser med referat till förtroliga samtal i de slutna rummen. Ett program för samarbete och utveckling måste också innehålla konkreta åtgärder som till exempel avveckling av handelshinder över gränser, specialiserade utbildningar och forskningscentrum. Vi har universitet som är framstående däruppe. Jag tänker på Luleå tekniska universitet, Uleåborgs universitet och Tromsø universitet.

Nu behövs konkret handling. Låt oss ta vara på möjligheterna och göra Norden till Europas ledande tillväxtregion. Det får inte präglas av den passivitet som regeringen visar. En socialdemokratisk regering nästa höst kommer icke att vara passiv i dessa sammanhang.

Det medlemskap vi har haft i EU har till stor del handlat om det som sker i Bryssel. Nu vågar vi tala om Norden. Det tyder på att man är klokare i dag än man var i går.

I detta anförande instämde Urban Ahlin (S).

Anf. 147 Utrikesminister CARL BILDT (M) replik:

Fru talman! Jag kan hålla med om nästan allt som sades. Denna regering har arbetat mer aktivt än någon annan på länge för det nordiska samarbetet, för det nordisk-baltiska samarbetet, för det arktiska samarbetet och för Barentssamarbetet.

Det är riktigt som Sven-Erik Bucht säger, att när man kommer till Norrbotten blir det ofta bra middagar. Haparanda är alls inget undantag. Det enda konkreta jag kunde uppfatta när han föreslog förändrad politik var möjligtvis färre middagar. À la bonne heure, om vi tar detta som ett förslag från Socialdemokraterna.

Det är viktigt att vi har engagemanget gemensamt. Denna region, Östersjöregionen och den nordiska regionen, är världens åttonde största ekonomi. Vi har varit väldigt duktiga. Vi är i toppen av Europa. Vi kan bli ännu bättre.

Om bara några veckor är jag i Tromsø för Barentsrådets sammanträde. Jag hoppas att jag får middag där också. Därefter är jag i Oslo för Nordiska rådets sammanträde, och jag hoppas att det blir middag även där. Det är dock inte det som är huvudsaken, utan det är politiken. Där kan vi arbeta tillsammans, kanske ännu bättre än hitintills.

Anf. 148 SVEN-ERIK BUCHT (S) replik:

Fru talman! Det finns behov av lite självvrännsakan från regeringens sida. Vad blev det av det gemensamma regeringsammansattningsrådet i Tavas-tehus i samband med märkesåret? Det blev ett chicken race om vem som har lägst bolagsskatter i Norden.

Nu pågår en tävling om vem som har lägst energiskatter och en tävling om vilket land som kan prestera de lägsta avgifterna för mineralbrytning. Är det samarbete? Är det att ta till vara Nordens samlade möjligheter? Mitt svar på den frågan är nej. Det behövs en aktiv regering i dessa sammanhang.

Anf. 149 Utrikesminister CARL BILDT (M) replik:

Fru talman! Så är det absolut. Vad blev det av detta? Jo, vi började attrahera andra investeringar utanför de traditionella råvarusektorerna. Jag tycker fortfarande att de är viktiga, och det vet frågeställaren att jag tycker.

Finland har attraherat stora investeringar av Google. Sverige har attraherat stora investeringar av Facebook. Vi visar att de norra regionerna i Norden inte bara handlar om att bryta malm och hugga ned skog utan att de också har en betydande plats i den allt viktigare globala digitala ekonomin. Det är konkreta framsteg för det nordiska samarbetet och för Sverige.

Anf. 150 SVEN-ERIK BUCHT (S) replik:

Fru talman! Som jag sade i mitt anförande blir samarbetet inte bra om man har dolda agendor, om man egentligen tänker göra någonting annat. Det visar de saker jag nämnde.

Kommunikationer är ytterligare en sak – Bottniska korridoren, Norrbottenbanan, en anslutning i Norden. Vad har man för dold agenda där?

Anf. 151 ULRIK NILSSON (M):

Fru talman! I förra veckan var vi ett gäng som besökte Washington. Svenska ambassaden hade som tema för året valt globalisering och migration. Inför sådana teman kan man fundera över hur någon kommer på dem, hur man kopplar ihop vad som ska tas upp. Det fick i alla fall mig att lite grann fundera på de drivkrafter som nu finns.

Globalisering innebär en gemensam marknad för att söka de bästa lösningarna på problem i världen, en gemensam informationsdelning som gör att man har tillgång till lika möjligheter och kan ta intryck kors och tvärs världen över. Möjligen kan man säga att det borde innebära gemensamma möjligheter, men det finns några begränsningar på möjlighetssidan. Dels finns sådant som inte är tillåtet i olika länder. Det måste man ta hänsyn till i globaliseringen. Dels finns sådant som möjligen är tillåtet i vissa länder men som vi tycker att man bör avhålla sig från, såsom rovdrift, utfiskning och liknande. Det är sådant man definitivt inte bör vara inblandad i.

Globaliseringen borde också innebära fri rörlighet för människor eftersom det är människor som bär de möjligheter och de idéer som kan bära vidare. Men där liksom i många andra fall är politiken, systemen, i grunden nationella snarare än internationella, vilket hindrar möjligheter-

na, hindrar människors rörlighet, och ibland även hindrar rovdrift om de är utförda på ett rimligt sätt.

Den andra delen, migrationen, är det som vi brukar avse med rörlighet för människor. Går man lite djupare in i ordet ser man att det även finns ett annat sätt att definiera migration. Tekniker, biologer och fysiker talar gärna om rörelse under inverkan av ett kraftfält, alltså en rörelse som driver på i någon riktning, en naturlig rörelse, en migrerande rörelse. Det kan gälla bakterier som sprider sig eller elektroner i en elektron-svärm. Intressant med den definitionen är att den kommer av drivkraften. Sedan kan det finnas barriärer, till exempel cellväggar som hindrar att vissa saker migrerar in i en cell eller något liknande. På samma sätt finns det i dag barriärer, hinder, för rörligheten. Därför ska vi kanske i kombination med ordparet globalisering och migration tala om den mycket starka drivkraft som tekniken utgör men också om de barriärer som finns.

Tekniken, inte minst informations- och kommunikationstekniken, har öppnat stora möjligheter för globaliseringen, öppnat informationsfönstret, öppnat kontakterna på ett sätt som inte fanns tidigare. Vi ska samtidigt vara ödmjuka och säga att vi visserligen har tekniken, men det är inte säkert att de tillämpningar vi har på tekniken är de mest välanpassade i andra länder. Där hittar man nämligen oftast egna lösningar som är väsentligt smartare och mer välanpassade än våra. Men tekniken måste till, tekniken måste släppas fram.

Sedan har vi barriärerna, hindren. Ja, det finns egentligen bara ett sätt att säga det på, och det är att vi måste ha frihet under ansvar. Vi måste påverka alla världens länder att bygga system som tillåter människor att växa, som tillåter friheten. Utrikesministern har i dag tagit upp en viktig aspekt i sitt inledningsanförande, nämligen friheten på internet och möjligheten att den tekniken inte bara blir en fråga om datamaskiner och sladdar utan att också innehållet kan spridas över världen, att innehållet kan medverka till att frigöra kraft och resurser.

För mig var det slående när vi i Tunisien i våras träffade en bloggare som sade: Den största skillnaden mot den tidigare regimens tid är att även om vi misslyckats i mycket talar alla i dag. I dag vågar vi ta till oss information. I dag kan vi i olika sammanhang väga samman allt.

Därför, fru talman, vill jag när vi i dag har en allmänpolitisk debatt säga: Diskutera gärna globalisering, diskutera gärna migration, för de är två tendenser i tiden, men glöm aldrig bort de starka drivkrafter som ligger i entreprenörer som utvecklar teknik, teknik som kan spridas. Glöm inte heller bort att vi i första hand behöver frihet, frihet att röra oss, frihet att sprida information, frihet att gå vidare.

Så, fru talman, det är i en mycket optimistisk anda jag avslutar mitt anförande. Kan vi stå upp för friheten och sprida tekniken finns det en framtid för oss.

(Applåder)

Anf. 152 URBAN AHLIN (S) replik:

Fru talman! Jag är inte säker på att det finns något politiskt motstånd mot att sprida teknik, kunnande och information över världen. Jag är inte säker på att det är där den stora konfliktlinjen i svensk politik ligger. I den delen kan jag väl ställa upp på det som Ulrik Nilsson säger.

När det gäller globalisering drev den borgerliga Alliansen inför valet 2006 frågan om ett globaliseringsråd. Lars Leijonborg tyckte att det vore väsentligt att ha ett råd som tittade på hela globaliseringen. Globaliseringsrådet har nu gjort sitt arbete och presenterat ganska tjocka böcker med synpunkter. En är att Sverige minskat sin representation i utlandet, att vi har färre ambassader och färre konsulat runt om i världen. Man pekar också på hur lite Sverige anslår i relation till andra länder, till exempel Norge, som har en betydligt starkare representation än Sverige uttryckt i bnp. Vad anser Ulrik Nilsson om det?

Anf. 153 ULRIK NILSSON (M) replik:

Fru talman! Har vi minskat vår representation? Det beror lite grann på hur man ser på frågan. Jag hoppas ju att svenskarna ska ha en större närvaro på den globala marknaden, möjligen till och med större än vad Sverige har. Jag tror att de har rätt som påstår att de individuella egenskaperna, snarare än den nationella hemhörigheten, i en globaliserad värld kommer att bli alltmer avgörande. Det viktigaste är därför att skapa ett Sverige där vi är öppna för impulser och för intryck så att vi, många svenskar, agerar på den globala marknaden, ibland med en blågul hatt, ibland kanske med en EU-hatt, ibland möjligen bara med hatten som Urban Ahlin. Det betyder mycket för att knyta samman det hela.

Anf. 154 URBAN AHLIN (S) replik:

Fru talman! Jag använder hatt mycket sällan, däremot är jag helt övertygad om att det krävs en utrikesrepresentation i världen för att marknadsföra Sverige och se till att vårt varumärke syns. Ett exempel där regeringen dragit ned är generalkonsulatet i New York. Tillsammans med Albanien och Moldavien är vi de enda som inte anser oss ha råd med ett generalkonsulat i världens huvudstad. Jag tycker att det är en oklok prioritering.

Eftersom globaliseringen var Ulrik Nilssons stora poäng i hans anförande vill jag fråga: Kan du ange ett förslag från Globaliseringsrådet som den nuvarande regeringen har genomfört?

Anf. 155 ULRIK NILSSON (M) replik:

Fru talman! Att säga att vi inte har någon representation, att Sverige som land inte finns företrätt, är att svartmåla lite väl mycket. Sverige finns företrätt. Vi syns ganska väl. Inte minst beskriver utrikesministern i sitt anförande de områden där vi arbetar och engagerar oss. Det är viktigt att vi alla svenskar anammar den internationella världen, att vi rör oss där det händer snarare än att se till gamla lösningar.

Jag måste erkänna, Urban, att jag tyvärr inte har läst Globaliseringsrådets alla böcker. I sak kan jag därför inte säga att det som står på s. 38 är löst, men jag vet att globaliseringen är viktig.
(Applåder)

Anf. 156 ARHE HAMEDNACA (S):

Fru talman! Medelhavet är sedan många år tillbaka en gravplats för flyktingar från Eritrea och andra länder på Afrikas horn, utan att detta har uppmärksamats tillräckligt av EU. Det är en humanitär katastrof i mo-

dem tid. Torsdagen den 3 oktober hände den värsta tragedin utanför den italienska ön Lampedusas kust. Över 330 eritreanska flyktingar miste sina liv. Nästan alla var ungdomar och barn. Nu sörjer hundratals familjer och hela det eritreanska folket sina söner och döttrar, som drömde om ett värdigt liv i frihet men aldrig nådde den frihet de drömde om. De flydde från ett helvetesliv under diktatorn Isaias Afwerki i Eritrea för att söka ett annat och bättre liv i en annan del av världen, men tyvärr drunknade de i Medelhavet.

Grundorsaken till deras flykt är den brutala diktatur som styr landet med järnhand. Eritrea är ett land som lever på sin egen planet och är totalt isolerat från omvärlden. Landet betecknas som ett stort fängelse för sitt eget folk. Personligen tycker jag att människor som döms till fängelse ändå ska få sina rättigheter tillgodosedda. Eritrea är värre än ett fängelse på grund av en despotisk diktatur.

Men diktaturens förföljelser stannar inte i hemlandet. De fortsätter med hot, trakasserier och mord även mot dem som lever i exil. I Sverige lever många personer med ursprung i Eritrea därför att de känner att de sedan många år tillbaka inte kan stödja den nuvarande eritreanska regimens politik. De har att välja mellan att betala 2 procent av sin inkomst till regimen eller att utsättas för hot och trakasserier. Vissa betalar, medan andra trots dessa hot står upp för sin mänskliga rättighet att avstå från att stödja politisk verksamhet som de ogillar.

Det är viktigt att Sverige aktivt motverkar den eritreanska regimens trakasserier mot människor som bor i vårt land. Sverige måste följa den fortsatta processen i säkerhetsrådet. Lämpliga åtgärder måste vidtas för att förhindra att svenska medborgare och andra länders medborgare bosatta i Sverige utsätts för hot och trakasserier för sin vägran att betala skatt till Eritreas regim.

Herr ålderspresident! Det finns en resolution från FN som fördömer Eritreas agerande i dessa frågor och ålägger Eritrea att upphöra med utpressning, hot, våld, bedrägeri samt andra olagliga metoder för att kräva in denna tvåprocentiga så kallade diasporaskatt. Självklart måste Sverige vidta så starka åtgärder som möjligt för att motarbeta denna olagliga verksamhet. Sverige måste följa FN:s resolution. Att inte följa FN:s resolution i Sverige och i stället ge efter till förmån för diktaturen i Asmeras önskemål är djupt olyckligt. Kanada och andra länder följer resolutionen; varför kan inte Sverige göra det?

Jag är besviken på att vi som tror på demokrati och mänskliga rättigheter inte vågar stå upp mot en despotisk diktatur och stödja det eritreanska folkets kamp för demokrati och respekten för mänskliga rättigheter i Eritrea. Jag är också besviken på att Alliansen inte visar någon vilja att försvara de svenskeritreaner som förföljs av den eritreanska diktaturens ambassad i Stockholm.

Tolv år har gått sedan Dawit Isaak fängslades utan rättegång i Eritrea. Den tysta diplomati som har varit Sveriges strategi i försöken att få Dawit Isaak fri har inte fungerat. Jag och många andra undrar vad den tysta diplomatin hittills gett för information om Dawit Isaak. Diktaturen i Eritrea har sagt att Eritrea inte för några diskussioner med Sverige om Dawit. Med vem driver i så fall Sverige och vår utrikesminister den tysta diplomatin? Jag tror att Sverige har hamnat i en gisslansituation. På grund av den så kallade tysta diplomatin kan vi inte agera öppet mot

diktaturen i Asmera. Vi kan inte ens följa FN:s resolution för att förbjuda den så kallade diasporaskatten. Varför, utrikesministern?

Det är dags att Sverige upphör med den tandlösa tysta diplomatin och börjar agera med öppna kort. Frågan handlar inte bara om att frige Dawit Isaak. Frågan måste handla om huruvida Dawit Isaak fortfarande lever och hur han i så fall lever. Det är också dags att Sverige följer FN:s resolution och börjar arbetet med att förbjuda den så kallade diasporaskatten.

Anf. 157 ELISABETH BJÖRNSDOTTER RAHM (M):

Herr ålderspresident! Det nordiska samarbetet är för oss högt prioriterat. Vår utrikesminister Carl Bildt lyfte i sitt anförande i dag fram betydelsen av ett starkt samarbete i Norden och även den fortsatta utvecklingen av ett starkt Norden. Som ordförandeland i Nordiska ministerrådet 2013 tar Sverige avstamp i den nordiska samhällsmodellen, en modell som framgångsrikt bidragit till att utveckla våra länders tillväxt, välfärd och sammanhållning. Vi tror att vi med den i ryggen står redo att vidareutveckla det nordiska samarbetet och med samlad kraft möta en ny tids utmaningar.

Den nordiska modellen har framgångsrikt lyckats kombinera tillväxt och sammanhållning. I internationella jämförelser befinner sig våra nordiska länder oftast i topp på de flesta områden. De senaste årens ekonomiska kriser har ytterligare understrukit vår relativa styrkeposition.

Det nordiska samarbetet har en stark folklig förankring. Samarbetet utgår från ett gemensamt kulturarv och vilar på gemensamma värderingar i fråga om demokrati, rättvisa och rättsstat. Det nordiska samarbetet är politiskt, ekonomiskt och kulturellt förankrat och är viktigt i europeiskt och internationellt samarbete. Den nordiska gemenskapen arbetar för ett starkt Norden i ett starkt Europa.

Herr ålderspresident! Trots en god ekonomisk utveckling i Norden finns det många människor i våra samhällen som står utanför arbetsmarknaden. Det handlar framför allt om unga och om utrikesfödda personer, som av olika anledningar har svårt att få fotfäste på arbetsmarknaden. För dem blir utanförskapets pris högst påtagligt. Vi kan stärka den fria nordiska rörligheten och den gemensamma arbetsmarknaden genom att undanröja gränshinder. När våra medborgare får ökade möjligheter att flytta, pendla, studera och bedriva näringsverksamhet över gränserna i Norden förbättras arbetsmarknadens funktionssätt. Det bidrar också till att bryta utanförskap.

På det hela taget har vi kunnat dra nytta av globaliseringen. Men vi har också i hög grad blivit påmind om att välstånd och ekonomisk styrka inte är något som nödvändigtvis varar för evigt. Vårt näringsliv måste mer än tidigare söka sig till strategiska marknader och möta nya konkurrenter. Vi måste slå vakt om den internationella frihandeln. Det kommer att ställas nya krav på näringslivet och hela samhällets förmåga att anpassa sig, utvecklas och hitta nya varor och tjänster. Innovation kommer att bli ett av samlingsbegreppen för det breda näringslivspolitiska och samhällseliga nytänkande som ska säkra vår konkurrenskraft och den nordiska modellen.

Många regioner och kommuner i de nordiska länderna står inför mycket stora utmaningar när antalet personer i arbetsför ålder minskar, befolkningen blir allt äldre och bristen på kompetent arbetskraft växer.

Prot. 2013/14:11
14 oktober

Allmänpolitisk debatt

Omvärlden och Europa

Allt färre ska försörja allt fler. För att möta den framtida demografiska verkligheten krävs framför allt åtgärder för att få fler i arbete, att arbetslivet förlängs och att fler kan etablera sig på arbetsmarknaden tidigare.

De nordiska länderna kan gemensamt utbyta erfarenheter om vilka strategier som behövs för att möta de demografiska förändringar och de samhällsekonomiska konsekvenser som uppstår. Vi kan också skapa en gemensam nordisk plattform för kunskapsuppbyggnad. Den nya Stoltenberg rapporten inom hälsoområdet som nu är påbörjad kommer också att peka på möjliga samarbetsområden för oss i Norden.

Herr ålderspresident! Den ökande urbaniseringen och bortflyttningen från utkantsområden är emellertid en utmaning för myndigheterna i flera av länderna. Om 40 år kommer det enligt prognoserna att bo nästan tre miljoner fler människor i Norden. En aktiv regionalpolitik försöker göra det attraktivt att bo i de glest befolkade områdena i Norge, Island, Finland och Sverige.

För att motverka och avskaffa gränshinder har flera olika funktioner skapats. Mer än tio gränshinder mellan de nordiska länderna avskaffades under förra året, och beslut fattades om att inrätta en ombudsmannainstans för gränshinder. Avskaffandet av gränshinder har gjort att rörligheten för den som vill studera, arbeta eller leva i ett annat nordiskt land har underlättats. Ombudsmannasystemet, som ska göra det lättare för en enskild nordisk medborgare att framföra klagomål relaterade till gränshinder, byggs upp under detta år – allt för att göra nordisk nytta!

(Applåder)

Anf. 158 CARINA HÄGG (S) replik:

Herr ålderspresident! Hur vi gör här hemma och våra ställningstaganden har påverkan på mer än oss själva, våra egna partier och kanske också det egna landet.

Jag tog del av en SOU-utredning, *Främlingsfienden inom oss*, som överlämnades till regeringen – det är ju en offentlig utredning. Bengt Westerberg har hållit i arbetet, och många har deltagit. Där pekar man på att Fremskrittspartiet i Norge är ett främlingsfientligt parti.

Mot bakgrund av att Moderaterna har gratulerat och firat den nya regeringen i Norge där Fremskrittspartiet ingår och att man då har hjälpt denna regering till makten men inte tagit någon konsekvens av det, på samma sätt som vi skulle ha gjort om det hade hänt något motsvarande inom den socialdemokratiska sfären, frågar jag: Har Moderaterna någon beredskap för det som kan tänkas komma ut av denna politik? Man kan känna en oro när det gäller jämställdhet, synen på muslimer och synen på romer. Har ni försäkrat er om att detta blir en regering som ni kan fortsätta att gratulera?

Anf. 159 ELISABETH BJÖRNSDOTTER RAHM (M) replik:

Herr ålderspresident! Jag kan stolt säga att jag gratulerar Høyre till den stora segern i det norska valet för några veckor sedan. Jag tycker att det är väldigt positivt att man har fått ett regeringsskifte i vårt grannland.

Från den händelsen måste vi fortsätta vårt samarbete, ta en dialog i varje fråga, utveckla frågorna och ta en diskussion i de frågor som känns aktuella och där vi hittar samarbetsformer. Det är med den regeringen

som vi ska hitta samarbetsformer, och då får vi avvakta och se varenda fråga utifrån vad som kommer.

Prot. 2013/14:11
14 oktober

Anf. 160 CARINA HÄGG (S) replik:

Herr ålderspresident! Jag vill fråga om Moderaterna och Moderaternas företrädare här har tagit del av den här utredningen och reflekterat ytterligare över vad som står där. Det är en samlad bedömning som lämnas till den regering som har ett samarbete med vad som där beskrivs som ett främlingsfientligt parti, som har samma drag som främlingsfientliga partier i den familjen inom Europa. Samtidigt oroar man sig inte och har inte någon beredskap för frågor som kan komma att dyka upp framöver.

Uppfattar Elisabeth Björnsdotter Rahm det så att det inte är något som bekymrar Moderaterna?

Allmänpolitisk debatt

Omvärlden och Europa

Anf. 161 ELISABETH BJÖRNSDOTTER RAHM (M) replik:

Herr ålderspresident! Alla frågor ska givetvis upp till dialog och diskuteras. Fremskrittspartiet är ju i norsk benämning inte ansett som ett främlingsfientligt parti. De har gjort en lång resa. Här måste som sagt var varje fråga tas upp och diskuteras. Jag förutsätter att vi gör som vi alltid har gjort i dialoger, att vi lyssnar av och att vi har en samsyn när det gäller olika frågor.

Anf. 162 ARHE HAMEDNACA (S) replik:

Herr ålderspresident! Det är synd att utrikesministern inte tog chansen att svara på mina frågor. Jag hade frågor, men jag förstår att han kanske inte vill störa den tysta diplomatin.

Jag frågar ändå Elisabeth: Hur länge ska den tandlösa diplomati pågå som har pågått i elva år?

Den andra frågan är: Varför följer Sverige inte FN:s resolution för att förbjuda den så kallade diasporaskatten? Det är tusentals svenskeritrea-ner som jagas av den eritreanska ambassaden här i Sverige. Det finns en tydlig FN-resolution, och andra länder följer den. Dessa pengar finansierar terrornätverket al-Shabab i Somalia.

Anf. 163 TJÄNSTGÖRANDE ÅLDERSPRESIDENTEN:

Jag vill påminna om att repliken gäller Elisabeth Björnsdotter Rahms anförande.

Anf. 164 ELISABETH BJÖRNSDOTTER RAHM (M) replik:

Herr ålderspresident! Jag kan dela Arhes oro för den diasporaskatt som den eritreanska regeringen utkräver. Jag ser med samma allvar som han på det som försiggår. Men vi måste komma ihåg att det här inte är en politisk fråga just nu, utan den ligger på en laglig nivå. Den ligger hos polisen på grund av att det är ett olagligt beteende som den eritreanska regeringen utövar. Det är en polissak.

Anf. 165 ARHE HAMEDNACA (S) replik:

Herr ålderspresident! Jag tycker att det är en bagatell. Det handlar inte om en individ som rånar folk, utan det är en regering, en diktatur

som förföljer sina gamla medborgare i detta land. Och det finns en FN-resolution. Vi som är anhängare av FN:s resolutioner, ska vi säga att det är en polisfråga? Ska vi anmäla ett land till polisen? Det är en bagatell – förlåt ordet!

Anf. 166 ELISABETH BJÖRNSDOTTER RAHM (M) replik:

Herr ålderspresident! Det här är ingen bagatellfråga, utan det är ett brott som just nu utreds av polisen. Det ligger hos polismyndigheten, så där måste vi avvakta och se vad slutresultatet blir.

Anf. 167 CARL-OSKAR BOHLIN (M):

Herr ålderspresident! En utblick från Sveriges gränser lämnar oss tyvärr med fler frågor än tydliga svar.

Norr om EU smälter isarna till följd av global uppvärmning. Öster om EU har vi ett mullrande Ryssland, som gradvis provocerar sin omvärld och delvis förtrycker sin egen befolkning. Samtidigt fortsätter flyktingströmmarna från ett krig i Syrien där lidandet är enormt och där Sverige glädjande nog tar ett stort ansvar för asylmottagandet. Det borde resten av EU också göra. Väster om oss står det land som i 60 år har varit garanten för vårt samhällssystem stilla till följd av inrikespolitiskt käbbel. Här på plats i EU har vi ännu ingen helt klar bild av var den ekonomiska krisen kommer att sluta och än mindre hur dess långsiktiga konsekvenser faller ut.

Mitt i allt detta nås vi av beskedet att Europaparlamentet förra veckan försökte förbjuda lakritspipor.

Låt mig då säga att politik måste få vara både stort och smått, men den får aldrig bli futtig. När isarna smälter, när Ryssland mullrar, när flyende människor drunknar i Medelhavet och när världsekonomins motor går på tomgång måste EU vara någonting mer och bättre än en förbudsfabrik.

Jag gör mig inga illusioner, och jag begär inte att ni ska göra det heller, om att ett stort, gränsöverskridande samarbete som det inom EU kan komma med ett övergripande svar på världens alla problem. Det ska heller inte vara dess roll.

Vi ska inte söka en utveckling där EU-medlemsländerna fråntas rätten till sin utrikespolitik. Det är nämligen en viktig del av statssuveräniteten. Men låt oss vara tydliga med en sak: Det är nödvändigt att EU, när det kommer till värnandet om mänskliga rättigheter, kan tala med en gemensam tunga. Bara så kan vi tydligt möta ett Ryssland med stora ambitioner i världspolitiken men med mycket liten respekt för att all kärlek är värd lika mycket.

EU står inför stora utmaningar. Den internationella ekonomiska krisen och den utdragna lågkonjunkturen har visat hur beroende vi är av ett väl fungerande samarbete. Den har också visat hur exponerat Sverige är för omvärlden och att en tydlig röst för arbetslinjen behövs i EU.

Satsningar på den inre marknaden, som tillgängliggör för den svenska exportindustrin en marknad med 500 miljoner konsumenter, måste utgöra EU:s huvudfokus. Det sker inte bara genom regelförenklingar och harmoniseringar av regelverk för att skapa en marknad i stället för 28. Det måste också ske genom förstärkt konkurrenskraft, som framför allt uppnås genom att de medlemsländer som befinner sig i ekonomisk kris gör

kraftfulla strukturreformer och offentliga sparplaner för att minska sin statsskuldsättning.

Ansträngningarna för detta får inte undergrävas av att unionen ges fler och fler överstatliga befogenheter som inte är motiverade på området där medlemsstaterna själva borde äga beslutsfattandet.

En ökad maktförskjutning skulle sannolikt bland våra medborgare upplevas just som det, det vill säga att besluten flyttar längre ifrån den de berör. Det är problematiskt för alla oss som värnar den grundläggande EU-tanken av två olika anledningar – dels för att det är en felaktig inriktning, dels för att det på sikt riskerar att urholka ett samarbete som är väldigt viktigt.

Att adressera relevant och konstruktiv kritik står i skarp kontrast till den populistiska omvärldsbild som tecknades av Sverigedemokraterna i den här kammaren för en liten stund sedan. Jag skulle vilja passa på att bemöta den.

Jag är 27 år gammal, född i mitten på 80-talet. När jag som bäst ägnade mig åt att lära mig krypa och gå tog Carl Bildt med flera kampen för ett fritt och öppet Europa. Det har möjliggjort för mig och min generation att ha en större frihet än någon tidigare generation.

Denna frihet vill Sverigedemokraterna beröva oss med ett stort, populistiskt alexanderhugg. De murar som en gång föll vill Sverigedemokraterna återupprätta. Det är väl kanske inte så förvånande från ett parti som konsekvent har haft som bärande affärsidé att ställa folkgrupper mot varandra.

Nu noterar jag att Sverigedemokraterna har lämnat kammaren innan debatten är slut. Det förvånar kanske inte heller från ett parti som konsekvent vänder arbetslinjen ryggen.

(Applåder)

Anf. 168 CARINA HÄGG (S) replik:

Herr ålderspresident! Jag hör att Carl-Oskar Bohlin talar om frihet, Europas frihet och vikten av att vi kan känna oss fria och trygga i Europa. Det är naturligtvis någonting som vi har ett gemensamt ansvar för och intresse av att bevara och utveckla.

Men jag känner lite oro, för regeringen utvecklar inte och beskriver ofta inte problem. Det kan handla om att avfärda eller belägga, men som riksdagsledamot eller medborgare i Sverige vill man gärna ha en bild av hur regeringen ser på eventuella hotbilder.

Jag välkomnar att OPCW fick Nobels fredspris, men jag kan också känna oro när jag hör att kemiska vapen sprids till terrorgrupper och att det i utländska medier beskrivs att det eventuellt finns kopplingar till svenska medborgare eller i alla fall till personer med svenskt pass.

Det är någonting som vi här i kammaren inte får beskrivet för oss, så jag vill gärna höra hur Moderaterna ser på det. Ligger det någonting i det här med eventuella svenska kopplingar till kemiska vapen eller försök till framställning av kemiska vapen? Delar ni oron? Finns det anledning att känna oro för att de hemiska vapnen ska sprida sig till al-Qaida-grupper?

Anf. 169 CARL-OSKAR BOHLIN (M) replik:

Herr ålderspresident! Jag får be om ursäkt, men jag kunde inte från höftskottens mästarinna uppfatta en enda konkret fråga. Du får gärna försöka igen, Carina Hägg.

Anf. 170 CARINA HÄGG (S) replik:

Herr ålderspresident! Jag tror att det ligger en problematik i att den svenska regeringen inte redovisar, inte beskriver, ens för riksdagens kammare huruvida det föreligger problem.

Föreligger det hot? Finns det ett hot? Är svenska medborgare eventuellt inblandade? Om vi har den gemensamma bilden kan vi också lättare ha en debatt.

Jag förstår att man inte kan tala om konsulära ärenden – det vill inte jag ta upp i den här debatten – men blotta tanken på att det finns svenska kopplingar till framställning av kemiska vapen skrämmer mig. Jag tycker att vi ska ta den oron på allvar, och jag menar att Moderaterna som en del av regeringen har ett ansvar att ta fram information och beskriva den för riksdagens kammare.

Finns det sådana hot som vi ska ta hänsyn till i vår säkerhets- och utrikespolitik och även inrikespolitik?

Anf. 171 CARL-OSKAR BOHLIN (M) replik:

Herr ålderspresident! Jag kunde fortfarande inte uppfatta någon fråga, men det råder väl konsensus om den uppfattning som Carina Hägg har om det faktum att vi inte ska diskutera konsulära ärenden i kammaren.

Mitt anförande handlade – jag vet inte om det framgick för Carina Hägg – om Europas framtida utmaningar, behovet av en arbetslinje i Europa och behovet av att stå upp mot populistiska krafter som tror att lösningen är nya järnridåer i Europa.

Anf. 172 BÖRJE VESTLUND (S) replik:

Herr ålderspresident! Jag tycker att det är jättebra att vi här i kammaren är överens om att arbetslinjen ska vara viktig. Men det finns en dubbelhet i detta, och det är när vi säger att vi inte tycker att vi ska ge EU ytterligare överstatliga beslutsbefogenheter.

Så långt kan vi vara överens, men jag tror att det finns en viss von oben-attityd hos många av framför allt Alliansens företrädare när de säger att man måste ta itu med de stora problemen man har i framför allt de södra delarna av Europa.

Det kan vi också i sak vara överens om, men vad vi inte är överens om är att Alliansen tror att man bara ska kunna spara sig ur den kris man har hamnat i. Det är ett felgrepp, det är fel sätt, det är ett sätt som gör att man inte kommer ur krisen. Det var inte på det sättet vi löste vår 90-talskris.

Min fråga är därför: Är det verkligen den enda vägen att gå för att kunna få in framför allt de södra staterna i Europa på banan igen?

Anf. 173 CARL-OSKAR BOHLIN (M) replik:

Herr ålderspresident! Jag tror i grunden att EU:s medel skulle kunna användas bättre, till riktade satsningar på utbildning och innovation för att stärka konkurrenskraften i unionen.

Det du berör, Börje Vestlund, är möjligen en lite annan fråga, nämligen hur de respektive medlemsstaterna med krisande ekonomier ska hantera sina offentliga finanser. Svaret är nog att de måste spara eftersom de måste minska sin statsskuldsättning.

Hade lösningen varit underskott hade vi inte haft ett problem, för underskott är det enda vi har i södra Europa.

Anf. 174 BÖRJE VESTLUND (S) replik:

Herr ålderspresident! Det är sant att underskotten är det verkliga problemet – därom tror jag att vi alla är överens.

Problemet är hur man ska vända den situation som är väldigt akut i några länder och kanske kommer att bli akut i andra. Hur ska man vända den till någonting positivt för att få tillväxt? Där tror jag inte alls att det finns konsensus, utan där handlar det om att man måste se till att kunna både satsa och spara.

Kan man inte göra både och, som vi i Sverige gjorde under vår 90-talskris, kommer man aldrig att nå dit. Då kommer det bara att bli sparpaket på sparpaket, och det kommer bara att svälta ut grekerna, spanjorerna och alla andra folk.

Anf. 175 CARL-OSKAR BOHLIN (M) replik:

Herr ålderspresident! Som jag sade: EU:s budget måste användas på ett bättre sätt. Vi ser i dag hur i storleksordningen 40 procent används till jordbruksstöd, trots att jordbruket sysselsätter ungefär 1 ½ procent av EU:s befolkning. Jag är inte säker på att det är rätt sätt att använda unionens gemensamma medel för bättre konkurrenskraft och bättre tillväxt. Men vi kommer inte ifrån det faktum att vi har ett antal länder i EU med grava strukturella problem i sina offentliga ekonomier, och deras lösning kan inte vara att ta på sig spenderbyxorna utan snarare det motsatta.

Barns och ungdomars uppväxtvillkor

*Barns och ungdomars
uppväxtvillkor*

Anf. 176 LENA HALLENGREN (S):

Herr ålderspresident! I Rädda Barnens rapport *På marginalen – vardagen bakom barnfattighedsstatistiken* från 2013 får Klara, 16 år, frågan: Vad vill du säga till dem som inte tror att det finns fattiga barn i Sverige?

Klara svarar: ”De vet ju inte hur jag mår och hur jag har det. Om de inte tror mig så skulle jag önska att de kom och bodde med oss tre veckor. Bara för att se hur vi har det. Se hur vi bor, ställ frågor till mig och mamma om hur mycket pengar vi får, följ med oss när vi handlar. Och framför allt se vad vi gör med pengarna när vi faktiskt har några.”

Det finns de som ägnar stort engagemang åt att negligera och förminska det faktum att många barn och ungdomar lever i ekonomisk utsatthet. Man säger att det inte finns någon absolut barnfattigdom, att

problemet är överdrivet och att Sverige relativt sett är rikt. Vi socialdemokrater tillhör inte dem.

Vi ser er. Vi förstår hur ni har det, och vi tycker inte att det är okej. Vi vill förändra er situation.

Herr ålderspresident! En borgerlig majoritet har i riksdagen röstat för Maria Larssons och regeringens propositioner om kraftigt sänkta skatter för människor med jobb och god ekonomi. För låginkomsttagare, arbetsökande och sjukskrivna levereras piskor, åtstramningar och sämre ekonomi. Många med mig undrar om ni i Alliansen inte ser konsekvenserna eller om ni inte bryr er. En sak är säker: Om detta kommer vi inte att bli överens.

Herr ålderspresident! Barnfattigdom är inte bara en fråga om ekonomi. Det handlar om att mina, era och alla andras barn helt enkelt ska ha rätten och möjligheten att utvecklas till trygga individer med självförtroende, drömmar och ambitioner.

Jag önskar så att alla barn ska våga drömma, med förhoppningen att det inte bara är en ouppnåelig dröm utan en dröm som i ett jämlikt samhälle, med egna ansträngningar och vuxnas kunskaper och stöd, en dag kan bli verklighet. Det är alla barns rätt om vi menar allvar med alla barns lika värde.

Hur får då barn den bästa starten i livet? Kärleksfulla föräldrar är det självklart svårt, rent av omöjligt, att klara sig utan, liksom riktiga vänner. Men likväl måste vi känna ett gemensamt ansvar att från samhällets sida försöka ge varje barn de bästa förutsättningarna oavsett var de föds, vilka som är deras föräldrar och vilka ekonomiska förutsättningar som finns i familjen.

Det är med stolthet jag ser tillbaka på förskolans oerhört framgångsrika resa från exklusiv barnpassning för ett fåtal till pedagogisk verksamhet för alla. Det är med glädje och än mer stolthet jag konstaterar att Socialdemokraterna fortsätter att ha ambitioner för morgondagens förskolebarn och deras föräldrar. Det är faktiskt trist att konstatera att inga avgörande steg har tagits under många borgerliga år för att göra förskolan mer likvärdig. Inte heller har några medel anslagits till mer personal, mindre grupper eller för att avskaffa den diskriminering det innebär att begränsa vistelsen för barn till arbetslösa, sjukskrivna eller föräldralediga till 15 timmar i veckan.

Förskolans kompensatoriska roll och utbildningens betydelse för att man ska kunna göra en klassresa kan inte nog betonas. Förskolans kompensatoriska roll kan vara de lagade målen näringsriktig mat varje dag. Förskolans kompensatoriska roll kan innebära trygghet – den trygghet som borde finnas i hemmet, men som på grund av alkohol, droger och misshandel har vänts till motsatsen. Förskolans kompensatoriska roll kan vara sociala relationer med andra vuxna och pedagogisk stimulans som saknas eller inte orkas med i hemmet när familjen drabbas av ekonomiska problem och arbetslöshet.

Den kompensatoriska rollen finns tydligt även i skolan med bland annat trygga vuxenförebilder och ett särskilt stöd för att alla ska nå kunskapsmålen. Det finns helt enkelt inget som är effektivare än en lyckad skolgång när det gäller att hamna rätt i livet och slippa utanförskap och arbetslöshet.

Herr ålderspresident! Det som sker innanför hemmets väggar och drabbar föräldrar och familj påverkar också barnet. Det gäller lycka och glädje, sorger och bekymmer. Därför blir i praktiken också barn arbetslösa, sjuka och fyllda av ängslan och oro. Därför slår regeringens misslyckade jobbpolitik stenhårt mot barns och ungas uppväxtvillkor.

Bakom en fördubblad långtidsarbetslöshet, en misslyckad arbetsmarknadspolitik och en fortsatt minskning av antalet högskoleplatser finns hundratusentals barn med en vuxenförebild som samhället sviker. Bakom allt fler i fas 3, en a-kassa i europeisk bottennivå och en sjukersättning som sätter en bortre gräns för sjukdom finns barn och unga som känner konsekvenserna in på bara skinnet.

Herr ålderspresident! Ser regeringen att ojämlikheten ökar, att långtidsarbetslösheten biter sig fast och att kostnaderna för försörjningsstödet stiger? Hur kan de då dra slutsatsen att skatterna för dem som redan har jobb bör sänkas med över 100 miljarder och några tusenlappar delas ut mot uppvisande av kvitto till de barn som, trots att familjen har försörjningsstöd, vill spela fotboll, gå på musikskola eller dansa? Jag finner inte ord.

Anf. 177 ANDERS W JONSSON (C) replik:

Herr ålderspresident! Jag delar helt Lena Hallengrens uppfattning att det är ett stort bekymmer att det i Sverige finns ett antal barn som växer upp under ekonomiskt mycket knappa omständigheter. Vi kan säkert diskutera statistiken och om det handlar om 150 000, 200 000 eller 250 000 barn, men det viktiga för mig är att så länge det finns ett enda barn som växer upp under dessa omständigheter är det ett för mycket.

Det jag inte kan förstå i Lena Hallengrens politik är hur man sedan med närmast kirurgisk precision föreslår ett antal skattehöjningar som enbart kommer att innebära att fler barn växer upp i fattigdom. Det handlar om att fördubbla eller kanske tredubbla arbetsgivaravgiften för ungdomar. Det handlar om att dra tillbaka sänkningen av restaurangmomsen. Det handlar om att ge sig på de förändringar som har öppnat för RUT-avdrag.

Vi har i dag 200 000 fler i sysselsättning än vi hade 2006. Det innebär ett antal barn som i dag inte behöver vara fattiga.

Anf. 178 LENA HALLENGREN (S) replik:

Herr ålderspresident! Jag tycker att Anders W Jonssons inlägg kunde passa bra i en skattepolitisk debatt. Han rabblar upp eventuella skattehöjningar och att de skulle slå omedelbart mot just barnfattigdom. Det kan vi säkert ha en längre debatt om.

Faktum kvarstår. Under sju års tid har Anders W Jonsson ingått i den majoritet som har sett till att skapa villkor som har bidragit till att ojämlikheten i landet ökar. Allt fler blir allt fattigare, och allt fler blir allt rikare. Skillnaderna i landet ökar. De som blir fattigare har ofta barn, som då inte har samma förutsättningar som alla andra barn.

Frågan är: Hur kan 100 miljarder i skattesänkningar för dem som redan har jobb bidra till minskad barnfattigdom? Det tycker jag är en fråga som Anders W Jonsson ska svara på.

Anf. 179 ANDERS W JONSSON (C) replik:

Herr ålderspresident! Vi är helt överens om att det är ett problem att barn växer upp under fattiga omständigheter. Men sedan ger sig Lena Hallengren och Socialdemokraterna på att konsekvent genomföra en politik som skulle innebära fler arbetslösa. Ett antal av dem som med Socialdemokraternas politik kommer att gå från arbete till arbetslöshet är just ensamstående mammor och invandrade föräldrar.

Jag tycker inte att er politik hänger ihop. Å ena sidan hatar ni barnfattigdom, å andra sidan står ni för en politik som leder till ökad barnfattigdom.

Anf. 180 LENA HALLENGREN (S) replik:

Herr ålderspresident! Fler utbildningsplatser på högskolor och universitet, ingen fas 3, heltidstjänster i välfärden – det är insatser som jag är alldeles övertygad om kommer att bidra till motsatsen till vad Anders W Jonsson beskriver, nämligen att fler kommer att få ett arbete att gå till.

Det är insatser i våra trygghetssystem som innebär att man faktiskt kan leva på den ersättning man får. Höjda barnbidrag är också någonting som kommer den här gruppen till del.

Den som sänker skatten med 100 miljarder är den som ska svara på frågan hur man egentligen använder våra gemensamma resurser.

Anf. 181 EVA OLOFSSON (V):

Herr ålderspresident! Det första jag vill säga är: För Vänsterpartiet är det en självklarhet att barnkonventionen ska bli svensk lag. Det skulle stärka barns ställning och rättigheter.

Väldigt många barn har det bra i vårt land. De växer upp i en trygg familj. De går i en förskola som är till för barnens skull och i en skola som i de allra flesta fall ger en bra start i livet. Det är i stort sett gratis sjukvård och tandvård. Barnagan är borttagen sedan länge. Vi har en barnombudsman som bevakar barns rättigheter. Men samtidigt finns det brister som är allvarliga och som oroar mig mycket.

Lena Hallengren var tidigare inne på något som oroar mig mest, nämligen att ojämlikheten ökar i Sverige, att klyftorna ökar. När allt fler föräldrar får svårare att klara sig och blir fattiga drabbar det direkt barnen.

Mellan 2006 och 2011 fick den rikaste tiondelen av Sveriges befolkning 79 000 mer om året att röra sig med medan den fattigaste tiondelen fick det sämre. Det är en politik som går rakt emot Vänsterpartiets politik. När vi sedan ser att den grupp som långvarigt har låg ekonomisk standard ökar rejält – där är det väldigt många ensamstående föräldrar – känns det alldeles fel utifrån att alla barn ska ha det bra här i Sverige.

Vänsterpartiet står för en annan politik. I stället för att sänka skatterna för dem som redan har det bra vill vi ha minskade klyftor och satsningar på jobben och trygghetssystemen. Det handlar om att kunna satsa på förskola och skola.

När det gäller de ensamstående föräldrarna finns det något som är lätt att göra. Det är att höja underhållsbidraget, som i stort sett stått stilla i 20 år, värdesäkra det. Vi vill höja det med 400 kronor i månaden för barn under 13 år och med 600 kronor för barn över 13 år. Och vi vill se till att ensamstående mammor kan ta de jobb som finns genom att det finns barnomsorg på obekvämtid. Där går vi också in med stimulanspengar.

Jag förstår inte varför inte alla barn med föräldrar som lever på försörjningsstöd ska ha möjlighet att göra något meningsfullt på fritiden, varför det ska gälla barn från, tror jag, fjärde till nionde klass i fråga om den så kallade fritidspengen. För Vänsterpartiet är det självklart att höja försörjningsstödet för varje barn med 300 kronor i månaden.

Man ska inte heller behöva gå till socialkontoret för att ens barn behöver glasögon eller för att barnet har fått mediciner när det besökte läkaren. Det ska vara gratis för barn. Det har vi med i vår budget. Vi kan prioritera. Det ska vara gratis läkemedel för barn och gratis glasögon för barn.

En kulturskola bör naturligtvis alla barn kunna delta i. På sikt bör den bli gratis – det ska inte bara vara barn som har råd som kan vara med i kulturskolan. Därför sätter vi nu en maxtaxa på 300 kronor per termin.

Förskolan måste utvecklas. Förskolan är bra på många sätt, men en del barn ställs utanför. Vi tycker att arbetslösas barn ska ha rätt till 30 timmars förskola. Bland dem finns en del barn som behöver förskolan allra mest.

Men förskolan har i dag fått alltför många barn och alltför stora barngrupper. Vi vill minska grupperna. Och genom att satsa på välfärd i stället för skattesänkningar för dem som har det bäst kan vi avsätta pengar till att göra barngrupperna i förskolan mindre. Vi kan också satsa så att vi faktiskt får fler fritidspedagoger på fritis. Man kan se på vad som har hänt med fritis, som kan vara ett så viktigt stöd och en så viktig arena efter skolan för ungar vars föräldrar jobbar. Plötsligt består grupperna av 40 barn och två fritidspedagoger. Vad skulle det inte kunna vara med ett mindre antal barn och med fler fritidspedagoger? Vad skulle man inte kunna göra för att stötta många barn?

Skolan behöver vi också satsa på. Vi behöver satsa speciellt på en del skolor och de barn som inte klarar skolan i dag. Vi öronmärker 1 miljard till just de skolorna och de eleverna. Men vi vill därutöver satsa på 6 000 fler lärare i skolan. Det skulle göra skillnad för många barn.

Det här är alltså en helt annan politik. En utgångspunkt för oss är att barn är vårt gemensamma ansvar, och det gäller alla barn. Inga barn ska ställas utanför. Därför har vi en politik där vi satsar på både jobb och välfärd och där vi satsar på att skolan ska fungera för alla barn. Inga barn ska ställas utanför på grund av att de lever i en utsatt ekonomisk verklighet.

När jag vaknade i morse hörde jag om Unicefs rapport på nyheterna. Det var en fråga som jag kände till men som blev väldigt aktuell, tyckte jag. Barn som är omhändertagna enligt LVU, alltså tvångsomhändertagna, kan bli utvisade tillsammans med den förälder som har misshandlat dem eller som inte kunnat ta hand om dem. Det tycker jag är helt orimligt av alla skäl som finns. Det bryter mot barnkonventionen om barns lika värde.

Jag skulle vilja ställa en konkret fråga till Maria Larsson: Vad kommer statsrådet att göra för att ändra på detta?

Anf. 182 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Herr ålderspresident! I en världsrankning där man jämför 90 av världens utvecklade länder utsågs Sverige nyligen till världens bästa land att åldras i. Som äldreminister är jag förstås väldigt glad för det. Men jag

och mitt parti, Kristdemokraterna, vill också att Sverige ska vara världens bästa land för barn och ungdomar att växa upp i. Vi har goda förutsättningar för att det ska bli så. Låt mig nämna några av dem.

Vi har ett starkt civilsamhälle som utgör en bra grund för trygghet och som skapar sammanhållning mellan generationer och grupper. Det bör vi bygga vidare på genom att ge de frivilliga organisationerna goda arbetsvillkor. Jag önskar att mer av den politiska debatten skulle kunna handla om detta, om hur vi skapar sammanhållning och tillit mellan människor. Vi vet ju att barns uppväxtvillkor hänger intimt samman med hur vuxna utformar samhället och hur starka nätverken är i barnens vardag.

Den andra goda förutsättningen vi har i Sverige utgörs av vår väl utbyggda offentliga välfärd. Vi har avgiftsfri skola, avgiftsfri sjukvård, avgiftsfri tandvård och så vidare. Vi bygger därtill ständigt vidare på välfärdslösningarna.

I förslaget till budget för nästa år har vi en särskild fritidspeng. Barn i ekonomiskt utsatta familjer deltar inte i organiserade fritidsaktiviteter i samma utsträckning som andra barn. Jag vill att alla barn, oavsett familjens ekonomi, ska ha möjlighet att utveckla sin talang och sina intressen. Från och med den 1 juli nästa år kommer det att vara möjligt också för barn i familjer med långvarigt ekonomiskt bistånd att spela fotboll, att ta danslektioner eller att vara med i kommunala musikskolan.

Den tredje förutsättningen jag vill nämna är den relativt stora samstämmighet som finns i vårt land om att barn är egna individer med egna behov, med rätt att komma till tals och med rätt att bemötas med respekt. Den rätten har jag arbetat mycket för att stärka, inte minst i barnens kontakter med myndigheter och särskilt med socialtjänsten.

Barn har mänskliga rättigheter, självklart, men de behöver också särskilt skydd. Sverige var först i världen med lagen mot aga. Den firar 35-årsjubileum nästa år. Vi var tidiga med att ratificera barnkonventionen. Den firar 25-årsjubileum nästa år. Mitt parti, Kristdemokraterna, menar att vi verkligen kan stärka barns rättigheter om barnkonventionen skulle bli en del av svensk lag. Och som säkert alla känner till i den här kammaren arbetar en särskild utredning med det.

Mot den här bakgrunden vill jag nämna fyra områden som jag som kristdemokrat ser som angelägna för att Sverige ska bli världens bästa land att växa upp i.

Det handlar om att skapa goda förutsättningar för familj, för skola, för arbete och för bostadssektorn.

Det första området, familjen, är centralt i samhällsutvecklingen. Det är den gemenskap som i stor utsträckning formar den framtida generationen. En politik som stöder familjen skapar faktiskt de bästa förutsättningarna för varje barns möjlighet till en trygg utveckling och ytterst till utveckling för hela landet. Föräldrarna är de viktigaste personerna i varje barns liv. Vi måste betro och bemyndiga föräldrar att ta huvudansvaret för sina barn.

Många föräldrar upplever att familjelivet är ett besvärligt pussel. De behöver flexibla verktyg och mindre detaljstyrning. Därför vill vi kristdemokrater utöka föräldraförsäkringen utan någon kvotering. Vi vill förbättra möjligheten att välja barnomsorgsform, och vi vill minska barngrupperna i förskolan.

Vi stärker också ekonomin för de barnfamiljer som har de minsta marginalerna – senast nu i budgeten. Det är en angelägenhetsgrad som vi har arbetat med under hela mandatperioden.

Jag är stolt över det föräldrastöd som nu utvecklas i landet med stöd från regeringen. Föräldrar vill ha tillgång till kunskap och till nätverk, inte minst när barnen är i tonåren. Därför görs nu en särskild tonårssatsning.

Det andra området är skolan. Den ska ge både inspiration till kunskap och trygghet. En fullföljd skolgång med fullständiga betyg är en enormt stark skyddsfaktor. Allt ska göras för att den ska ges till alla barn, inte minst till de barn som är omhändertagna av samhället. Därför utarbetas just nu särskilda skolprogram för dem.

Nolltolerans mot mobbning ska vara en självklarhet. Varje barn har rätt till en trygg skolmiljö som gynnar lärandet. Det är de vuxnas ansvar att se till att det blir så.

Det tredje området handlar om möjligheten till jobb för unga. Den höga arbetslösheten bland ungdomar oroar mig. Unga behöver framtids hopp. De behöver veta att de har en uppgift att fylla, att utbildning spelar roll. Det ska vara enkelt och billigare att anställa en ung människa. Då blir ungdomsrabatten viktig. För mig är det obegripligt att oppositionen vill ta bort den. Då blir också matchningen viktig. Rätt ungdom på rätt plats. Förmedlingsverksamheten behöver konkurrensutsättas. Ett system med jobbpeng behöver införas där förmedlarna ersätts för förmedlat jobb. Vi vill också införa lärlingsanställningar. I ett första steg ska det gälla 18 månaders anställning för personer upp till 23 års ålder.

Mitt fjärde och sista område handlar om ungas möjlighet till egen bostad. Det är svårt att bli vuxen om man aldrig kan flytta hemifrån. Vi kristdemokrater vill pröva det man har gjort i 20 år i Norge, nämligen att låta unga bospara avdragsgillt. Vi vill förenkla regelverket så att fler ungdoms- och studentbostäder ska byggas, och vi vill att unga ska vara med i planeringsprocessen.

Det här är faktiskt mitt sista budskap i dag. Låt barn och unga vara med i utformandet av vårt samhälle. Det är en vinst på alla sätt. Jag har fått hjälp av unga att förbättra socialtjänstlagen. Barnkonventionen bjuder oss att göra det både nationellt och lokalt. Barn och unga har klokskap. De är värda att tas på allvar. Annars blir vårt samhälle inte så bra som det skulle kunna vara.

Låt mig sluta med att återge den klokskap som David, 12 år, framförde på World Child & Youth Forum år 2011. Han sade följande:

Barn är olika. Därför kan ni vuxna inte göra på samma sätt varje gång. Ni måste vara påhittiga. Vuxna ska se till barns bästa. Barn behöver massor av kärlek – annars dör man, kanske inte i kroppen men i själen och hjärtat. Annars tror man att man är värdelös. Hur ska det då gå i skolan? Då blir man vilsen.

David, 12 år.

(Applåder)

Anf. 183 LENA HALLENGREN (S) replik:

Herr ålderspresident! Jag har två korta reflexioner och en fråga.

Rätten till en egen bostad är en fråga som engagerar många unga. Det vore önskvärt om det inte bara finns en möjlighet att spara till en bostad

utan också en bostad att flytta in i. Det är något för regeringen att fundera över.

Min andra reflexion gäller engagemanget i deltids- och heltidsfrågan, som handlar om att många kvinnor har svårt att försörja sig själva och sin familj på ett deltidsarbete. Engagemanget har inte varit så stort från regeringens sida i den frågan, enligt min uppfattning.

Låt mig gå över till min fråga. Jag tror att statsrådet nämnde ordet förskola en gång i sitt anförande på nästan tio minuter. Enligt min uppfattning är förskolan oerhört viktig som en kompensatorisk del av välfärden, inte minst för de barn som har en otrygg hemmamiljö, som saknar vuxenförebilder, som på många sätt behöver förskolan. Då handlar det inte bara om mindre grupper utan också om möjligheten att få vistas där på sina egna villkor. Hur ser statsrådet på det?

Anf. 184 Statsrådet MARIA LARSSON (KD) replik:

Herr ålderspresident! Vi vill självklart att det ska byggas fler lägenheter. Byggandet har legat lågt i Sverige under lång tid. Det är en angelägen fråga att byggandet kommer i gång. Här gör bostadsministern ovärderliga insatser.

Sedan var det frågan om heltid och deltid. Det är inte en fråga i första hand för regeringen utan för arbetsmarknadens parter. Jag tycker att kloka kommunpolitiker ska se till att ge förutsättningar för kontinuitet hos välfärdens personal. Det är viktigt i äldreomsorgen och i barnomsorgen. Kontinuiteten är en stark kvalitetsfaktor.

När det gäller förskolan nämnde jag att en av Kristdemokraternas prioriteringar inför budgetdiskussionerna var just mindre grupper i förskolan. Vi ser att de har ökat mycket. Låt mig säga att vi tror och vet att föräldrar behöver många olika verktyg. Förskolan är ett av dem, och den ska hålla en god kvalitet.

Anf. 185 LENA HALLENGREN (S) replik:

Herr ålderspresident! Om det ska bli en bättre kvalitet i förskolan är det svårt att komma ifrån att det kan behövas mer resurser för att få mindre grupper.

Jag har en sista reflexion om fritidspengen. Jag undrar om inte Maria Larsson får lite ont i magen när hon tänker på att man ska behöva visa upp kvittot för att få gå på en fotbollsträning jämfört med att försörjningsstödet höjs för barnfamiljer. Hade det inte varit ett mer smakligt sätt att agera på?

Anf. 186 Statsrådet MARIA LARSSON (KD) replik:

Herr ålderspresident! Jag är förvånad över att Socialdemokraterna inte tycker att Rickard, som har jag träffat, som har drömt om att få spela gitarr men inte har haft den ekonomiska möjligheten inte ska få göra det. Vi vet att för många barn som lever i familjer där det finns ekonomiskt försörjningsstöd finns missbruksproblematik. Rickard lever i en sådan familj. Hans möjlighet är naturligtvis att det finns ett specialdestinerat bidrag som går just till vad han behöver för att utveckla sin talang och sitt intresse.

Jag är mycket förvånad över att Socialdemokraterna säger nej till att barn ska kunna utveckla sina talanger och intressen i Sverige.

Anf. 187 EVA OLOFSSON (V) replik:

Herr ålderspresident! Maria Larsson kanske kan säga om Rickards system som går i första klass får en fritidspeng.

De bostäder som bostadsministern har fixat kan vi inte se någonstans, och de unga runt om i landet ser dem inte. Tvärtom ser de en bostadsmarknad som borde vara en mänsklig och social rättighet lämnas över till marknaden att lösa. Då byggs det inga hyresrätter med rimliga hyror.

En av Vänsterpartiets viktigaste frågor, som också skulle ge helt andra jobb än vad ROT ger, gäller ett statligt investeringsstöd. Det skulle sätta fart på byggandet av hyresrätter med rimliga hyror.

Jag hörde inget från statsrådet om ensamstående föräldrar. Hur är det med underhållsbidraget? Gäller inte värnandet av familjen en ensamstående mamma med barn?

Jag vill ta upp den fråga jag ställde sist i mitt anförande. Vad tänker statsrådet göra åt att omhändertagna barn i asylprocess eller papperslösa kan bli utvisade tillsammans med den som har misshandlat dem?

Anf. 188 Statsrådet MARIA LARSSON (KD) replik:

Herr ålderspresident! Det är inte enkelt att besvara fyra frågor på en minut, Eva Olofsson. Vi får kanske begränsa oss, men jag betar av dem i tur och ordning.

Fritidspengen gäller från årskurs 4. Upp till årskurs 4 finns fritidshemmen öppna med en rabatt för den typen av verksamhet. Det finns fritidsaktiviteter med subvention.

Sedan var det frågan om bostäder. Det handlar mycket om att förenkla regelverket för att kunna bygga enklare och billigare bostäder som unga har råd att bo i.

Underhållsbidraget är en av de saker vi har tittat på. Vi ser att underhållsbidraget kontra underhållsstödet inte ger barn de ekonomiska förutsättningar de skulle kunna ha. Där har vi en förändring på gång, som Eva Olofsson säkert känner till.

Jag får komma tillbaka till frågan om asylprocessen i nästa frågesvar. Det kräver lite mer tid än de sju sekunder jag har till förfogande.

Anf. 189 EVA OLOFSSON (V) replik:

Herr ålderspresident! Jag ser fram emot att få det svaret nästa gång.

Vad jag vet ligger det ingen höjning av underhållsstödet på den nivå som Vänsterpartiet har i budgeten och inte heller att kommunerna ska vara tvungna att satsa på barnomsorg på obekväma arbetstid.

Med den bostadspolitik som förs kommer inte unga att ha råd att skaffa bostäder som kostar 8 000–9 000 i månaden. Men även bostäder för unga ska väl vara bra och tillgängliga.

Anf. 190 Statsrådet MARIA LARSSON (KD) replik:

Herr ålderspresident! Vi vill ju förenkla regelverket för att förbilliga byggandet, som jag just sade i mitt svar.

Frågan om barn som är omhändertagna där föräldrarna sedan utvisas är svår. Den bekymrar mig mycket. Dessa fall är givetvis mycket svåra att avgöra.

Det är viktigt att socialtjänsten levererar underlag till Migrationsverket om hur barnens status och ställning är och att barnen själva tillfrågas om sin syn på saken. Jag tror att det senare görs i för liten utsträckning.

Ett tidsbegränsat uppehållstillstånd kan ges till barnet om föräldrarna utvisas.

I dag sker det en översyn. Vi har gjort en överenskommelse med Miljöpartiet om att ”särskilt ömmande” skäl ska kunna användas i stället för ”synnerligen ömmande”. Det tror vi kommer att leda till att fler barn kan stanna. Det är en bra reform som snart kommer att genomföras.

Anf. 191 MEERI WASBERG (S) replik:

Herr ålderspresident! Jag vill veta hur barn- och äldreminister Maria Larsson ställer sig till det faktum att utbetalningen av försörjningsstöd har ökat med ungefär 30 procent sedan 2006. Dessutom får 40 procent av dem som får försörjningsstöd i dag det för att de är arbetslösa och inte för att det finns en annan social problematik. På vilket sätt är det ett bra stöd till familjen att en förälder vars a-kassa har tagit slut hänvisas till kommunens socialtjänst? På vilket sätt är det bra att föräldrar som har drabbats av sjukdom också måste ägna sig åt att oroa sig över hur det ska gå för familjen när sjukpenningen är på upphällningen?

Sist men inte minst gäller det lönesättningen för unga. Jag vill veta om statsrådet anser att det är en fråga för parterna eller om det är något som ska hanteras av oss i kammaren.

Anf. 192 Statsrådet MARIA LARSSON (KD) replik:

Herr ålderspresident! När det gäller försörjningsstödet ser vi två stora grupper som får långvarigt försörjningsstöd, men det finns en del som är inne en kortare period. De som har ett långvarigt behov av försörjningsstöd är framför allt ensamstående föräldrar och människor med annan etnisk bakgrund som har funnits i Sverige under en kortare tid.

Det bästa sättet att komma bort från att vara beroende av ekonomiskt försörjningsstöd är att få ett arbete. Det är därför vi arbetar så mycket med arbetslinjen. Det är det som hjälper i det långa loppet. Det är så den långsiktiga lösningen måste se ut.

Vi använder oss av skattesänkningar som ett sätt att öka möjligheten till fler jobb i landet. Det är en mycket viktig fråga.

I det korta perspektivet måste vi givetvis se till att man också kan ha ett bra liv med försörjningsstöd. Därför har vi jobbat med bland annat bostadsbidragsdelen som är ett mycket träffsäkert instrument för dem som har barn i hushållet.

Anf. 193 MEERI WASBERG (S) replik:

Herr ålderspresident! Jag håller med statsrådet om att ett av de bästa sätten är att människor kommer i arbete. Därför är det intressant att arbetslösheten i dag är ungefär 25 procent högre än 2006 trots de gigantiska skattesänkningar som denna och den tidigare regeringen har genomfört.

Statsrådet får gärna också återkomma till frågan om lönepolitiken ska hanteras i kammaren eller av parterna.

Anf. 194 Statsrådet MARIA LARSSON (KD) replik:

Herr ålderspresident! Ungefär 200 000 fler har arbete i dag än när regeringen tillträdde. Det är sanningen. Många av dem med annan etnisk bakgrund har i dag arbete och bidrar genom att betala skatt till våra gemensamma välfärdssystem. Det är en sanning som också Meeri Wasberg ska ta till sig.

De skattesänkningar som har genomförts är en del av detta. Det är därför som fler har kommit i arbete. Och har jag inte alldeles fel har Socialdemokraterna stått bakom merparten av dessa skattesänkningar. Det är bara den sista som ni ännu inte har godkänt, men det ska ni visst göra framöver.

Anf. 195 HANNAH BERGSTEDT (S) replik:

Herr ålderspresident! Ministern nämnde att barn är individer. Gäller det också unga?

Långtidsarbetslösheten har bitit sig fast, särskilt bland unga och trots att de reas ut. Vi socialdemokrater ser unga som individer och vet att behoven hos de unga ser olika ut. Det kan behövas utbildning och praktik för att komma i arbete.

Ministern nämnde också bostadsbristen. Den har ökat. Över hälften av landets kommuner anger i dag att de har bostadsbrist för unga. Bospårande kanske är bra, men vad säger du till de unga som i dag saknar bostad, Maria Larsson?

Anf. 196 Statsrådet MARIA LARSSON (KD) replik:

Herr ålderspresident! Till de unga säger jag att det pågår ett arbete med att förenkla regelverket så att byggandet antligen kan komma i gång. I decennier har det byggts för lite i detta land.

Det ser olika ut i olika delar av landet, i olika kommuner. En del kommuner har överskott på bostäder. Där är det svårt att sälja bostäder. I andra delar av landet, inte minst i större städer och på utbildningsorter, råder det akut brist.

Det är dock inget nytt fenomen, Hannah Bergstedt. Det har funnits i decennier.

De åtgärder som regeringen vidtagit för att förenkla regelverk och se till att reformer kommer på plats är tänkta att sätta fart på byggandet.

Det har påbörjats en hel del. Det byggs en del studentbostäder och ungdomsbostäder men fortfarande alldeles för lite.

Anf. 197 HANNAH BERGSTEDT (S) replik:

Herr ålderspresident! Trots alla utredningar som har tillsatts där man till och med utreder sina egna utredningar ökar bostadsbristen. Detta kommer inte att lösa den situation som unga som söker bostad står inför i dag.

Vi vet att utbildning, erfarenhet av praktik, sommarjobb och kontakter rustar unga människor för arbete. Hur vore det att investera i sådant i stället för att se unga människor som en stor massa som ska reas ut? Varför inte satsa på individen och se varje ung människa som en individ?

Anf. 198 Statsrådet MARIA LARSSON (KD) replik:

Herr ålderspresident! Det är precis det vi gör. Det är därför vi säger att det måste finnas olika utbildningsvägar för olika individer. Man ska ha en chans att komma igen.

Jag tittar särskilt på barn och unga som är placerade och omhändertagna av samhället, för de har en mycket lägre nivå på sina studier och i mycket mindre utsträckning fullföljda betyg. Jag har intresserat mig särskilt för dessa eftersom de är extra sårbara. Kan de få den starka skyddsfaktor som en fullföljd utbildning innebär ger det dem en helt annan sits för resten av livet. Det är därför av högsta angelägenhetsgrad att vi får ett sådant system på plats.

Anf. 199 JOHAN FORSSELL (M):

Herr ålderspresident! Vi diskuterar barns och ungdomars uppväxtvillkor, och det finns många aspekter på det. Det är flera saker som är viktiga för att barn och ungdomar ska få den goda start i livet som de förtjänar.

Av flera av de föregående talarna har vi hört att det kan handla om ekonomi, om pengar, om kronor och ören. Visst kan det vara viktigt att ha pengar, men det finns samtidigt mycket annat i livet som är viktigt för att göra varje människa komplett och för att alla barn ska kunna gå ut i vuxenlivet som hela människor.

Jag vill lyfta upp en av dessa saker, nämligen vikten av att varje barn kan gå ut i vuxenlivet frisk, fri från sjukdomar och vid god hälsa. Tyvärr kan inte alla det i dag.

Exempel på utmaningar här är stillasittande, fysisk inaktivitet och till och med fetma hos mycket unga barn.

Jag har följt de här frågorna under snart tre år i riksdagen och gjort ett stort antal besök hos människor som på olika sätt är engagerade i dessa frågor, allt från läkare till sjuksköterskor, idrottslärare, hälsodebattörer och naturligtvis många föräldrar och barn. Det har varit en intressant resa i ett ämne som jag tycker får alldeles för lite uppmärksamhet.

Då infinner sig frågan: Hur mår egentligen svenska barn i dag? Jag skulle vilja säga att det är en ganska tudelad bild som framträder. Vi ska komma ihåg att många unga mår väldigt bra. De trivs med sig själva, gillar att leka och har föräldrar som är engagerade.

Samtidigt ser vi att andelen överviktiga barn i Sverige har fördubblats under de senaste två decennierna. I Sverige i dag behandlar vi fyraåringar som väger uppemot 45 kilo. De barnen mår naturligtvis inte bra. Det för med sig problem med diabetes och hjärt- och kärlsjukdomar, och det yttrar sig på många sätt. Ett tydligt sådant tecken är den markanta ökningen av antalet nya knäleder i Sverige. Det följer på det enkla faktum att vi blir allt tyngre allt längre ned i åldrarna.

Här kan vi följa utvecklingen över lång tid genom data från till exempel mönstringen. Eftersom jag också är försvarspolitiker kan jag inte låta bli att säga att man i USA nu ser fetma inte bara som ett hälsoproblem utan också som ett säkerhetspolitiskt problem. Det börjar helt enkelt bli för få unga som klarar militärtjänstens krav.

Problemen handlar lika mycket om stillasittande. Vi är vikt fokuserade i det här landet. Egentligen är det nog bättre att vara lite rund med bra flås än tvärtom.

När det gäller stillasittandet finns två viktiga paradoxer. Den första är att vi svenskar idrottar mest i hela världen, men vi är samtidigt nästan det allra mest stillasittande folket. Vi åker buss till jobbet eller skolan, åker rulltrappor och hiss för att förflytta oss och sitter bakom skolbänken eller skrivbordet. Det handlar inte bara om unga. I vissa yrken definierar stillasittandet hela arbetet. Man kan till exempel fundera på varför det heter att man sitter i riksdagen. Jag har många gånger funderat på det när jag hör en kollega säga att man har suttit här i tio eller femton år. Det låter inte så roligt.

Den andra hälsoparadoxen handlar om de hälsoskillnader som finns i samhället. Ingen har missat att det finns en omfattande trend. Alla tidningar skriver om den senaste dieten eller om löparskor. Sociala medier svämmar över av statusuppdateringar om hur duktiga vi har varit. Faktum är att det aldrig har varit så många som idrottar och motionerar så mycket, men samtidigt ser vi det rakt motsatta: Det har aldrig varit så många unga som aldrig motionerar eller i alla fall gör det väldigt sällan.

Herr ålderspresident! Vi kan inte stifta lagar i den här kammaren om att människor ska leva hälsosamt. Det vore naturligtvis praktiskt om vi kunde det, men det är inte möjligt. Till syvende och sist vilar ansvaret tungt på var och en av oss att efter bästa förmåga ta ansvar för våra egna kroppar, och för våra barn.

Men även om politiken inte kan göra allting kan den i alla fall göra någonting. Vi kan skapa förutsättningar för att fler barn och unga ska kunna leva på ett sätt som förhindrar att de drabbas av de hälsoproblem och sjukdomar som följer av inaktivitet och fetma.

Här finns mycket att göra. Ett exempel är förekomsten av idrott och hälsa i skolan. Sverige är ett av de länder i dag i hela Europa som har minst antal idrottstimmar. På den begränsade tiden ska man både hinna med att introducera barnen till nya sporter och undervisa dem om hälsosamma vanor. Det tycker jag inte är inte tillräckligt bra. Mot bakgrund av ohälsan vore det önskvärt med mer undervisningstid men också att vi moderniserar undervisningen så att den riktar sig till fler än bara de elever som redan är duktiga på fotboll.

Nya rön visar också att en ökad mängd fysisk aktivitet har positiva effekter på studieresultaten i teoretiska ämnen, särskilt bland unga killar.

Vardagsmotionen är oöverträffad för att minska stillasittandet. Vi behöver moderna städer som uppmuntrar till rörelse genom ytor för idrott, motion och rekreation, och vi behöver fler promenadstråk och säkra cykelbanor som gör det enklare att ta sig till skolan utan att behöva åka bil eller buss.

Herr ålderspresident! Att leka, springa, hoppa och cykla är något som funnits med oss från generation till generation. Det är nästan som en automatisk mekanism hos barn att springa eller hoppa i stället för att sitta still.

Det är vårt ansvar, inte bara som politiker utan också som föräldrar och medborgare, att alla barn i Sverige ges goda förutsättningar att undvika de sjukdomar som följer av stillasittande, inte bara under det stundande höstlovet utan hela året om.

Anf. 200 EVA OLOFSSON (V) replik:

Herr ålderspresident! Jag har väntat länge på att se när förslagen skulle komma. Vi vet att folkhälsa, övervikt och annat hänger ihop med klass, kunskap, utbildningsnivåer och vilka resurser man har. Vi har ett eget ansvar, men det finns ett samhälleligt ansvar. Där såg jag ingenting i ditt inlägg.

Jag håller helt med dig om vikten av att röra sig mer och ha god hälsa, men det gäller att se var insatser behöver göras. I Angered har man till exempel gjort speciella insatser för att få kvinnor att gå på gymnastik. Det kanske man inte hade behövt göra i Linnéstaden där jag bor. Hur ser man till att barn får sommar- och fritidsaktiviteter när de inte har råd att betala för dem? De har kanske inte en förälder som orkar därför att det är en ensamstående mamma som är jättetrött.

Hur ser man till att styra resurserna dit behoven är störst? Det saknade jag i ditt inlägg.

Anf. 201 JOHAN FORSSELL (M) replik:

Herr ålderspresident! Jag nämnde i alla fall insatser i mitt anförande. Jag hörde däremot ingenting om det i din fråga, men det blir kanske fler tillfällen att utveckla det.

En sak jag talade om var idrott och hälsa i skolan. Jag tror att det är allra viktigast för de barn som inte har med sig idrotten genom modersmjölken. Det är naturligtvis så i dag att vi har många barn som idrottar mer än de någonsin har gjort förut. Inte minst hänger detta ihop med att man har föräldrar som är intresserade. Men för alla andra barn är skolidrotten viktig därför att den faktiskt är obligatorisk. Den går inte att undvika. Jag tror att detta är bra, i alla fall i vissa åldrar. Det är viktigt.

Men det handlar inte bara om antalet timmar. Det handlar också om vad man gör på idrottslektionerna och om att se till att de riktar sig till fler unga. Jag tror att det är viktigt med lite mer lek och ibland lite mindre tävling för att stimulera intresset för mer idrott och motion i tidiga åldrar.

Anf. 202 EVA OLOFSSON (V) replik:

Herr ålderspresident! Den insats jag tror på är att samhället ser till att det finns idrottsplatser, idrottsverksamhet som är gratis, spontanidrottsplatser och aktiviteter, bland annat på sommaren för barn som inte har råd. Att styra så att det blir mer idrott i skolan är, som du säger, Johan Forssell, en viktig del, men det jag efterlyste i ditt inlägg var att se att vi har olika resurser. Resurserna behöver riktas mer till dem som behöver det här stödet för att kunna ha aktivt idrottande verksamhet eller röra sig eller få mer motion – man behöver inte idrotta.

Anf. 203 JOHAN FORSSELL (M) replik:

Herr ålderspresident! Själva huvudpunkten i mitt anförande var just att säga att det är olika och att det ser olika ut. Man kan inte säga att alla unga idrottar mindre än tidigare av den anledningen att det faktiskt inte är sant. Här finns det skillnader, och jag lyfte till och med fram dem.

Det är heller inte så enkelt som att det bara handlar om pengar. Det är *en* faktor i det här, men det handlar också om utbildningsnivå. Något annat som är viktigt är föräldraansvar. Lever vi som vi lär? Ser vi till att

uppmuntra våra unga till mer idrott och motion eller skjutsar vi barnen till skolan av slentrian? Det inryms många fler frågor än bara pengar i den här diskussionen.

Prot. 2013/14:11
14 oktober

Allmänpolitisk debatt

*Barns och ungdomars
uppväxtvillkor*

Anf. 204 LENA HALLENGREN (S) replik:

Herr ålderspresident! Jag tycker att det var roligt med ett anförande som inte handlade om att sänkt skatt skulle lösa alla problem, vilket ju inte är helt ovanligt när vi har den här typen av debatter och diskussioner.

Jag funderar väldigt mycket på en sak. Individuell hänsyn och föräldraansvar går absolut inte att bortse ifrån. Men de socioekonomiska faktorerna är mycket tydliga och får stort genomslag. Johan Forssell har säkert också hört talas om sir Michael Marmots stora rapport *Closing the Gap in a Generation*, som tydligt visar att utbildningsbakgrund och vilken utbildningsnivå man når har stor korrelation med vilken hälsa man sedan har, där hälsa handlar inte bara om motion och kondition utan över huvud taget om hur man tar hand om sig själv, med rökning, alkohol och mycket annat.

Jag känner ett stort behov av att få lyfta upp de socioekonomiska faktorerna och perspektiven lite tydligare än hur jag kände att de fanns med i Johan Forssells anförande.

Anf. 205 JOHAN FORSSELL (M) replik:

Herr ålderspresident! Jag tyckte att det var kul med en replik som inte handlade om varför det är fel med sänkt skatt för låg- och medelinkomsttagare. Det är bra att vi har den diskussionen.

Visst finns det skillnader, och de är till viss del socioekonomiska, inte minst det som Lena Hallengren lyfte fram, nämligen det som är kopplat till föräldrars utbildningsnivå.

Men som jag också var inne på tidigare: Det är fler parametrar än det som spelar roll. Jag tror att det mycket handlar om föräldraansvar. Det är ett svårt område, för det kan inte direkt påverkas med lagstiftning. Men kanske kan den här debatten och förhoppningsvis fler debatter få fler människor att ändra inställning och ta ett större ansvar för sina barn, för det kan inte vi här i kammaren ersätta.

Anf. 206 LENA HALLENGREN (S) replik:

Herr ålderspresident! Det är ganska många saker som vi inte kan lagstifta om som vi skulle önska. Men det är ändå så att det socioekonomiska perspektivet är mycket starkt, vill jag säga. Har man inget arbete är det svårt att ta det fulla ansvar som man säkert både kan, vill och borde ta som förälder men som man kanske inte orkar av det skälet.

Vi kan däremot påverka hur primärvården ser ut, hur skolhälsovården ser ut, hur tandvården ser ut, hur idrottsförutsättningarna ser ut och så vidare. Det finns rätt mycket som vi kan göra. Men det är viktigt att se att de socioekonomiska faktorerna inte är någon bisak utan faktiskt är en av grunderna till att det ser ut som det gör.

Anf. 207 JOHAN FORSSELL (M) replik:

Herr ålderspresident! Jag skriver under på en hel del av det Lena Hal-
lengren säger. Det finns viktiga skillnader här. Men jag tror att lösningen
är mer komplicerad än att det bara handlar om en särskild insats.

Det är ett pussel av saker som måste till, som fler cykelvägar och fler
promenadstråk. Varför är det så många föräldrar i dag som väljer att
skjutsa sina barn till skolan? Är vi nöjda med att trafiken utanför skolan
är den enskilt farligaste platsen på våra vägar i dag? Nej, naturligtvis
inte. Handlar det bara om att det inte finns tillräckligt många cykelbanor?
Nej, det är ett av svaren, men det handlar också om inställningen hos oss
som föräldrar.

Anf. 208 HANNAH BERGSTEDT (S):

Herr ålderspresident! Fler i arbete är en målsättning som vi delar med
regeringen. Däremot är vår syn på vägen dit lite annorlunda.

Regeringen har dragit åt tumskrubarna för dem som saknar arbete och
för dem som inte klarar av att ta ett arbete. Kraven i samhället har ökat
på både barn och vuxna.

Att ställa krav är i grunden bra. Men vi socialdemokrater anser att det
måste mötas upp med möjligheter. Då kan vi fråga oss hur utvecklingen
av möjligheterna ser ut. Fler i arbete borde ställa krav på samhället, i alla
fall om vi samtidigt menar allvar med att vi ska ha goda uppväxtvillkor
för våra barn och unga. Krav och möjligheter behöver möta varandra,
men det gör de inte alltid i dag.

Om man som vuxen ska kunna ta alla lediga arbeten krävs en bra
barnomsorg. Därför vill vi investera i förskolan. Alla föräldrar ska kunna
känna att man lämnar sina barn i en trygg och pedagogisk miljö där bar-
nen blir väl omhändertagna och får möjlighet att växa och utvecklas.
Ingen förälder ska med ångest i hjärtat behöva försöka pressa ihop sin
arbetstid för att hämta tidigare på förskolan, i rädsla för att den verksam-
het som finns inte räcker till för ens barn. Det är inte bra för de vuxna
och inte heller för personalen och barnen.

Det är också viktigt att alla barn ska kunna känna den här tryggheten
vilken tid på dygnet som helst. En del vuxna behöver kunna jobba även
på kvällar och helger, och därför behövs det en barnomsorg som är värd
namnet även på obekvämlig arbetstid. Det vill vi socialdemokrater investera
i.

Ett annat bra exempel på att samhällets utveckling och krav inte
hänger ihop är läxor. När jag var barn var de allra flesta mammor
hemma, åtminstone på deltid och många också på heltid. De kunde hjälpa
till när man kom hem från skolan.

Kunskapskraven i skolan har ökat. Det är bra, för det behöver vi. Men
flera lärare vittnar om att man inte klarar av kunskapskraven i skolan
utan att ha hjälp av läxor. Kopplat till diskussionen om att samhället vill
att fler ska arbeta mer måste vi också fundera på hur vi utvecklar skolan
och skolans verksamhet. Många föräldrar som jobbar kommer hem sent.
Det är när barn och unga – och även föräldrarna – har haft en ganska lång
dag. Jag vet inte riktigt hur det är med er, men jag lär mig i alla fall bäst
när jag är utvilad. Jag är övertygad om att det också gäller barn.

På den utmaningen har regeringen svarat med att införa läx-RUT. Det
är ett avdrag som kan göras av den som arbetar. Men det stödet kan

också behövas av dem som har föräldrar som inte arbetar. Vad utgår förslaget om läx-RUT från? Är det barnens behov som styr? Nej, inte alls. Det blir i stället föräldrarnas plånbok som får styra. Varje RUT-subventionerad timme kostar mellan tre och fyra gånger mer än en lärarledd timme. Behoven hos barnen borde vara det som styr – inte hur föräldrarnas plånbok ser ut.

Vi vill i stället att de här resurserna ska användas för att alla barn ska ha tillgång till läxhjälp och stöd i sin utbildning. Socialdemokraterna satsar på jobben men också på att ge goda förutsättningar för att ta de jobben och att det inte ska ske på bekostnad av barns och ungas utveckling, vare sig i förskolan eller i skolan. Krav och möjligheter hänger ihop i ett socialdemokratiskt styrt Sverige.

(Applåder)

Anf. 209 ROLAND UTBULT (KD):

Herr ålderspresident! Jag vill i den här debatten om barns och ungas uppväxtvillkor lyfta blicken och ta upp en fråga som är en av den här planetens stora bekymmer och problem. Det handlar om trafficking, som i grunden är ett fattigdomsproblem.

Jag är just hemkommen från Rumänien, ett av alla de länder där trafficking förekommer rätt omfattande. Vi har också i medierna de senaste dagarna sett hur man i Göteborg har fått bekymmer med ökad organiserad brottslighet, där flickor, som är sista länken i kedjan, prostituerar sig. I Göteborg är det en dominans av flickor från just Rumänien. Men polisen har fått lägga tid på gängkriminalitet och skjutningar – och då ökade prostitutionen.

Trafficking är ett globalt problem med globala kriminella nätverk. Faktum är att trafficking eller människohandel är den tredje största brottsliga verksamheten på jorden, efter narkotika- och vapenhandel. FN beräknar att ca 1,2 miljoner barn varje år utsätts för det.

Att människohandeln är så lukrativ beror på att den sker i flera led med många aktörer och att den här ”varan” – människan, ungdomen – kan säljas gång på gång. När det gäller sexhandel är det vanligt att en hel kedja av personer är inblandad. Det är rekryterare, som kan vara pojkvänner, och det är transportörer eller smugglare och hyresvärdar bland annat.

Både flickor och pojkar utnyttjas sexuellt eller som billig arbetskraft i tvångsarbete eller som soldater. De tvingas begå stöld, tigga och smuggla narkotika. FN beräknar att de kriminella syndikaten tjänar 7 miljarder dollar varje år på sin verksamhet.

Herr ålderspresident! I FN:s barnkonvention finns flera artiklar som ska skydda barn från att utnyttjas sexuellt. Artikel 34 handlar specifikt om varje barns rätt att skyddas mot sexuella övergrepp.

Det är väl känt, vilket minister Maria Larsson också har nämnt här i dag, att vi kristdemokrater gärna ser att FN:s barnkonvention blir en del av svensk lag. Anledningen är att vi vill stärka barns rättigheter och göra deras röst mer hörd.

I Sverige är det förbjudet att köpa sexuella tjänster, men det är inte förbjudet att sälja dem. Det finns krafter som vill kriminalisera de flickor, och i en del fall pojkar, som befinner sig i denna situation och prostituerar sig. För mig som kristdemokrat är det viktigt att dessa ungdomar inte

kriminaliseras. Samhället ska inte sätta en stämpel i pannan på dessa personer som de får leva med resten av livet. Däremot har jag ingenting till övers för hallickar och dem som köper sex.

Trafficking är i grunden en grov kränkning av de mänskliga rättigheterna, och det finns olika syn på detta. Unicef ser fattigdomen som huvudskälet. Ecpat, som arbetar med barnsexhandel, ser mer efterfrågan som själva orsaken till problemet.

I en värld där 2 000 barn dör varje dag på grund av sjukdom eller undernäring försöker människor finna vägar till ett bättre liv. Det gör att många barn från fattiga förhållanden och svåra sociala villkor med våld, missbruk och förtryck som inte får möjlighet att gå i skolan kidnappas och tvingas in i handeln. De lockas av löften om jobb och ett bättre liv i något annat land eller i något annat område. Vi såg detta i Lukas Moodyssons film *Lilja 4-ever*, och vi ser det som återkommande nyhetsinslag.

Vad är då nyckeln för att lösa det grundläggande problemet? På något sätt måste man ta sig an någon form av lösning på detta om man håller ett anförande om det. Det grundläggande problemet är, som jag sade, fattigdom. Det finns säkert flera nycklar. Men en viktig nyckel är utbildning. Det handlar om att ge liv åt barns drömmar genom att de får utbildning eller genom att de får utveckla ett hantverk för egen försörjning. Det lyfter hela familjer ur den värsta fattigdomen. Det såg jag på nära håll i Rumänien i förra veckan.

Fattigdomen gör att många barn och unga runt om i världen hamnar i slaveri. Du och jag kan inte svära oss fria från ansvar när vi ser hur detta bara fortsätter. Det handlar också om vad vi konsumerar för varor där barn utnyttjas som arbetskraft.

Vi är alla en del av problemet, men vi är också alla en del av lösningen.

Anf. 210 EVA OLOFSSON (V) replik:

Herr ålderspresident! Jag instämmer helt i det som Roland Utbult säger om vad trafficking orsakar och om det förtryck och de pengar som skapas av detta. Däremot tycker jag att det finns ett behov av att lite tydligare diskutera vad vi gör åt det.

En sak som vi kan göra är att föra fram flickors, kvinnors och barns rättigheter starkare i vårt biståndsarbete. I Vänsterpartiet har vi en tydlig sådan styrning.

En annan sak gäller vad som nu händer i länder som Grekland och andra när fattigdomen bara ökar, barn går hungriga och unga inte får något jobb. Vi måste alltså se till att bryta den politik som drabbar människor runt om i EU så att de blir fattiga.

Det gäller också att se till att sexköp från svensk sida blir olagligt när det sker i andra länder. Detta har Vänsterpartiet föreslagit, och så är det i Norge.

Ytterligare en sak handlar om att ge polisen resurser och försöka styra polisen att prioritera sexbrottslighet.

Är det något av detta som du, Roland Utbult, håller med om och vill driva?

Anf. 211 ROLAND UTBULT (KD) replik:

Herr ålderspresident! Jag skulle vilja ge tre konkreta förslag på vad man kan göra.

Eva Olofsson nämnde biståndsarbetet, och jag tycker att det är mycket viktigt. Det bedrivs av ett stort antal organisationer runt om i världen. Både dessa organisationer och regeringen är föredömen i detta sammanhang eftersom man satsar stora summor, och biståndet har ökat på senare år. Det är en lösning.

Jag har ytterligare två förslag till lösningar, men det finns säkert fler. Det handlar, som jag sade, om hur vi konsumerar varor och att vi informerar om hur vi konsumerar varor. Barn används som arbetskraft i slavarbete och i slavliknande förhållanden. Där måste vi tänka oss för.

Sedan handlar det om, som jag nämnde, att göra FN:s barnkonvention som en del av svensk lag.

Anf. 212 EVA OLOFSSON (V) replik:

Herr ålderspresident! Det sista är vi överens om, och där har regeringen för närvarande bollen, om vi inte får en annan regering efter valet. De tre rödgröna partierna är nämligen för det, och jag är jätteglad att du, Roland Utbult, är för det.

Du tog upp Göteborg där man får använda polisen i arbetet mot alla skjutningar. Men det finns faktiskt en möjlighet att ge polisen i uppdrag att prioritera prostitutionsbekämpningen mycket mer.

En annan sak handlar om efterfrågan och att man tar upp männens syn på och roll i fråga om flickor, kvinnor men också pojkar. Det är nämligen mest män som köper sexuella tjänster och på det sättet utnyttjar både barn – flickor och pojkar – och kvinnor.

Anf. 213 ROLAND UTBULT (KD) replik:

Herr ålderspresident! Jag håller helt med Eva Olofsson. Jag tror att både du och jag känner mycket starkt för dessa frågor. Polisen ska absolut prioritera detta. Nu var polisen tvungen att använda tid till gängkriminalitet och skjutningar i Göteborg, vilket man själv har beklagat.

Regeringen har gett Länsstyrelsen i Stockholms län i uppdrag att samordna arbetet mot prostitution och även ta fram ett nationellt metodstöd för detta. Det vidtas alltså en del åtgärder. Det är ett svårt problem, och det är starka krafter som arbetar mot de goda.

Anf. 214 ANNA WALLÉN (S) replik:

Herr ålderspresident! I Sverige har vi haft en sexköpslag sedan 1999 som innebär att det är olagligt att köpa sex. Men fortfarande exporterar vi i Sverige sexköpare till andra länder i världen. Det är ofta fattigare och mer utsatta länder. Rumänien är ett av de länder dit vi i Sverige exporterar sexköpare.

Roland Utbult frågade här tidigare vad lösningen på problemet med trafficking och människohandel är. En lösning är att kriminalisera svenskar som köper sex i andra länder och utnyttjar pojkar och flickor – barn – som är mer utsatta. År 2011 röstade Kristdemokraterna mot förslaget att ta bort kravet på dubbel straffbarhet vid sexköp utomlands. Jag undrar varför de gjorde det. När man har en lösning som skulle kunna göra

skillnad för många människor runt om i världen röstar Kristdemokraterna nej när det gäller.

Anf. 215 ROLAND UTBULT (KD) replik:

Herr ålderspresident! Jag måste erkänna att när det gäller att exportera sexköpare blir jag lite konfunderad. Anna Wallén, du får förklara för mig vad du menar med att man exporterar sexköpare, såvida det inte är svenskar som åker i väg och köper sex. Det är en verklighet. När man talar om export får det mig att tänka på att man skickar i väg någonting, så att säga en produkt. Du får förklara detta för mig.

Vi ser trafficking som ett mycket stort bekymmer. Vi kristdemokrater, som i stor utsträckning har hand om frågorna om barns och ungas uppväxtvillkor, ser det som vår hjärtesak att barnen verkligen skyddas.

När det gäller att kriminalisera sexköp för dem som köper sex utomlands tycker jag att det som du säger låter som en rimlig tanke.

Anf. 216 ANNA WALLÉN (S) replik:

Herr ålderspresident! Jag är politiker för att jag vill förändra – jag brinner för någonting och vill skapa ett bättre samhälle. Det hoppas jag att också Kristdemokraternas företrädare vill göra.

Här hade ni möjligheten att göra en viktig förändring och fatta ett beslut där man tar bort kravet på dubbel straffbarhet när det gäller sexköp utomlands. Du sade nu att du tyckte att det lät intressant, men du svarar fortfarande inte på frågan varför ni röstar emot det. Kommer Kristdemokraterna att vara positiva till frågan nu?

Anf. 217 ROLAND UTBULT (KD) replik:

Herr ålderspresident! Jag tror nog att de överväganden vi har gjort håller. Det är jag ganska övertygad om, så det finns väl ingen anledning att ändra det.

Det viktiga är väl vad vi gör på hemmaplan när det gäller de personer som köper sex här. Det är ju olagligt. Jag tror att någon annan i ett replikskifte sade att det inte är olagligt, men det är faktiskt olagligt att köpa sex. Jag tror att det är positivt om vi kan få lite ordning när det gäller de olika lösningar vi har talat om.

Anf. 218 MEERI WASBERG (S) replik:

Herr ålderspresident! Roland Utbult lyfte i sitt anförande fram flera viktiga aspekter på barns och ungdomars uppväxtvillkor, och väldigt många av de sakerna handlar om problem man kan säga följer i fattigdomens spår. Det får mig osökt att tänka på frågan om barnkonventionen och barnkonventionen som svensk lag.

Jag skulle vilja ge Roland Utbult möjlighet att lite grann utveckla vad skälen är till att vi ännu inte har fått något förslag på riksdagens bord från regeringen om att göra barnkonventionen till lag.

Anf. 219 ROLAND UTBULT (KD) replik:

Herr ålderspresident! Jag ska först konstatera att det har tillsatts en utredning som ska titta på för- och nackdelar. Det är tydligen en ganska komplicerad juridisk fråga att införa detta. Är det så att domstolarna får

större makt över besluten när det gäller barn är det inte säkert att det är så bra, egentligen. Där finns alltså en del överväganden man har varit tvungen att göra, och då tycker jag att det är riktigt att man ser över för- och nackdelar.

Som vi hörde tidigare i debatten ratificerades lagen för 25 år sedan, tror jag – det blir i alla fall det nästa år. Det var ett steg där man implementerade tankarna i den svenska lagen. Det sista steget, att så att säga göra den till svensk lag, är ett steg man ser över. Jag tror att det är riktigt att göra det.

Anf. 220 MEERI WASBERG (S) replik:

Herr ålderspresident! Den metoden, som kallas transformering av lagstiftningen, har tjänat Sverige väldigt väl under de 20 år vi har jobbat med frågan om barnkonventionen. Ändå kan jag tycka att det blir lite magstarkt att i talarstolen så hårt trycka på vikten av att genomföra barnkonventionen som svensk lag och samtidigt backa och säga: Nej, det är nog bäst att vi tittar på saken ett varv till. Regeringen hade nämligen redan tidigare chansen att ge ett tydligt uppdrag till den utredning som nyss har avslutat sitt arbete.

Anf. 221 ROLAND UTBULT (KD) replik:

Herr ålderspresident! Jag kan bara säga att vi kristdemokrater när vi tar upp detta i vårt sammanhang är positiva till att göra barnkonventionen till en del av svensk lag. Det är så vi arbetar. Då har vi en gemensam strävan, och om jag får göra en egen bedömning tror jag att det på sikt kommer att bli så. Jag tror ändå att det är riktigt att man gör noggranna överväganden och att vi låter utredningen komma fram till det bästa resultatet.

Anf. 222 ANNIKA ECLUND (KD):

Herr ålderspresident! Då ska vi tillbaka till skolans värld.

Under fyra år var jag mentor åt en pojke; låt mig kalla honom Oskar. Oskar hade dyslexi – bokstäver och sammanhang hoppade runt i en enda röra. Oskar behövde många hjälpmedel, men framför allt behövde han undervisning av specialpedagog med rätt kompetens. Oskar hade tur: Han fick rätt hjälp, behöll sin självkänsla genom hela sin skolgång och behöll lusten att lära. I dag är Oskar egen företagare i anläggningsbranschen, och han vinkar fortfarande glatt åt sina lärare fast han är 24 år gammal.

Tyvärr finns det dock många berättelser som inte är lika ljusa som Oskars. Även det har jag som lärare sett under många år och på nära håll.

Att behandla alla lika är inte rättvisa. Alla är olika och unika och behöver olika lösningar för att utvecklas maximalt. En skolform passar inte alla, och en pedagogisk metod är inte lösningen för alla problem. Vi måste erbjuda en palett av skolformer och erbjuda individuella lösningar för våra elever. Det är därför oerhört frustrerande att de elever som har de allra största behoven många gånger undervisas av personal med den lägsta utbildningen och kompetensen – detta samtidigt som platserna i speciallärarutbildningen gapar tomma.

Jag talar om barn med särskilda behov och barn med diagnoser av olika slag. De kan tillbringa hela sin dag med elevassistenter som i de

flesta fall helt saknar pedagogisk utbildning. Dessa barn har rätt att kräva de mest professionella pedagogerna. Under lång tid har det varit brist på specialpedagoger och speciallärare. Alliansregeringen har därför öppnat upp speciallärarutbildningen igen, men många platser gapar tomma. Det krävs därför en nationell satsning inom det specialpedagogiska området för att framtida behov ska kunna täckas. Vi kristdemokrater föreslår ett speciallärarlyft, vilket vi också har beräknat kostnaden för.

Herr ålderspresident! Jag går nu över till förskolan. Det är en bekräftad sanning att barn mår bäst av små sammanhang. Ju mindre de är, desto färre personer bör de knyta an till för att uppnå stadga och trygghet i tillvaron. Barngrupperna i förskolan är i dag för stora. Barnen får fler personer omkring sig än vad de är mogna att hantera. Det påverkar deras utveckling, och orken tryter hos personalen. Oro uppstår hos föräldrarna – är barnen under uppsikt, eller kan en ettåring utan tillsyn skada sig eller andra?

Nyligen presenterade Skolverket den största föräldraundersökningen någonsin. Den visar att svenska föräldrar är nöjda med förskolan men att de är missnöjda med storleken på barngrupperna. Föräldrarna tycker att personalen är professionell och välutbildad, och de har ett genuint förtroende för att förskolans pedagoger gör ett bra jobb utifrån sina förutsättningar. Men hur lätt är det att ha koll på 21 barn samtidigt när många av de 21 barnen tillhör de lägre åldrarna?

I den svenska förskolan var förra året antalet barn per grupp 16,9. Hela 5 124 barngrupper hade 21 barn eller fler. Det är en utveckling vi vill vända, och där har vi kristdemokrater ett förslag. Det går ut på att stat och kommuner tillsammans skjuter till pengar som öronmärks för minskade barngrupper, men även att maxtaxan justeras upp. Det är dags att vända utvecklingen och prioritera små barngrupper i förskolan.

Herr ålderspresident! Många har förslag på hur skolan ska bli bättre. Det är inte konstigt med tanke på de mätningar som visar att svenska elever hamnar under genomsnittet i internationella PISA-mätningar. Nästan var femte elev går ut grundskolan och står under basnivån i läsförståelse.

Ett av svaren på det här problemet är att på nytt placera läraren i centrum för lärandet. Det här är en viktig fråga för Sveriges framtid. Svenska elever i åldern 12–14 år har ca 130 färre undervisningstimmar per år jämfört med genomsnittet för motsvarande åldersgrupper i EU-länder. Den lärarledda undervisningen behöver öka, särskilt i svenska med fokus på läsning. Läsning ligger nämligen till grund för all annan inlärning hos eleverna, och de lär sig bäst i undervisning som leds av lärare.

Det här står i motsats till den ökade individualisering av inläringen som kom genom 1990-talets läroplan. Eleverna har olika behov, och inte alla har redskap för att själva ta ansvar för sin inlärning.

Den som går ut skolan behöver ha konkreta färdigheter i ämnen som matematik och svenska, och de behöver yrkesförberedande kunskaper. Skolan behöver förbereda för arbetslivet. Vi vet dock inte i dag vilka utmaningar framtidens arbetsmarknad kommer att ställa på våra ungdomar. Skolan måste därför utrusta eleverna att möta en okänd framtid. Med i bagaget måste det finnas en insikt om rättigheter och skyldigheter i samhället samt om hur man bör förhålla sig gentemot andra människor –

en bildning. Då förbereder skolan för hela livet, inte bara arbetslivet, och framtiden kan kännas välkommen.

Prot. 2013/14:11
14 oktober

Anf. 223 LENA HALLENGREN (S) replik:

Herr ålderspresident! Sju borgerliga regeringsår inleddes med att de riktade resurserna till mer personal i förskolan togs bort. De sju åren har också lett till att personaltätheten har minskat på förskolorna. Det är klart att då bör man ha en ambition att återigen förstärka förskolan. Det förvånar mig därför att skatten först har sänkts med 100 miljarder och att avgifterna sedan höjts för dem som har barn i förskolan.

Jag läste i dag på DN Debatt vad Annika Eclunds partivän skrev om äldreomsorgen och som också tänkte sig att man skulle kunna betala mer själv. Då undrar jag om det är en modell som vi ska se också när det gäller barn, unga och välfärd, att vi har fått så stora skattesänkningar, närmare bestämt 100 miljarder, att var och en i stället kan betala lite mer själv. Frågan är om de där kronorna man själv ska betala verkligen leder till mer personal, mindre barngrupper och så vidare.

Anf. 224 ANNIKA ECLUND (KD) replik:

Herr ålderspresident! Nu är det så att man inte betalar så jättemycket själv för förskoleplatsen. Förskolebidraget uppgår till 151 224 kronor för en heltidsplats. Man betalar alltså 12 600 kronor.

Vi kristdemokrater tycker att det är en rättvisefråga att skapa valfrihetsreformer så att vi också kan ge de föräldrar som vill vara hemma med sina barn en del subventioner.

Jag vill inte hålla med Lena om att vi betalar så hemskt mycket själva, för det här är den största subvention vi har.

Anf. 225 LENA HALLENGREN (S) replik:

Herr ålderspresident! Jag kan konstatera att vi har en avgiftsfri skola och en avgiftsfri förskoleklass i dag. Men jag noterar att Kristdemokraterna vill gå i motsatt riktning när det gäller förskolan. Nu har vi fått sänkta skatter, och därmed ska föräldrarna kunna betala lite mer själva. Frågan är om vi inte snarare skulle gå åt motsatt håll, att fortsätta sänka avgifterna och göra förskolan till en del av den generella välfärden. Det tycker vi socialdemokrater.

Anf. 226 ANNIKA ECLUND (KD) replik:

Herr ålderspresident! Jag tycker att det är rimligt att man betalar lite mer för sin barnomsorg. Den är otroligt kraftigt subventionerad, och maxtaxan har stått still sedan den infördes.

Nu har Kristdemokraterna ett konkret förslag för att man ska kunna minska barngrupperna med ett bidrag från stat och kommun men också med en liten höjning för föräldrarna själva.

Funktionshinder

Anf. 227 LENNART AXELSSON (S):

Herr ålderspresident! Den svenska funktionshinderspolitiken är i dag, enligt oss socialdemokrater, alltför passiv. Trots problem och orättvisor

Allmänpolitisk debatt

*Barns och ungdomars
uppväxtvillkor*

Funktionshinder

för personer med funktionsnedsättning saknas nya mål och konkreta förslag från regeringens sida. Andra frågor prioriteras uppenbart högre i deras arbete.

Funktionshindersfrågor är i första hand rättighetsfrågor och tillgänglighetsfrågor, inte vård- och omsorgsfrågor. Och det finns en rad saker som regeringen borde ta itu med. Dagens lama och till intet förpliktande strategier och måltexter måste ersättas av handling.

För det första måste man nu se till att bristande tillgänglighet blir en diskrimineringsgrund i diskrimineringslagen. Det har utretts flera gånger, och ett färdigt utredningsförslag finns liksom fungerande exempel från andra länder.

Nu är det mer än tusen dagar sedan remisstiden gick ut för den senaste utredningen *Bortom fagert tal*. Sedan dess har regeringen ständigt upprepat att de bereder frågan, utan att vi har sett några som helst resultat. Förslaget i utredningen innebär att man ska utgå från redan gällande minimiregler och fokusera på skäligen anpassningar utifrån nytta och kostnader. Det är alltså långt ifrån några orimliga krav som ställs, i praktiken mest ett tydliggörande av de lagar som redan finns. Riksdagen har dessutom gett regeringen i uppdrag att återkomma med en proposition i frågan, men inget händer.

För det andra måste LSS-reformen värnas. Många som har personliga assistenter vittnar om den rädsla man känner inför omprövningar av sina assistansbeslut och den negativa utveckling som hanteringen av lagen i sin helhet har gett.

Riksdagen har uppmanat regeringen att tala om ifall de anser att det behövs en lagändring för att se till att det som var tänkt när lagen inrättades fortfarande kan gälla. Men regeringen begraver frågan i en utredning som ska presentera sitt betänkande först efter nästa val. Under tiden blir allt fler av med sin assistans och med det också förutsättningarna för ett aktivt liv.

För det tredje måste arbetet för att tillgänglighetsanpassa Sverige snabbas upp. Arbetet har gått långsamt och satta mål har inte infriats.

För det fjärde måste aktiva åtgärder sättas in för att ge personer med funktionsnedsättning ökade möjligheter att komma in på arbetsmarknaden. Statistiska Centralbyråns och Arbetsförmedlingens kartläggning från i våras visar att antalet personer med funktionsnedsättning som är inskrivna hos Arbetsförmedlingen har fördubblats sedan 2007. Regeringens politik har alltså misslyckats även här, trots allt tal om att prioritera arbete. Det behövs bland annat kvalificerat, riktat och individanpassat stöd för att kunna vända denna utveckling samt ett större ansvarstagande från bland annat offentliga arbetsgivare. En utredning har nyligen lagt fram ett väldigt bra förslag, men även här står regeringen handlingsförlamad.

För det femte behöver hjälpmedelsfrågan ses över. Tillgången till hjälpmedel varierar stort över landet liksom regler och avgifter.

På två andra områden har regeringen lovat att återkomma med förslag. Det gäller en försöksverksamhet med samordnare till föräldrar som fått barn med funktionsnedsättning och som i dag själva tvingas sköta alla myndighetskontakter, ibland ända upp till hela 90 stycken, som behövs för att få sina rättigheter tillgodosedda. Slutligen har regeringen lovat att återkomma med ett utredningsförslag som skulle underlätta för

döva och hörselskadade att få tillgång till tolk oavsett var i landet man bor. Båda dessa frågor verkar också ligga i en byrålåda tillsammans med många andra angelägna frågor.

Jag ska avsluta mitt anförande med delar av en insändare i Dagens Nyheter i fredags, den 11 oktober:

”I augusti 1997 köpte vi vår villa i Stockholm. Samma månad föddes vårt yngsta barn som ger oss mycket glädje, men också oro eftersom hon har en utvecklingsnivå motsvarande en ettårings.

I samma takt som husets värde fyrdubblats, och regeringen fyllt på vår plånbok via avdragsmöjligheter och skattereformer, har det blivit allt svårare för oss att organisera en vettig tillvaro för vår dotter. Med jämna mellanrum tvingas vi kämpa för de rättigheter som gäller enligt svensk lag.”

”Vår familjs möjlighet att få ihop vardagen skulle öka drastiskt om regeringens satsningar lades om. Vi behöver inte mer pengar i plånboken eller ROT-bidrag som ökar villans värde. Vi, liksom många familjer i vår situation, vill mycket hellre att våra barns lagstadgade behov blir tillgodosedda. Utan kamp.”

Herr ålderspresident! Det ser ut som om den enda möjligheten att få funktionshindersfrågor prioriterade är att byta regering.

(Applåder)

Anf. 228 ANDERS W JONSSON (C) replik:

Herr ålderspresident! Det är med stort intresse som jag lyssnar på Lennart Axelsson. Han tar upp problemområde efter problemområde inom funktionshinderspolitiken, områden där det finns en ganska stor samsyn om att det måste vidtas åtgärder men där det pågår ett ganska omfattande utredningsarbete inom Regeringskansliet. Lennart Axelsson är beredd att på en gång, utan utredningar hasta fram och föreslå åtgärder på de här områdena.

Det intressanta blir när man tittar i Socialdemokraternas budget. Där förväntar man sig att det för kommande år, från den 1 januari, finns satsningar på ett antal hundratals miljoner eller kanske till och med miljarder på det här området för att backa upp de prioriteringar som Lennart Axelsson här är beredd att göra.

Då blir man lite förvånad när man ser att det står noll. Det finns inte en enda satsning på hela det här politikområdet. Man slås av tanken att det är väldigt många fagra löften men väldigt få kronor och ören bakom de prioriteringar som Axelsson pratar sig varm för.

Anf. 229 LENNART AXELSSON (S) replik:

Fru talman! Det är lite spännande att Anders W Jonsson tycker att det fortfarande finns anledning att till exempel utreda möjligheterna att göra brist på tillgänglighet till en diskrimineringsgrund. Det har utretts upp och ned, fram och tillbaka hur många gånger som helst.

Det finns de som påstår att det till och med kan vara så att samhället kommer att tjäna pengar genom att genomföra detta. I det läget är det knappast troligt att man behöver tillföra några pengar för att göra det. Det finns lagstiftning som i princip ålägger kommuner och andra att redan nu genomföra de här sakerna. Det som föreslås är mer ett ramverk som gör

det möjligt för den som anser sig diskriminerad att faktiskt stämma den som har diskriminerat.

Jag förstår inte hur Anders W Jonsson kan anse att det här behöver utredas ytterligare. Det är han ganska ensam om att tycka.

Anf. 230 ANDERS W JONSSON (C) replik:

Fru talman! På den långa lista av prioriteringar som Socialdemokraterna säger sig vilja göra finns det en lång rad områden där det finns utredningar på gång. Det är viktigt att titta på vad kostnaden kommer att bli. Det är talande att inte en endaste krona finns avsatt på det här området, som Axelsson säger är så jätteviktigt att prioritera, i den socialdemokratiska budgetmotionen.

Det blir lite grann som kritiken mot det femte jobbskatteavdraget. Man kan kritisera det fram till årsskiftet, men sedan tycker man att det får bestå. Tomma tunnor skramlar mest.

Anf. 231 LENNART AXELSSON (S) replik:

Fru talman! Jag tycker att det är positivt att det tydligen finns en mycket stark majoritet, även om man räknar med de borgerliga partierna, för att genomföra de här förslagen som vi tog upp och som finns i vår budgetmotion. Även om det inte finns pengar på alla områden handlar en del av de här områdena om sådana saker som skulle kunna genomföras utan att man tillför några pengar. Det gäller till exempel försöksverksamhet med samordnare. Den ansvariga ministern har förut sagt att det finns pengar till det, men man vill trots allt inte komma till skott.

Anf. 232 METIN ATASEVEN (M):

Fru talman! På senare tid har vi allt oftare kunnat se och läsa i medierna om olika typer av vårdskandaler. Det har handlat om allt från en icke-fungerande äldreomsorg och patienter som inte får vård i tid till fruktansvärda misstag i vården. Nu senast har den omtalade serien *Arga doktorn* visats på SVT. Där har flera tragiska fall inom vården tagits upp. Denna granskning är jättebra och nödvändig för att få vårdens huvudmän att öka kvaliteten och sätta patientsäkerheten i första hand.

Däremot är det oroväckande att den bild som oppositionspartierna målat upp, och även lyckats få med medierna på, ger helt fel bild av sjukvården. Det pågår en svartmålning av hela hälso- och sjukvården där det påstås att sjukvården håller på att krackelera och att välfärdssystemet brakar samman. Det är inte bara felaktiga påståenden utan även ett hån mot alla dem som arbetar inom sektorn och gör ett fantastiskt bra jobb.

Givetvis finns det kvalitetsbrister inom sjukvården som vi måste jobba med, men vi ska inte glömma bort att både den svenska äldreomsorgen och den svenska hälso- och sjukvården över lag är riktigt bra. Häromveckan kom siffror på att vi har världens bästa äldreomsorg. Och enligt Euro Health Consumer Index 2012 har Sverige den sjätte bästa vården i Europa, och vi har dessutom klättrat från en tidigare niondeplats. En kritik som Sverige tidigare fick av EHCI var bland annat att vi hade

för långa köer. Men genom att vi införde kömiljarden får nio av tio patienter vård inom utsatt tid, vilket måste ses som en enorm framgång.

Fru talman! Vid regeringsskiftet 2006 var ovetskapen total om hur kvaliteten såg ut i sjukvården och hur pass långa operationsköerna var. När vi sedan tillsammans med SKL och Socialstyrelsen sjösatte *Öppna jämförelser* var det som att öppna Pandoras ask. Helt plötsligt fick vi svart på vitt på hur långa köerna var, hur kvaliteten såg ut och hur pass ineffektiv vården var på olika ställen i landet. Det blev tydligt att vi hade ett enormt förbättringsarbete framför oss.

Det är viktigt att aldrig stagnera i arbetet, utan att fortsätta att genomföra förbättringar för att öka kvaliteten inom sjukvården. Därför har regeringen gjort historiska satsningar inom området. Under mandatperioden avsätter regeringen drygt 2,5 miljarder för att nå en säkrare vård och för att stärka patientens ställning. Som ett led i detta startade Inspektionen för vård och omsorg i juni 2013. Deras huvuduppgift är att granska att befolkningen får vård och omsorg som är säker, har god kvalitet och bedrivs i enlighet med gällande lagar och föreskrifter.

Fru talman! Vidare finns en överenskommelse mellan staten och SKL om en prestationsbaserad satsning på patientsäkerhet. Överenskommelsen syftar till att, genom ekonomiska incitament och med patientens behov i centrum, uppmuntra, stärka och intensifiera patientsäkerhetsarbetet i landstingen samt öka kvaliteten. Satsningen omfattar all vård som finansieras av landstingen, oavsett aktör.

Ny lagstiftning, ökade investeringar i kvalitetsregister, det fria vårdvalet samt nationellt och regionalt it-stöd är andra exempel på insatser som förbättrar förutsättningarna för en starkt uppföljning av såväl vårdkvalitet som väntetider.

Till sist, fru talman: Det är viktigt att vi får ett slut på den pågående nedvärderingen av hälso- och sjukvården. Vi får aldrig blunda för de problem som finns, men inte heller avstå från att tala om att vi på det stora hela har en sjukvård i världsklass som vi ska vara stolta över.

Anf. 233 LENA HALLENGREN (S) replik:

Fru talman! Jag tycker att Metin Ataseven tar i något när han säger att det sker en svartmålning av sjukvården. Jag tror att vi är många som är stolta över svensk sjukvård och svensk äldreomsorg, inte minst i ett internationellt perspektiv.

Om vi vore nöjda med det vi har och inte ville ligga i framkant även i framtiden skulle vi kunna luta oss tillbaka och vänta på att andra ska komma i kapp. Men där vill vi inte vara. Vi vill fortsätta att vara i fronten och i spetsen av forskning, ny teknik och nya läkemedel. Vi är rätt bekymrade från Socialdemokraternas sida, inte minst när vi tittar på Stockholm och Skåne, som är stora landsting och regioner där många människor bor. Man kan bli ganska bekymrad när man ser hur marknadslösningarna tar alltmer plats. Det handlar om att marknaden ska lösa problemet med förlossningsplatserna i Stockholm. Det handlar om att marknadslösningar i form av fritt val ska lösa det mesta.

Skattesänkningar har nu senast tagit ungefär hundra gånger större plats i budgeten än vad sjukvården har gjort. Känns det verkligen som rätt prioritering, Metin Ataseven?

Anf. 234 METIN ATASEVEN (M) replik:

Fru talman! Om Lena Hallengren hade lyssnat på mitt anförande skulle hon ha hört att jag sade att det är självklart att vi ska fortsätta med förbättringarna. Vi ska inte stagnera, utan vi ska fortsätta att jobba.

Det har gjorts en del skattesänkningar för att se till att få mer jobb i Sverige – vilket verkligen behövs. Man har gjort skattesänkningar för arbetsgivare när det handlar om att anställa unga. Det är ett sätt att få fler i arbete. Vi har trots detta satsat mer än någonsin på sjukvården; vi har inte på något sätt dragit ned själva stödet till den. Vi har tvärtom ökat det, och det har gjort att fler människor får vård i rätt tid. Nio av tio patienter får komma till vården och får rätt vård inom rätt tid. Det ena behöver inte utesluta det andra. Det har inte drabbat sjukvården att vi har gjort skattesänkningar. Tvärtom har vi fler som jobbar och ser till att välfärden blir bättre för alla.

Anf. 235 LENA HALLENGREN (S) replik:

Fru talman! Arbetslösheten ökar. Allt fler är arbetslösa. Fler är arbetslösa i dag jämfört med 2006. Räkna inte antalet jobb, Metin Ataseven! Det är inte seriöst.

Fråga vilken landstingspolitiker med vilken politisk färg du vill. Det är ju inte så att landstingen har mer pengar relativt sett, sett till befolkning, till demografi eller till de behov vi har. Tvärtom höjer hälften av alla landsting skatten, för pengarna räcker inte till de utmaningar vi har. Ändå försvarar du 100 miljarder i skattesänkningar under den här mandatperioden och i princip ingenting till sjukvården.

Anf. 236 METIN ATASEVEN (M) replik:

Fru talman! Ja du, Lena Hallengren, vi har ju faktiskt 200 000 fler i arbete i dag jämfört med 2006. Det är en väldigt stor summa. Det är väldigt många människor som jobbar i dag jämfört med 2006 – 200 000 fler i arbete. Självklart tillför de en hel del skattemedel, så att vi kan satsa på sjukvården.

Vi har gjort större satsningar jämfört med 2006. Det handlar om miljarder. Självklart ser vi att det behövs mer inom vården och satsar ännu mer. Det kommer hela tiden.

Anf. 237 ANDERS W JONSSON (C):

Fru talman! Globalt sett är hälso- och sjukvården en av de absolut största samhällssektorerna och dessutom en av de mest forskningsintensiva.

När man frågar väljare vilken politisk fråga som är viktigast hamnar oftast sjukvården på första plats.

Utvecklingen i svensk hälso- och sjukvård har varit oerhört snabb och positiv de senaste sju åren. En lång rad förändringar har sjösatts – förändringar som vi i dag kan se positiva effekter av.

För det första har vi fått stora förändringar vad gäller valfrihet och delaktighet. Alliansregeringen har successivt, steg för steg, flyttat makten från landsting och profession till patient.

Vårdvalet i primärvården har lett till att vi i dag har 190 nya hälso-centraler. 40 procent av patienterna har i dag listat sig på en av de 500

privata enheterna, medan 60 procent är listade på en av de 700 enheter som drivs av landstingen.

Resultatet av reformen är att primärvården får allt större förtroende bland människor. Ett flertal utvärderingar har gjorts. Konkurrensverket ser vårdvalet som en lyckad reform. Myndigheten för vårdanalys har visat att alla grupper har gynnats.

Vi har sedan den 1 oktober i år ett regelverk som underlättar för patienter att söka vård inom EU utan att behöva lägga ut pengar i förväg.

Vi har också fått en betydligt bättre situation vad gäller väntetiderna i vården. Kömiljarden har satt fokus på att det inte är effektiv sjukvård när patienter får vänta på besök eller behandling.

För det andra har vi under de här sju åren fått en betydligt tydligare kunskapsstyrning av sjukvården. Socialstyrelsens riktlinjer är en viktig del men också den betydligt skarpare statliga tillsyn som vi ser, nu som en särskild tillsynsmyndighet, Inspektionen för vård och omsorg.

För det tredje har vi i dag en helt annan tillgänglighet till sjukvården. Traditionellt sett har det varit Sveriges sämsta gren. När vi har varit världsledande på en lång rad områden inom hälso- och sjukvården har vi tyvärr haft orimligt långa köer.

Lagstiftningen om vårdgaranti och kömiljard har varit viktiga delar. Vårdvalet har ökat tillgängligheten till primärvård. Omregleringen av apoteksmarkanden har gett oss 300 fler apotek där öppettiderna ökat från i snitt 42 timmar till i snitt 53 timmar.

Vi har fått fler sjuksköterskor, fler läkare, fler specialistläkare, fler barnmorskor och fler tandläkare.

Men den kanske allra viktigaste tillgänglighetsfrågan är att vi sedan den 1 juli i år ger vård som inte kan anstå även till personer som saknar tillstånd att vistas i landet.

För det fjärde har vi sett stora förändringar vad gäller uppföljning av vårdens resultat. Det handlar om öppna jämförelser, kvalitetsregister, Nationella patientenkäten och dessutom att vi medverkar i en lång rad internationella jämförelser. Det är oerhört viktigt att vi nu faktiskt kan följa vad som händer i sjukvården.

Förändringstrycket har, fru talman, varit väldigt högt. Kontrasten blir stor när man jämför med vad som hände åren före 2006. Den socialdemokratiska minoritetsregeringen lyckades med stöd från Vänstern och Miljöpartiet driva igenom två reformer. Det handlade om att införa och sedan återinföra en stopplag – stopp för nytänkande och utveckling inom svensk hälso- och sjukvård.

För den som har läst oppositionens förslag i budgetmotionerna ser man att reformagendan tyvärr fortfarande är lika tom. Det handlar om att säga nej till genomförda förslag och möjligen föreslå återställare.

Fru talman! Även om det har skett många och rätt genomgripande förändringar står svensk sjukvård inför många stora utmaningar. Det handlar om att göra någonting åt bristen på specialistsjuksköterskor. Det handlar om bristen på jämlikhet, där skillnaden fortfarande är stor mellan men framför allt inom landstingen. Den som är född i Sverige och dessutom har en akademisk utbildning får med stor sannolikhet vård av högsta klass, men den som är född utomlands eller saknar högre utbildning riskerar att inte få densamma.

Prot. 2013/14:11
14 oktober

Allmänpolitisk debatt

Folkhälsa och sjukvård

Vi har fortfarande viktiga steg att ta för att stärka patientens makt. Enligt WHO kan 90 procent av all diabetes förebyggas, 80 procent av alla hjärtinfarkter och 30 procent av all cancer. Det ger slutsatsen att förebyggande arbete på ett mycket mer systematiskt sätt måste komma in i den svenska hälso- och sjukvården.

Svensk sjukvård har, fru talman, varit världsledande. Den är alltså världsledande på de flesta områden och kan med en klok allianspolitik vara världsledande även i framtiden.

Anf. 238 LENNART AXELSSON (S) replik:

Fru talman! Anders W Jonsson var lite orolig för att vi inte ska kunna finansiera de förslag som vi lägger fram. Jag kan stilla den oron; vi brukar alltid göra så att vi har pengar till det vi föreslår.

Men det var inte det jag funderade över, utan det var om Anders W Jonsson tycker att det är rätt prioritering att ni nu sänker skatterna med ytterligare ungefär 15 miljarder i ert senaste budgetförslag, när den förda politiken tidigare inte har visat sig ha den effekt på arbetslösheten som ni trodde.

Vi har en arbetslöshet på 400 000 nu, och ni har sänkt skatterna med 130 miljarder. Kostnaden för äldreomsorgen är 99 miljarder. Skulle man inte ha kunnat använda pengarna på ett klokare sätt än vad man har gjort nu?

Anf. 239 ANDERS W JONSSON (C) replik:

Fru talman! Lennart Axelsson och Socialdemokraterna delar ju den prioritering regeringen har gjort. Fyra av de fem jobbskatteavdragen tycker man är bra, och man tycker att de ska vara kvar. När det gäller det femte kommer man efter årsskiftet också att tycka att det är bra att det ligger kvar.

Dessutom är det så att om man höjer skatten får man inte mer pengar till välfärd. Det är precis tvärtom. Om man höjer skatten på ett felaktigt sätt blir det mindre pengar till vård, skola och omsorg. Det har vi visat under den gångna sjuårsperioden.

Vi har sänkt skattetrycket med 4 procent. Samtidigt har skatteintäkterna ökat med 11 procent. Vi har under den här perioden genomfört skattesänkningar på dryga 100 miljarder kronor. Samtidigt har vi kunnat förstärka hälso- och sjukvård, vård och omsorg med mer än 30 miljarder kronor.

Höjda skatter ger mindre pengar till vård, skola och omsorg. Det måste även Socialdemokraterna förstå.

Anf. 240 LENNART AXELSSON (S) replik:

Fru talman! Jag tror inte att mina före detta arbetskamrater ute i omsorgen håller med alls när de ser att det inte finns pengar så det räcker till tillräckligt många arbetskamrater. Det är ju den verkligheten man måste se. Det hjälper inte hur många siffror Anders W Jonsson står och radar upp här. Det är ju den verklighet som är där ute som det handlar om.

Sedan är det detta med apoteken. Jag träffar väldigt sällan människor som tycker att det var en jättebra idé att göra sig av med det apotek vi hade förut.

Anf. 241 ANDERS W JONSSON (C) replik:

Fru talman! Jag delar helt Lennart Axelssons uppfattning att det finns mycket stora behov inom hälso- och sjukvård, omsorg och inte minst inom skolan. Men sättet att få fram mer pengar är att få fler människor i arbete.

De gjorda jobbskatteavdragen och Alliansens politik har gjort att det är mer än 200 000 fler människor i arbete i dag. De människorna betalar skatt, och det är ju det som gör att kommunsektorn i dag har närmare 200 miljarder mer i inkomster än de hade 2006. Svårare än så är det inte.

Anf. 242 LENA HALLENGREN (S) replik:

Fru talman! Jobben, skolan, ekonomin och sedan sjukvården – ungefär i den ordningen har de kommit. Nu börjar dock sjukvården stiga i väljarnas ögon när det gäller vad som är viktiga politiska frågor. Det skulle kunna ha något att göra med att man också är bekymrad över den väg som sjukvården håller på att ta.

Det är inte bara Socialdemokraterna och oppositionen som talar om att vårdtyngden inte tillåts styra eller att förlossningsplatserna i Stockholm inte räcker till eller som pekar på att Socialstyrelsen kritiserar Region Skåne för att man till och med har sett dödsfall på grund av brist på vårdplatser och dålig organisation.

Jag tror att väljarna delar den uppfattningen. Jag undrar om Anders W Jonsson, som själv är läkare, tror att 2 miljarder till sjukvården för mer personal och bättre kvalitet är någonting som faktiskt skulle kunna bidra till en bättre sjukvård.

Anf. 243 ANDERS W JONSSON (C) replik:

Fru talman! Jag tror att de 30 miljarder som alliansregeringen har tillfört svensk hälso- och sjukvård, vård, skola och omsorg har betytt väldigt mycket. Det allra största tillskottet som kommuner och landsting har fått beror dock inte på att statsbidragen har ökat mycket under den här perioden utan på att 200 000 fler människor går till arbetet varje morgon.

En enda person som går från arbetslöshet, sjukskrivning eller förtidspension till att faktiskt arbeta innebär 250 000 till 300 000 kronor i plus i skattkistan. Det är detta som gör att kommuner och landsting i dag har närmare 200 miljarder kronor mer i inkomster än de hade 2006. Det har inget med skattehöjningar att göra. Skattesatsen är ungefär densamma som den var 2006, men man har 200 miljarder kronor mer – inte så mycket på grund av de 30 miljarderna i statsbidrag utan framför allt beroende på att det är 200 000 fler människor i arbete.

Anf. 244 LENA HALLENGREN (S) replik:

Fru talman! Det är en sak att prata omkull väljarna med siffror och statistik om hur många som faktiskt jobbar, men här undrar jag om inte regeringen håller på att prata omkull sig själv. 400 000 människor är arbetslösa. Långtidsarbetslösheten har trefaldigats sedan 2006. Hälften av alla landsting tvingas höja skatten.

Här står Anders W Jonsson och talar om att landstingen och kommunerna har fått en massa ökade statsbidrag och mer resurser att använda. Problemet är ju den demografiska utvecklingen och att behoven är så mycket större, så landstingen måste höja skatten.

Socialdemokraterna anslår 2 miljarder kronor i sitt budgetalternativ. Är det några pengar som Anders W Jonsson tror skulle kunna komma till nytta?

Anf. 245 ANDERS W JONSSON (C) replik:

Fru talman! Jag tror att landsting och kommuner behöver större resurser, men det viktigaste sättet att åstadkomma det är just att få fler människor i arbete.

I boksluten kan vi se att kommuner och landsting i dag har närmare 200 miljarder mer i inkomster än man hade 2006. Det är klart att en del beror på de 30 miljarderna i ökade statsbidrag, men den stora delen av det, de 170 miljarderna, handlar om att fler människor har kommit i arbete. Det är det som gör att vi i dag har en positiv utveckling i den svenska sjukvården.

Anf. 246 MEERI WASBERG (S) replik:

Fru talman! Anders W Jonsson återkommer hela tiden till de fantastiska 200 000. Det är fantastiskt att 200 000 fler människor har arbete, men problemet är att det är över 400 000 som inte har ett arbete. När vi talar om arbetslöshetsstatistik talar vi dessutom alltid om andel, inte antal, för det är detta som går att jämföra över tid. Man kan också fundera på om inte mängden pengar också går att hänföra till ökade löner.

Min fråga handlar om cancervården. Vi ligger väldigt väl framme när det gäller själva cancervården, men det behövs också mer insatser inte minst när det gäller det som man kan kalla för cancerrehabilitering. Jag skulle därför gärna vilja att Anders W Jonsson reflekterar lite över hur regeringen ställer sig till frågorna om patientkontrakt, en sammanhållen vårdprocess och ett tydligare stöd när det gäller cancerrehabilitering löpande under hela vårdtiden.

Anf. 247 ANDERS W JONSSON (C) replik:

Fru talman! Cancersjukvården är kanske det område där alliansregeringens politik har inneburit mest. Vi såg 2006 att det fanns uppenbara brister på en lång rad områden, alltifrån tidig upptäckt till vård i livets slutskede. Därför gjorde alliansregeringen något fullständigt nytt i svensk politik, nämligen att man från nationell nivå gick in och sjösatte cancerstrategin för att se över detta och helt enkelt ta ett nationellt ansvar. Det var något som aldrig hade gjorts tidigare.

Vi ser i dag resultaten av detta. På flera områden har vi sett klara förbättringar, dock inte på alla, ska jag tillstå. I och med att detta grepp har varit framgångsrikt – att man nationellt tar ett ansvar för en grupp med kronisk sjukdom – tycker jag att det är en arbetsmetod som vi bör använda mer. Vi behöver mycket mer av statlig styrning av den svenska sjukvården, och då framför allt kunskapsstyrning.

Jag ser detta som ett väldigt viktigt steg framåt.

Anf. 248 MEERI WASBERG (S) replik:

Fru talman! Jag ska ge Anders W Jonsson chansen att kommentera själva cancerrehabiliteringsfrågan, för det var den som var min kärnpunkt. I cancervården ligger vi som sagt långt framme när det gäller

själva behandlingen, men när det gäller det som handlar om att se till att människor har möjlighet att kanske ta ett arbete och komma tillbaka till arbetslivet eller att hur som helst ha ett gott liv är cancerrehabiliteringen en viktig del av vården. Det omfattas av vårt förslag om patientkontrakt. Jag vill gärna höra Anders W Jonssons kommentar till detta.

Prot. 2013/14:11
14 oktober

Allmänpolitisk debatt

Folkhälsa och sjukvård

Anf. 249 ANDERS W JONSSON (C) replik:

Fru talman! Jag håller helt och hållet med Meeri Wasberg om att det är oerhört viktigt att man ser till att ha fungerande vårdkedjor i cancer vården, alltifrån att man i primärvården tidigt när symtomen uppträder ska vara beredd att gå in och ställa diagnos till att man ska ha en effektiv behandling och en bra rehabilitering. I vissa fall går det även in i den palliativa vården och vården i livets slutskede.

Just cancersjukdomarna är ett typområde där vi måste jobba mycket mer med vårdkedjor, och där ingår detta som en viktig del.

Anf. 250 MAGNUS SJÖDAHL (KD):

Fru talman! Vad är viktigt? Det är en fråga som man bör ställa sig då och då och kanske också ställa till personer i sin omgivning. Svaren skiftar naturligtvis beroende på vem man frågar. Vi gör olika värderingar, och säkerligen skiftar svaren också från tid till annan.

Undersökningar har dock visat att väldigt ofta hamnar sjukvården högt på listan över vad svenska folket menar är allra viktigast att det fungerar. Alla kommer vi i kontakt med sjukvården på ett eller annat sätt, och när vi gör det vill vi naturligtvis att vården ska vara lättillgänglig, att man ska få den vård man behöver, att den ska utföras professionellt och kanske framför allt att man ska få ett gott bemötande. Sverige har en vård som i hög grad lever upp till dessa förväntningar.

Enligt Svenskt Kvalitetsindex, som regelbundet genom en stor mängd intervjuer mäter hur nöjda människor är med olika tjänster, tillhör vården den sektor som har uppvisat en tydlig ökning av patienternas nöjdhet. År från år blir alltså patienternas betyg på den svenska vården högre. Det är väldigt glädjande.

Genom kömiljarden, som innebär att en miljard avsätts årligen, stimuleras landstingen att uppnå ytterligare förbättringar av tillgängligheten. De landsting som uppnår kraven får ta del av medlen.

Fru talman! Det allra bästa är självfallet om vi kan minska efterfrågan på vård. En förbättrad folkhälsa är ett viktigt mål för att öka välbefinnandet hos den enskilde och minska efterfrågan på vård.

En tredjedel av fallen av hjärt- och kärlsjukdomar och cancer skulle kunna undvikas med förändrade levnadsvanor. Det är dock inte alltid lätt att leva sunt, och därför behövs bättre stöd för att förebygga livsstils- eller så kallade välfärdssjukdomar.

Förbättrade levnadsvillkor har resulterat i en förbättrad allmänhälsa och ökad medellivslängd. Samtidigt ser vi en trend med ökande psykisk ohälsa. Psykisk ohälsa har blivit något av det moderna samhällets farsot. En av fyra svenskar drabbas någon gång i livet. Det kan handla om ångest, depressioner eller självmordstankar. För många är det övergående, men för andra utvecklas problemen till livslånga följeslagare. Den psykiska ohälsan är dessutom fortfarande ofta belagd med skam, vilket gör

att många som skulle behöva hjälp döljer det för sin omgivning. Därmed förblir många psykiska åkommor olösta, helt i onödan.

Regeringen satsar 870 miljoner kronor per år under en femårsperiod för att förebygga psykisk ohälsa och förbättra vård och omsorg för dem som redan har drabbats.

Kroppslig ohälsa var industrisamhällets stora utmaning. På den punkten har det skett enorma förbättringar. Vår tids utmaning är i stället den höga psykiska ohälsan, inte minst bland ungdomar. Psykiatriska diagnoser är de vanligaste orsakerna till sjukskrivning.

Lanseringen av ungdomsmottagningen på nätet har varit en lyckosam satsning, 100 000 besökare varje månad. Det är naturligtvis viktigt att även kunna träffa vårdpersonal i verkliga livet. Därför har vi anslagit 650 miljoner i riktat statsbidrag till elevhälsovård, pengar som finns att söka för skolhuvudmän.

Inte minst viktigt tror jag att det är att fler pojkar tar kontakt med hälsovården. Det har visat sig att män har en tendens att vänta betydligt längre med att ta kontakt med vården, vilket kan leda till svårare komplikationer och längre vårdtid. Därför tror jag att det är angeläget att försöka ändra på den attityden så tidigt som möjligt.

Fru talman! I september offentliggjordes en överenskommelse om en etisk plattform mellan ett stort antal fack och arbetsgivarorganisationer inom vård och omsorg. Allmänheten får tack vare detta insyn och kan ta del av vårdgivarens kvalitet, ekonomi och anställningsvillkor. Det kan inte vara viktigast vem som är huvudman. Det viktiga måste vara att vi fokuserar på kvaliteten i utförandet. Om en privat aktör bedriver en verksamhet med bättre vårdresultat och högre grad av patientnöjdhet och dessutom till en lägre kostnad kan jag inte förstå att det skulle vara ett problem.

En annan viktig fråga som jag vill beröra är att det måste bli bättre rutiner kring organdonation. Här ligger Sverige inte så väl framme som jag skulle önska. Alltför många dör i onödan på grund av organbrist. Jag kan bekänna att jag själv, av någon anledning, har dröjt tills ganska nyligen med att anmäla mig till organdonationsregistret. Men nu är det gjort, och jag vill uppmana alla som lyssnar att göra detsamma. Här handlar det verkligen om att rädda liv.

Regeringen har tillsatt en utredning kring organdonation. Slutrapporten ska vara klar om drygt ett år. En delrapport kommer redan strax efter årsskiftet.

Liksom i skolans värld måste vi anstränga oss för att minska byråkratin för vårdpersonalen. Alltför stor del av tiden ägnas åt annat än patientnytta. Därför utsåg socialministern, så sent som i förra veckan, en nationell samordnare som ska föreslå olika sätt att befria vårdpersonal från onödigt administrativt arbete.

Slutligen, fru talman! Ju mer vi mäter och jämför desto tydligare blir det att det är stora skillnader i olika delar av landet. Vi kristdemokrater önskar ett konstruktivt samtal om hur vi kan ge varje patient i landet en lika god vård. Kanske behöver vi en bättre nationell samordning för att klara framtidens utmaningar.

Vi bör noggrant överväga om dagens modell med 21 olika sjukvårdshuvudmän bäst tillgodoser kravet på jämlik vård i hela landet. Vi tror att

det är dags för en genomgång av arbetsfördelningen mellan stat, lands-
ting och kommun. Det behöver vi en fördjupad diskussion om framöver.

Prot. 2013/14:11
14 oktober

I detta anförande instämde Annelie Enochson (KD).

Allmänpolitisk debatt

Anf. 251 ANNELIE ENOCHSON (KD):

Folkhälsa och sjukvård

Fru talman! Jag vill i mitt anförande ta upp skyddet för samvetsfrihet i svensk lag. Samvetsfrihet handlar om respekt för individen, respekten för att varje människa är unik, med ett jämlikt värde. Varje människa har rätt att tänka och uttrycka sig fritt. Varje människa har rätt att respekteras för sin åsikt och sin religiösa övertygelse. På dessa värderingar bygger de mänskliga rättigheterna.

Varje individ har skyldighet att följa ett lands lagar. Men vissa lagar är till för att skydda individen. Europakonventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna inkorporerades i svensk rätt 1995.

Enligt artikel 9 i den europeiska konventionen för de mänskliga rättigheterna har var och en rätt till tankefrihet, samvetsfrihet och religionsfrihet. Artikel 18 i FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna har i princip samma innehåll som artikel 9 i Europakonventionen.

Samvetsfrihet innebär en rätt att vägra utföra en arbetsuppgift med hänvisning till samvetsskäl. Exempel på samvetsbetänkligheter som kan anses kontroversiella i dag handlar om genomförandet av abort och forskning som inbegriper celler från aborterade foster. Andra exempel på verksamheter som kan upplevas stötande ur ett etiskt perspektiv är vissa djurförsök och transplantationer av djurorgan till människor.

Europakonventionen, som är svensk lag, innehåller ett skydd för samvetsfriheten. Men hur ser det ut i dag?

Socialstyrelsens föreskrifter om abort från 2009 innehåller *inga* närmare anvisningar i frågan om sjukvårdspersonalens rätt att slippa delta i abortvården. I Sverige har det sedan lång tid ansetts vara vårdgivarens uppgift att leda och fördela arbetet i sjukvården, och vid fördelningen bör det så långt det är möjligt tas hänsyn till de anställdas intressen och förutsättningar i olika avseenden. En läkare som av etiska eller religiösa skäl inte vill delta i abortvården bör – även av hänsyn till patienten – inte heller tvingas göra det. Att man arbetar fram individuella lösningar på berörda arbetsplatser har ansetts vara ett tillräckligt bra skydd. Men någon lagstadgad rätt att avstå från en arbetsuppgift med hänvisning till samvetsfriheten finns inte.

I ett av de senaste numren av Läkartidningen refereras det till en svensk studie där det framkommer att existentiella tankar om livet och döden inte bara finns hos abortsökande kvinnor utan även bland vårdpersonal. Studien visade att närmare var femte gynekolog hade funderat på att byta arbete på grund av aborter, och närmare 75 procent hade upplevt osäkerhet i samband med kirurgiska eller sena aborter.

År 2010 behandlade Europarådets parlament en motion av en svensk riksdagsledamot som handlade om samvetsskäl och tillgången till lagstadgad vård och behandling inom hälso- och sjukvården. Motionären krävde att samvetsgrundad vägran att utföra vård starkt skulle begränsas. Motionen syftade i synnerhet på rätten att få abort utförd.

Europarådet gick emot motionen. Resolutionen 1763(2010) slår fast att ingen person, inget sjukhus eller ingen institution ska tvingas att ut-

föra eller medverka till abort, dödshjälp eller någon handling som kan orsaka döden för ett mänskligt foster eller embryo. Resolutionen betonade att ingen ska diskrimineras om man vägrar att medverka till något av detta. Resolutionen slog fast att medlemsstaterna dels ska försäkra tillgången till vård och hälsa, dels ska upprätthålla respekten för tankefrihet, samvetsfrihet och religionsfrihet för vårdpersonalen.

Slutligen föreslog Europarådet i resolutionen att medlemsstaterna skulle ta fram sakliga och klara riktlinjer som garanterar samvetsfriheten. Europarådet ger endast rekommendationer, men dess resolutioner är vägledande för Europadomstolens arbete.

I Danmark finns exempelvis rätten till samvetsfrihet genom en bestämmelse i den danska hälsolagen. I Norge finns en lagstadgad reservationsrätt i abortlagen och dess föreskrifter. Det finns också en lagstadgad rätt att reservera sig mot att delta i forskning eller behandling som innebär användande av fostervävnad.

Jag anser att skyddet för samvetsfrihet i Sverige bör stärkas och införas i grundlagen. Jag menar att det behövs en samvetsklausul inom svensk sjukvård och högskoleutbildning och att Sverige ännu starkare ska stå upp för att ge varje människa förutsättningar att även inom arbetslivet bli respekterad för sin etiska eller religiösa övertygelse. Därför bör det utredas hur en samvetsklausul för hälso- och sjukvården samt högskoleutbildningen kan utformas. Utan detta finns det risk för att Europadomstolen anser att Sverige har förvägrat sina medborgare fundamentala rättigheter. Det vill inte jag.

Anf. 252 IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Jag tänkte ta upp barns och ungdomars rätt till en likvärdig utbildning i den svenska skolan.

Det finns många saker att glädjas åt i den svenska skolan när man är ute och möter engagerade rektorer och lärare som inte bara jobbar med att lära eleverna att läsa, skriva och räkna ordentligt utan också jobbar med dem när det handlar om personlig utveckling och fostrar dem till demokratiska medborgare. När man ser hur dessa barn och ungdomar växer är det naturligtvis väldigt glädjande.

Likväl känner man också en oro. Jag känner en stor oro över att resultatet har fallit under ett stort antal år, sju år i rad, och att likvärdigheten försämras undan för undan.

I dag, fru talman, är det tio gånger vanligare att elever från studieovana hem inte blir gymnasiebehöriga jämfört med elever som kommer från ett hem där antingen mamma eller pappa har studerat på högskola.

Det är naturligtvis ett stort nederlag för skolpolitiken att barn inte ges en utbildning på likvärdiga villkor. En av de mest grundläggande tankarna bakom läroplan och skollagar är just att skolan ska kompensera för det faktum att man kommer med olika förutsättningar till den svenska skolan. Likvärdigheten har försämrats år för år. I dag är det tydligt att hemmet och framför allt föräldrarnas utbildningsbakgrund spelar alltför stor roll för resultatet i den svenska skolan.

Skolverket har analyserat frågan och kommit fram till ett par förklaringar. Man pekar på de skolvalsmodeller som Sverige implementerade i

början av 90-talet – fria skolvalet och fristående skolor. Man pekar också på det faktum att i alltför många av landets skolor lämnas eleverna åt sitt öde. Alltmer självständiga uppgifter, till exempel läxor, ges utan att eleverna erbjuds hjälp och stöd för att utvecklas i sin kunskapsinhämtning.

Socialdemokraterna ser allvarligt på detta. Vi vill ta krafttag för att stärka den svenska skolan, krafttag för att stärka skolans kompensatoriska uppdrag och stärka likvärdigheten. Vi föreslår att staten i sin budget avsätter närmare 4 ½ miljard kronor att öronmärkas för satsningar på framför allt de första åren i den svenska grundskolan. Forskning och beprövad erfarenhet visar att om du på ett tidigt stadium kan möta varje barn utifrån dess förutsättningar och erbjuda hjälp och stöd i form av undervisning, läxhjälp, sommarskolor med mera har eleven lättare att nå upp till de mål som har satts upp för den svenska skolan och de svenska eleverna.

Vi vill öronmärka 2 miljarder för att minska klasstorlekarna de första åren, från förskoleklassen, ettan, tvåan och trean. Det är inte rimligt att det finns så många klasser i vårt land i dag med 27, 28, 29 eller kanske till och med 30 sjuåringar. Oavsett hur engagerad läraren är, oavsett hur mycket läraren vill, hinner inte läraren ta sig an varje elev utifrån dess förutsättningar.

Undervisningen i dessa stora klasser riskerar att bli av medelsnitt. Resultatet blir att vi tappar i den änden där elever kan ha lätt för sig. De kan redan läsa och skriva när de börjar skolan, men de möter inte någon utmaning och stimulans och tappar sugen. Vi tappar också i den andra änden med de elever som har de tuffaste förutsättningarna, som börjar i skolan utan att ha gått i förskolan. De behöver mycket hjälp och stöd från skolan för att komma i kapp.

På samma sätt vill Socialdemokraterna att det ska finnas en lagstadgad rätt att få hjälp och stöd med läxorna i skolan om man inte kan få den hjälpen hemma. Skolverket har påpekat att de självständiga arbetena har påverkat skolan åt fel håll eftersom elever inte har samma tillgång till hjälp och stöd. Vi avsätter drygt 100 miljoner i vårt budgetalternativ för detta.

Detta ska kontrasteras mot regeringens förslag på området, som röstades igenom i riksdagen förra vintern, nämligen att läxhjälp ges utifrån om mamma eller pappa kan köpa sig detta via RUT-avdrag.

Fru talman! Vem kommer på idén att när svensk skola blir allt mindre likvärdig, när likvärdigheten försämras, ska en läxhjälpsreform genomföras som bara riktar sig till hem där man har råd att betala för sig? Skolverket har redan nu påpekat att det fördjupar skolans likvärdighetsproblem och att skillnaderna kommer att öka på grund av reformen.

Är de borgerliga representanterna nöjda med detta? Var det detta ni ville åstadkomma? Om inte, är ni beredda att backa från detta?

Anf. 253 BETTY MALMBERG (M):

Fru talman! Varje dag görs fantastiska insatser i skolor runt om i landet. I dag är det särskilt glädjande att uppmärksamma det fantastiskt goda resultat som eleverna presterar i engelska.

Till den svenska grundskolan går varje dag omkring 900 000 elever och nära 85 000 lärare. Till detta kommer skolledare, fritis- och skolhälsopersonal som alla bidrar positivt till utvecklingen. Det är alltså en otro-

ligt stor organisation där lärare och elever möts för att bygga kunskap hos individer och till samhällets fromma.

Alla förväntar vi oss att dessa skolor ska vara bra skolor så att eleverna får med sig den kunskap och kompetens de kommer att behöva på livets väg. Men elever och pedagoger ska också känna trygghet under skolgången, och skolan ska när det behövs kompensera elevernas bakgrund.

För att ny kunskap ska komma alla dessa elever till del behöver skolan därför vara en modern och lärande organisation som systematiskt jobbar för att ta in ny kunskap i klassrummet. De flesta arbetar redan så, men dem hör vi sällan talas om. I stället fokuserar ni i oppositionen och medierna på dem som inte lyckas samtidigt som ni svartmålar det jobb som över en miljon individer gör varje dag. Den trenden behöver vi politiker vända. Jag ska återkomma till frågan, men jag vill ändå först ge en bakgrundsbild till varför vi är där vi är just nu.

Dess värre är den forskning som finns i Sverige på skolområdet begränsad. Det råder kanske ingen brist på forskning och antalet avhandlingar, men när man tittar på vad avhandlingarna handlar om är det sällan om didaktiken, om lärandet. Det är ju det väsentliga.

Knut Sundell, docent i psykologi, tittade lite närmare på detta för några år sedan. Han gick igenom 1 400 avhandlingar inom till skolan närliggande discipliner. Han fann att i fråga om pedagogik hade bara 6 procent av uppsatserna fokus på metoder om skolans huvuduppgift lärande. Däremot fanns det gott om avhandlingar som handlade om allt från rektorns roll under 1900-talet till studier om hur skolan kan fostra demokratiska medborgare. Men det är inte det som hjälper till att utveckla skolan.

Utöver stimulanser för forskning och utveckling, som regeringen verkligen har lagt sig vinn om, har vi också skapat det nödvändiga ramverk som stora organisationer behöver. Skolverket slog redan 2004 larm om den tydliga trenden med sjunkande skolresultat. Verket uppmärksammade dåvarande regeringen på situationen och presenterade ett åtgärdsprogram – men inget hände. Det ramverk som alliansregeringen har fått på plats är i princip identiskt med de förslag som Skolverket presenterade för nio år sedan. Dåvarande generaldirektören för Skolverket, Per Thullberg, sade i en intervju med Lärarnas tidning att åtgärdsprogrammet bland annat handlade om att göra konkretare och tydligare styrdokument, men programmet handlade också om lärarutbildning, lärarlegitimation, inspektion och andra saker. Känns åtgärderna igen?

Per Thullberg fick också frågan om han som socialdemokrat anser att denna utveckling är ett brott mot tidigare socialdemokratisk skolpolitik. Då svarade Thullberg att man måste värdera insatserna i politiken efter hur verkligheten ser ut. Ett system som missgynnar dem som skolan ska kompensera är inte bra. Nu ser vi att de stora förlorarna i skolan är de som inte har välutbildade föräldrar som hjälper dem. Vidare sade han att de reformer som nu genomförs kommer att förändra resultaten, men det kommer att ta tid.

Just nu vägrar dock partierna i opposition att lyssna. I stället kritiseras Alliansen för att inte mer händer och snabbare. Visst vill vi också att det ska gå fort, men vi har fötterna på jorden.

När drygt 85 000 pedagoger ska utveckla sitt arbetssätt sker det inte på en kafferast. Nu gäller det att vi håller i reformerna och inser att det tar tid. Hellre rätt än fort och fel. Självklart har dessa år med reformer varit jobbiga för många pedagoger, kanske till och med skapat oro hos elever och föräldrar. Men jag tror också att det har varit nyttigt. Det här har satt i gång ett enormt kunskapsdrivet utvecklingsarbete på skolorna, och det ger resultat. Men om ni i oppositionen hade gjort er läxa 2004 är jag övertygad om att vi hade varit i ett annat läge.

Nu sker dock saker ute på skolorna. Före sommaren bad Moderaterna riksdagens utredningstjänst att göra en sammanställning över de 30 grundskolor som hade lyft sina resultat mest mellan åren 2008 och 2012. Resultaten handlar om andelen behöriga elever till gymnasieskolan.

Jag har besökt en del av dessa skolor, vilket var intressant. En skola låg i ett invandrartätt område där det fanns 30 nationaliteter och talades 18 språk. 70 procent av eleverna hade ett annat modersmål än svenska. Den skolan hade lyft andelen behöriga till gymnasiet med drygt 21 procent. Man var inte helt framme men nästan.

Gemensamt för de skolor jag besökte var att ingen klagade på resurser. Läxhjälp under pedagogisk ledning gavs såväl före som under skoldagen. Det fanns ett tydligt ledarskap från såväl rektorer som pedagoger. Detta visar också forskningen om framgångsrika skolor på, fru talman.

I detta anförande instämde Björn Samuelson (M).

Anf. 254 IBRAHIM BAYLAN (S) replik:

Fru talman! När jag lyssnar på Moderaternas Betty Malmberg slås jag av något som Stefan Löfven sade i partiledardebatten i *Agenda*: De nya Moderaterna har sannerligen blivit de nöjda Moderaterna.

Man kan fråga sig varför Moderaterna är nöjda. Resultaten i den svenska skolan har sjunkit i snart sju år i rad. De har sjunkit i 60 procent av landets skolor. Skolverket och Skolinspektionen, ja, alla som kan något om den svenska skolan pekar på att likvärdigheten försämrats och fortsätter att försämrats. Senaste gången svensk skola hade en uppgång i resultaten var läsåret 2005/06.

Folkpartiet har dominerat politiken. Men i ett avseende härstammar skolpolitiken från det moderata kansliet, och det gäller läxhjälp via RUT. Varför, Betty Malmberg, var det så viktigt att genomföra detta när vi vet att det bidrar till att öka skillnaderna?

Anf. 255 BETTY MALMBERG (M) replik:

Fru talman! När vi debatterar en sådan angelägen fråga som skolan är det viktigt att vi står för sanningen som den är. Vi vet att kunskapsresultaten har sjunkit sedan 90-talet.

Jag refererade i mitt anförande till vad dåvarande gd för Skolverket var uppmärksam på. Redan 2004 sade han att den negativa trenden när det gäller kunskapsresultaten måste stävjas. Skolverket presenterade ett åtgärdsprogram vilket dåvarande skolminister Ibrahim Baylan inte var intresserad av att ta del av, för han lyssnade inte på denna kritik.

Nu har vi genomfört reformer, och jag vädjar till Ibrahim Baylan att inse att det kommer att ta tid. Vi är inte nöjda, men vi ser att det är en

utveckling på gång. Vi märker den när vi besöker skolorna, eller hur, Ibrahim Baylan?

Anf. 256 IBRAHIM BAYLAN (S) replik:

Fru talman! Forskningen visar att i de länder där man gör rätt insatser går det att vända skolresultaten på fyra till sex år. Men gör man fel insatser spelar det ingen roll.

Jag återkommer till den fråga som Betty Malmberg över huvud taget inte berörde. Varför var läxhjälp via RUT så viktigt för Moderaterna? Förslaget kom ju direkt från er. Till och med utbildningsminister Jan Björklund kände ett visst obehag inför detta. Varför var det så viktigt att införa läxhjälp bara via RUT?

Anf. 257 BETTY MALMBERG (M) replik:

Fru talman! Det handlar inte om läxhjälp bara via RUT, utan det är ett kunskapsuppdrag som samtliga skolor har. De har till uppdrag att ge den hjälp och det stöd eleverna behöver.

På de skolor jag har besökt har man inte diskuterat att det är ett problem. Läxor ges, och det vållar inga bekymmer.

Ibrahim Baylan säger att vi behöver göra rätt insatser. Ja, de görs. Vi gör precis de insatser som Ibrahim Baylan räknar upp. Vi måste dock räkna från när reglerna började gälla, och det var 2011. Sedan ser vi fem år framåt.

Anf. 258 YVONNE ANDERSSON (KD):

Fru talman! Abraham Lincoln sade en gång: Jag går långsamt, men jag går aldrig tillbaka.

Detta är möjligtvis alliansregeringens signum. Även om inte allt har gått jättefort går vi inte tillbaka utan långsamt framåt.

Fru talman! Kristdemokraterna fokuserar på barn och unga med allt vad det innebär i form av byggandet av deras framtid. Jag vill här debattera högre utbildning. Det är just den vi vill att dagens barn ska längta till. Det är den som utöver god arbetskraft skapar morgondagens forskare till vårt samhälle. Med detta fortsätter Sverige att vara en framstående kunskapsnation som ligger i framkant av det globala kunskapssamhället.

I stort sett alla förknippar framtiden med forskning och utveckling inom olika kunskapsområden. Men enligt en nyligen genomförd studie på uppdrag av Svenskt Näringsliv fokuserar alltför få politiker på det forskningspolitiska området. Det är dags att ändra på det.

Sverige har varit och är en kunskapsnation. Inte minst blir den internationella medvetenheten tydlig i samband med prisutdelningen till Nobels minne. Vissa hävdar att Sverige har blivit allt sämre i kvalitet de senaste åren. Så är det naturligtvis inte. Snarare har andra nationer blivit bättre så att vår internationella rangordning har blivit sämre.

Detta motverkades till viss del av alliansregeringen genom den historiskt stora satsningen som gjordes på högre utbildning och forskning förra året. Ersättningen ökade med 35 procent per student och helårsprestation. För humaniora ökade den med 60 procent.

Vi går vidare, följer upp och kvalitetssäkrar högre utbildning och forskning. Så bygger vi framtiden för våra unga.

Fru talman! Högre utbildning får aldrig bli en återvändsgränd för unga människor. Alliansregeringen har genomfört det vi kristdemokrater drev mot Socialdemokraternas vilja i flera år, nämligen en effektiv yrkeshögskola. Yrkeshögskolan måste utvecklas vidare, breddas och låta utbildningar ges långsiktighet, men framför allt ska behovet av övergångar mellan yrkeshögskola och annan högskoleutbildning möjliggöras. Det finns fortfarande alltför många återvändsgränder, bland annat beroende på bristfälliga valideringssystem.

Fru talman! Vi har världens bästa studiemedelssystem, men vi har fortfarande brister i tillgång på studentbostäder. Unga människor måste få bostäder. Trots en effektiv bostadsminister har bristen ännu inte avhjälpats. Det måste möjliggöras att universiteten själva får hyra ut studentbostäder och på detta sätt säkra studentbeståndet till sitt lärosäte. Den försöksverksamhet som finns måste permanentas. Hinder för de unga ska avhjälpas.

Fru talman! Antalet registrerade studenter är i dag större än 2006. Tillgång till platser i högre utbildning ska anpassas och har anpassats till de ungas önskemål och arbetsmarknadens behov.

Internationella studenter är en tillgång och konkurrerar aldrig med de svenska. Alla som har förmåga och erforderlig kompetens ska ha tillgång till akademien. Genom internationella studenter är vi en del av den globala kunskapsmarknaden.

Lärosätena kan själva omfördela platsernas innehåll, men takbeloppet måste anpassas till söktrycket. Allt annat är ett svek mot de unga. Har man kämpat i ungdomsskolan för att tillåtas förverkliga sina framtidsdrömmar med högre utbildning och avancerat arbete ska tillgången finnas.

Universiteten ska kunna erbjuda kunskap till hela befolkningen. Kristdemokraternas människosyn tar inte hänsyn till ålder, utan alla ska få del av det livslånga lärandet.

I dag satsar alliansregeringen 2 miljarder mer på utbildning för vuxna än 2006.

Fru talman! Sverige är bra och kan bli bättre. Vårt land ska vara världens bästa land att växa upp i för den unga generationen men också världens bästa land för att få sitt kunskapsbehov mättat och förädla sin kompetens, som motsvarar forskningens eller arbetsmarknadens behov. Med god kvalitet i högre utbildning, god flexibilitet mellan yrkeshögskola och universitet, utökade grundutbildningsplatser och stöd till det livslånga lärandet och till studentbostäder skapar vi ett samhälle för våra barn och unga.

I detta anförande instämde Betty Malmberg (M).

Anf. 259 IBRAHIM BAYLAN (S) replik:

Fru talman! Yvonne Andersson pratar värtaligt om vikten av att se till att ungdomar har många möjligheter när det gäller utbildning. Den uppfattningen delar Socialdemokraterna.

Jag begärde replik därför att jag hajade till när Yvonne Andersson sade att hon och regeringen anser att tillgången till utbildningsplatser ska anpassas efter söktrycket. Utvecklingen i verkligheten är precis tvärtom. Sedan 2006 har antalet sökande till våra högskolor och universitet ökat

med hundra tusen sökande – hundra tusen. Det har varit rekord sex år i rad.

Det är inte så konstigt. Ungdomar inser att det är svårt på arbetsmarknaden och vill skaffa sig en utbildning. Det är klokt, tycker jag.

Under de senaste tre åren har regeringen aktivt dragit ned antalet utbildningsplatser med 26 000 platser. I dag är den andel som får plats på högskolan betydligt lägre än 2006. Hur går detta ihop, Yvonne Andersson?

Anf. 260 YVONNE ANDERSSON (KD) replik:

Fru talman! Detta stämmer inte riktigt överens med de siffror som finns. Vi har fler platser i högskolan i dag än år 2006. Det finns i dag ungefär tre hundra tusen, jämfört med 2006 då det var 283 000 registrerade studieplatser. Det stämmer inte riktigt, och det får vi titta över, men vi har fler platser i dag.

Den prognos som Regeringskansliet gjort visar att de årskullar som slutför gymnasieskolan under de kommande åren har möjlighet att påbörja en eftergymnasial utbildning i betydligt större utsträckning än tidigare, givet att dagens utbildningsmönster och resurser till eftergymnasial utbildning fortlever. Därför vet vi i dag att vi kommer att höja andelen avsevärt.

Anf. 261 IBRAHIM BAYLAN (S) replik:

Fru talman! Förrförra torsdagen hade vi ett antal rektorer och Universitets- och högskoleförbundet hos oss. Deras bild är en helt annan, Yvonne Andersson, nämligen att de hela tiden måste dra ned därför att regeringen har dragit in resurser.

Utbildningsdepartementets och regeringens hela prognos bygger på att det bara är 19-åringar som pluggar på högskolan. Yvonne Andersson vet mycket väl att det inte är så. Det blir allt färre platser när allt fler söker. Det är fel. Byt politik!

Anf. 262 YVONNE ANDERSSON (KD) replik:

Fru talman! Riktigt så är det inte. Andelen som inte tidigare haft högskoleplats över huvud taget och som söker till högskolan är högre i dag än år 2006, och från 2002.

Riktigt så är det alltså inte. Vi har ett större antal vuxna. Därför kan jag stolt tala om att det livslånga lärandet har trätt i kraft och att vi har fler och fler människor som vill och får söka till fristående platser. Sedan har vi en problematik, men den får jag återkomma till.

Anf. 263 ANNA WALLÉN (S):

Fru talman! Många brukar prata om den amerikanska drömmen – the American dream. Där borta kan minsann alla förverkliga sina drömmar. Men det är långt ifrån sanningen.

Jag skulle i stället vilja tala om den svenska drömmen. Sverige är verkligen det land där man kan förverkliga sina drömmar. Jag har varit som stoltast över att unga i Sverige kan drömma stort, och de kan också förverkliga drömmen om sitt drömyrke genom att skolan är avgiftsfri. När jag har träffat vänner och bekanta från andra delar av världen och

beskrivit det svenska utbildningssystemet häpnar många. Störst reaktioner kommer det på att den högre utbildningen är till för alla oavsett hur mycket pengar man har.

Högskolor och universitet finns runt om i hela landet och det finns inga terminsavgifter. Detta fina – allas rätt till utbildning, den svenska drömmen – håller den borgerliga regeringen på att ha sönder. Trösklarna till högskolan höjs och utbildningsplatserna blir färre.

Vi socialdemokrater vill att Sverige ska förbli ett bra land att bo i och att företag ska välja att förlägga sin verksamhet till Sverige, med bra och intressanta jobb. I Sverige ska vi inte konkurrera med billig arbetskraft, utan vi ska konkurrera med välutbildade och kompetenta människor. Vi vill därför att fler ska få möjlighet att studera.

Trots att vi behöver en mer välutbildad befolkning i Sverige får unga sämre möjligheter att studera i dag. Den borgerliga regeringen har genomfört kraftiga nedskärningar av antalet högskoleplatser under sin regeringstid. Sedan 2006, som Ibrahim Baylan tidigare sade i ett replikskifte, är det hundra tusen fler sökande till högskolan och 26 000 färre högskoleplatser.

I Västerås, som jag kommer ifrån, har vi Mälardalens högskola. Deras anslag minskas med 40 miljoner kronor fram till 2015. Mälardalens högskola tvingas därför dra ned på antalet utbildningar och minska antalet studenter på hel- och deltid från dagens 12 000 till 10 000. Det är en minskning med hela 2 000 studenter – detta i tider när allt fler vill studera vidare.

Regeringen väljer att fortsätta sin resultatlösa skattesänkingspolitik i stället för att satsa på utbildning. Samtidigt visar en rapport från Svenskt Näringsliv i Västmanland att vart femte rekryteringsförsök i länet misslyckas. Företagens svårigheter att rekrytera nya medarbetare med rätt kompetens får allvarliga följder. Tre av tio företag uppger att de tvingats minska sin produktion. Lika många fick tacka nej till order eller nya uppdrag. Nästan fyra av tio företag som haft svårigheter att rekrytera uppger att problemen ledde till att en planerad expansion förhindrades. Neddragningen av antalet högskoleplatser påverkar Sveriges framtida konkurrenskraft på ett negativt sätt.

En rapport från Högskoleverket visar att Sverige, med nuvarande politik, kommer att gå från att vara ett land känt för att ha en välutbildad befolkning till att bli en kunskapens medelmåtta. Sverige kommer att ligga efter alla de andra nordiska länderna och hamna under genomsnittet i OECD.

Vi socialdemokrater vill i stället satsa på fler högskoleplatser. Sverige ska ha en världsledande utbildningsnivå i hela befolkningen. Det är också avgörande att rekryteringen till högskolan breddas. Alla människors förmåga ska tas till vara oavsett deras bakgrund. Allt annat är ett slöseri. Högskolor och universitet ska finnas i hela landet och byggas ut ytterligare.

Anf. 264 YVONNE ANDERSSON (KD) replik:

Fru talman! Jag vill fråga hur siffrorna om att det är färre har tagits fram. Vi har i dag, som jag sade tidigare, fler platser än tidigare. Däremot har antalet platser för 19–24-åringar minskat. Det beror delvis på att det

är fler äldre som söker till högskolorna. Men det totala antalet platser har faktiskt ökat.

Varifrån kommer de aktuella siffror som gör att man kan dra slutsatsen att de har minskat?

Anf. 265 ANNA WALLÉN (S) replik:

Fru talman! Som jag sade i mitt anförande är trycket på högskolorna enormt i dag. Det är 100 000 fler sökande till högskolan sedan 2006. Behovet ser väldigt annorlunda ut.

Jag har här en liten bild från Mälardalens högskola. Där ser man de besparingar som de måste göra. De är tvungna att dra ned på 2 000 utbildningsplatser eftersom de får minskade statliga anslag fram till 2015. Det är 13 olika typer av utbildningar som de drar ned på – i tider när vi har massarbetslöshet i Sverige. Jag tycker att du borde oroas lite mer för det.

Anf. 266 YVONNE ANDERSSON (KD) replik:

Fru talman! Det är alltid trist att diskutera sanningen, så då får man väl gå vidare till den egentliga statistiken och helheten i Sverige. Sedan kan det ju skilja mellan olika lärosäten.

Socialdemokraterna har målet att 50 procent av 30–34-åringarna år 2020 har minst två års eftergymnasial utbildning. Hur tänker ni nå det? Det saknas ju 4 miljarder kronor om året i budgeten, om man ska följa dagens studiemönster.

Anf. 267 ANNA WALLÉN (S) replik:

Fru talman! Vi socialdemokrater satsar mycket offensivt i vår budget på fler högskoleplatser. Vi vill prioritera utbildning i stället för det femte jobbskatteavdraget, att sänka skatten för de människor som inte behöver mer pengar. I stället vill vi lägga de pengarna på 16 000 nya utbildningsplatser.

Jag skulle vilja fråga Yvonne Andersson om du är nöjd med situationen som den ser ut i dag, att väldigt många vill ha en högskoleutbildning men inte får det på grund av att det inte finns tillräckligt många platser.

Anf. 268 BETTY MALMBERG (M) replik:

Fru talman! Jag vill börja med att hälsa Anna Wallén välkommen i utbildningsfrågor. Det har inte varit så många som har debatterat utbildningsfrågor, och jag tycker att det var roligt att du tar dig tid och ställer upp på det.

Anna Wallén tar upp mycket om allas rätt till utbildning, att fler ska få möjlighet att studera och att det är vad Socialdemokraterna kommer att möjliggöra. Det är viktigt och riktigt, och det är också något som i princip alla skriver under på.

Men det handlar inte bara om kvantitet utan också om kvalitet. Precis som Yvonne Andersson nämnde tidigare har vi satsat mycket hårt på både kvalitet och kvantitet. Med den inriktningen tycker jag att vi får en helt annan möjlighet med studierna. Det handlar ju inte bara om att slussa människor genom ett system utan också om att man har kvalitet med sig.

Hur ser du, Anna Wallén, på att vi också har satsat mycket på kvalitet? Anser du att Socialdemokraterna gör det?

Prot. 2013/14:11
14 oktober

Anf. 269 ANNA WALLÉN (S) replik:

Fru talman! Kvalitet är självklart oerhört viktigt – tack för frågan! Kvalitet är viktigt för oss socialdemokrater, men tyvärr är vi inte de som sitter med taktpinnen just nu.

Vi tycker att det är viktigt att studenter på högskolor och universitet får mer lärartid till exempel. Det är mycket viktigt att de får den möjligheten för att kunna öka sina kunskaper på det sättet.

Men problemet är att högskoleplatserna blir färre och att många företag, framför allt många teknikföretag i Västmanland och Västerås, som jag kommer från, inte lyckas rekrytera utbildad personal. Vi har ett exempel från den senaste tiden där man vänder sig ut i Europa för att hitta till exempel ingenjörer. Jag tycker inte att det är rimligt. Vi har hög arbetslöshet i Sverige, och samtidigt har vi många företag som är i behov av att anställa. Vi har ett enormt rekryteringsgap.

Anf. 270 BETTY MALMBERG (M) replik:

Fru talman! Det ante mig att du också tyckte att det var positivt, Anna Wallén.

Saken är den att vi från alliansregeringen har höjt beloppet som går till exempelvis humaniora och samhällssektorn med 60 procent per klass sedan vi tillträdde 2006. Vi har också ökat andelen nybörjarplatser till läkarutbildningen med 43 procent, och vi har ökat antalet ingenjörplatser.

Men det sagt tycker jag ändå att vi har jobbat för en inriktning och också jobbat för att försöka svara upp mot vad arbetsmarknaden kräver.

Anf. 271 ANNA WALLÉN (S) replik:

Fru talman! Du säger att ni har gjort mycket. Men ni har väl inte nått hela vägen fram, med tanke på hur situationen ser ut i dag, att det fortfarande är enorma problem för många företag att rekrytera. Som jag har sagt vid flera tillfällen är söktrycket till högskolan enormt, och platserna räcker inte till. I tider som dessa, när många vill rusta sig för arbetsmarknaden, för att kunna ta de jobb som finns, prioriterar Moderaterna och regeringen skattesänkningar före satsningar på utbildning.
(forts. prot. 12)

2 § Justering av protokoll

Protokollen för den 1, 2, 3 och 4 oktober justerades.

3 § Meddelande om ändring i kammarens sammanträdesplan

Förste vice talmannen meddelade att *onsdagen den 16 oktober* skulle arbetsplenium och beslut äga rum efter partiledardebattens slut.

Därefter skulle den allmänpolitiska debatten fortsätta.

Allmänpolitisk debatt

Utbildningsfrågor

4 § Anmälan om kompletteringsval

Förste vice talmannen meddelade att Socialdemokraternas riksdagsgrupp anmält Agneta Karlsson som suppleant i finansutskottet under Ardalan Shekarabis ledighet och att Moderata samlingspartiets riksdagsgrupp anmält Gustav Schyllert som suppleant i miljö- och jordbruksutskottet under Linda Wemmerts ledighet.

Förste vice talmannen förklarade vald *under tiden den 4 november–31 december* till

suppleant i finansutskottet
Agneta Karlsson (S)

Förste vice talmannen förklarade vald *under tiden den 14 oktober 2013–23 maj 2014* till

suppleant i miljö- och jordbruksutskottet
Gustav Schyllert (M)

5 § Anmälan om subsidiaritetsprövning

Förste vice talmannen anmälde att utdrag ur följande protokoll i ärenden om subsidiaritetsprövning av EU-förslag inkommit:
prot. 2013/14:1 för torsdagen den 3 oktober från justitieutskottet
prot. 2013/14:2 för torsdagen den 3 oktober från miljö- och jordbruksutskottet
prot. 2013/14:3 för torsdagen den 3 oktober från skatteutskottet

6 § Anmälan om uppteckningar vid EU-nämndens sammanträden

Förste vice talmannen anmälde att uppteckningar från EU-nämndens sammanträden fredagen den 20 september och torsdagen den 26 september inkommit.

7 § Anmälan om faktapromemoria

Förste vice talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:
2013/14:FPM6 Förordning om penningmarknadsfonder *KOM(2013) 615, 2011/12:FPM136* till finansutskottet

Följande skrivelser hade inkommit till riksdagen:

Interpellation 2013/14:13

Till riksdagen

Interpellation 2013/14:13 Automatiska permanenta uppehållstillstånd för syrier

av Kent Ekeröth (SD)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 22 oktober 2013.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och andra åtaganden.

Stockholm den 24 september 2013

Justitiedepartementet

Tobias Billström

Interpellation 2013/14:22

Till riksdagen

Interpellation 2013/14:22 Särskild inkomstskatt för utomlands bosatta av Leif Jakobsson (S)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 12 november 2013.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 3 oktober 2013

Finansdepartementet

Anders Borg (M)

Enligt uppdrag

Rikard Jermsten

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2013/14:24

Till riksdagen

Interpellation 2013/14:24 Hållbarhetsmål och Vattenfalls nya dagbrott för kol

av Per Bolund (MP)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 25 oktober 2013.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 7 oktober 2013

Finansdepartementet

Peter Norman (M)

Enligt uppdrag

Rikard Jermsten

Expeditions- och rättschef

9 § Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Motioner

2013/14:A1 och A2 till arbetsmarknadsutskottet

2013/14:K1 till konstitutionsutskottet

EU-dokument

KOM(2013) 680 till finansutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 28 november*.

10 § Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Propositioner

2013/14:9 Ändring i skatteavtalet mellan Sverige och Botswana

2013/14:11 Informationsutbytesavtal med Belize

2013/14:12 Informationsutbytesavtal med Bahrain

2013/14:15 Gemensamt konsumentskydd i EU

Skrivelse

2013/14:21 Riksrevisionens rapport om staten på elmarknaden – insatser för en fungerande elöverföring

EU-dokument

KOM(2013) 641 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om index som används som referensvärden för finansiella instrument och finansiella avtal

Motioner

med anledning av prop. 2012/13:191 En hållbar rovdjurspolitik

2013/14: MJ1 av Matilda Ernkrans m.fl. (S)

2013/14: MJ2 av Jens Holm m.fl. (V)

2013/14: MJ3 av Helena Leander m.fl. (MP)

med anledning av prop. 2012/13:194 Stärkt skydd för barn mot sexuella övergrepp

2013/14: Ju4 av Morgan Johansson m.fl. (S)

2013/14: Ju5 av Richard Jomshof (SD)

med anledning av prop. 2013/14:4 Nya åldersgränser och ökad flexibilitet i föräldraförsäkringen

2013/14: Sf1 av Wiwi-Anne Johansson m.fl. (V)

2013/14: Sf2 av David Lång och Per Ramhorn (SD)

2013/14: Sf3 av Magnus Ehrencrona och Gunvor G Ericson (MP)

11 § Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 8 oktober

2013/14:26 Behovet av långsiktig tågplanering

av *Ingela Nylund Watz* (S)

till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

2013/14:27 Osäkerheten för tågtrafiken mellan Stockholms central och Södra station

av *Mats Pertoft* (MP)

till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

2013/14:28 Statsministerns deltagande i riksdagens frågeinstitut

av *Mikael Damberg* (S)

till statsminister Fredrik Reinfeldt (M)

den 9 oktober

2013/14:29 Målet för bredbandsutbyggnad

av *Monica Green* (S)

till statsrådet Anna-Karin Hatt (C)

2013/14:30 Aktivt arbetsmiljöarbete och tillsyn i byggbranschen

av *Eva-Lena Jansson* (S)

till arbetsmarknadsminister Elisabeth Svantesson (M)

2013/14:31 Bostadsproblematiken i Stockholm

av *Teres Lindberg* (S)

till statsrådet Stefan Attefall (KD)

2013/14:32 Särlevnadsutredningens förslag om växelvisbidrag

av *Sara Karlsson* (S)

till statsrådet Ulf Kristersson (M)

2013/14:33 Avfallsutredningen

av *Jacob Johnson* (V)

till miljöminister Lena Ek (C)

2013/14:34 Flaskhals för ekonomisk utveckling och bostäder

av *Peter Persson* (S)

till finansminister Anders Borg (M)

2013/14:35 Flaskhals för ekonomisk utveckling och utbildning

av *Peter Persson* (S)

till finansminister Anders Borg (M)

den 11 oktober

2013/14:36 Fler jobbskatteavdrag

av *Peter Persson* (S)
till finansminister *Anders Borg* (M)

2013/14:37 Arbetsmiljön

av *Lars Mejern Larsson* (S)
till arbetsmarknadsminister *Elisabeth Svantesson* (M)

den 14 oktober

2013/14:38 Månadsredovisning som metod för att stoppa skattefusk

av *Eva-Lena Jansson* (S)
till finansminister *Anders Borg* (M)

2013/14:39 Redovisning av konsumtionsbaserade klimatutsläpp

av *Helena Leander* (MP)
till miljöminister *Lena Ek* (C)

2013/14:40 Stöd till kolkraftverk

av *Per Bolund* (MP)
till statsrådet *Peter Norman* (M)

2013/14:41 Säkerhet och sårbarhet i samhällets it-infrastruktur

av *Annika Lillemets* (MP)
till försvarsminister *Karin Enström* (M)

Interpellationerna 2013/14:26–35 redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 15 oktober.

Övriga interpellationer redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 22 oktober.

12 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 4 oktober

2013/14:34 Presidentvalet i Azerbajdzjan

av *Fredrik Malm* (FP)
till utrikesminister *Carl Bildt* (M)

den 7 oktober

2013/14:35 Huliganmaskering

av *Kent Härstedt* (S)
till justitieminister *Beatrice Ask* (M)

den 8 oktober

Prot. 2013/14:11
14 oktober

2013/14:36 Bankernas avgifter för kortbetalningar i butiker

av *Mats Pertoft* (MP)
till statsrådet *Peter Norman* (M)

2013/14:37 Uttalande av Chiles ambassadör i Sverige

av *Amineh Kakabaveh* (V)
till utrikesminister *Carl Bildt* (M)

den 9 oktober

2013/14:38 Angående banan Rågsveden–Malungsfors

av *Peter Hultqvist* (S)
till statsrådet *Catharina Elmsäter-Svärd* (M)

den 10 oktober

2013/14:39 Beräkning av bostadstillägg

av *Barbro Westerholm* (FP)
till statsrådet *Ulf Kristersson* (M)

den 11 oktober

2013/14:40 Alkoholinförsel

av *Meeri Wasberg* (S)
till statsrådet *Maria Larsson* (KD)

den 14 oktober

2013/14:41 Arkeologi i stadskärnor

av *Ardalan Shekarabi* (S)
till kultur- och idrottsminister *Lena Adelsohn Liljeroth* (M)

2013/14:42 Sveriges utsläppsutrymme inom EU:s klimatmål

av *Matilda Ernkrans* (S)
till miljöminister *Lena Ek* (C)

2013/14:43 Äldres mun- och tandhälsa

av *Eva Olofsson* (V)
till statsrådet *Maria Larsson* (KD)

Frågorna 2013/14:34–40 redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 15 oktober.

Övriga frågor redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 22 oktober.

13 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade inkommit:

den 7 oktober

2013/14:23 Kampen mot terrorism och skyddet för minoritetsgrupper

av *Roza Güclü Hedin* (S)
till utrikesminister Carl Bildt (M)

den 9 oktober

2013/14:16 Regeringens regionstopp för Västmanland

av *Lars Eriksson* (S)
till statsrådet Stefan Attefall (KD)

2013/14:21 Demokratiskt inflytande på den regionala utvecklingen

av *Maria Stenberg* (S)
till statsrådet Stefan Attefall (KD)

2013/14:27 FN:s säkerhetsråd

av *Carina Hägg* (S)
till utrikesminister Carl Bildt (M)

2013/14:29 Ungdomars rätt till arbete

av *Anna Wallén* (S)
till arbetsmarknadsminister Elisabeth Svantesson (M)

2013/14:30 Angående Dalabanans framtid

av *Peter Hultqvist* (S)
till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

2013/14:31 Migrationsverket

av *Lars Mejern Larsson* (S)
till statsrådet Tobias Billström (M)

2013/14:32 Stöd till organisationers miljöarbete

av *Jens Holm* (V)
till miljöminister Lena Ek (C)

2013/14:33 Sveriges passhantering

av *Kent Ekeröth* (SD)
till justitieminister Beatrice Ask (M)

den 14 oktober

2013/14:28 Förbud mot att använda porslin i Jernhusens järnvägsstationer

av *Mats Pertoft* (MP)
till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

Svar inkommet den 14 oktober redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 22 oktober.

Övriga svar redovisas i bilaga om fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 15 oktober.

Förhandlingarna leddes
av andre vice talmannen från sammanträdet början till och med 1 §
anf. 76 (delvis),
av förste vice talmannen därefter till och med 1 § anf. 156 (delvis),
av tjänstgörande ålderspresidenten Mats Odell därefter till och med 1 §
anf. 228 (delvis) och
av förste vice talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

ANDERS NORIN

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Allmänpolitisk debatt.....	1
<i>Omvärlden och Europa .....</i>	<i>1</i>
Anf. 1 URBAN AHLIN (S)	1
Anf. 2 MATS JOHANSSON (M) replik.....	2
Anf. 3 URBAN AHLIN (S) replik	3
Anf. 4 MATS JOHANSSON (M) replik.....	3
Anf. 5 URBAN AHLIN (S) replik	3
Anf. 6 JOHNNY SKALIN (SD)	4
Anf. 7 FREDRICK FEDERLEY (C) replik.....	5
Anf. 8 JOHNNY SKALIN (SD) replik	6
Anf. 9 FREDRICK FEDERLEY (C) replik.....	6
Anf. 10 JOHNNY SKALIN (SD) replik	6
Anf. 11 URBAN AHLIN (S) replik	6
Anf. 12 JOHNNY SKALIN (SD) replik	7
Anf. 13 URBAN AHLIN (S) replik	7
Anf. 14 JOHNNY SKALIN (SD) replik	7
Anf. 15 DÉSIRÉE PETHRUS (KD) replik	8
Anf. 16 JOHNNY SKALIN (SD) replik	8
Anf. 17 DÉSIRÉE PETHRUS (KD) replik	8
Anf. 18 JOHNNY SKALIN (SD) replik	8
Anf. 19 LARS OHLY (V).....	9
Anf. 20 MATS JOHANSSON (M) replik.....	10
Anf. 21 LARS OHLY (V) replik	10
Anf. 22 MATS JOHANSSON (M) replik.....	11
Anf. 23 LARS OHLY (V) replik	11
Anf. 24 Utrikesminister CARL BILDT (M)	11
Anf. 25 URBAN AHLIN (S) replik	14
Anf. 26 Utrikesminister CARL BILDT (M) replik	14
Anf. 27 URBAN AHLIN (S) replik	15
Anf. 28 Utrikesminister CARL BILDT (M) replik	15
Anf. 29 LARS OHLY (V) replik	15
Anf. 30 Utrikesminister CARL BILDT (M) replik	16
Anf. 31 LARS OHLY (V) replik	16
Anf. 32 Utrikesminister CARL BILDT (M) replik	16
Anf. 33 MARKUS WIECHEL (SD) replik.....	16
Anf. 34 Utrikesminister CARL BILDT (M) replik	16
Anf. 35 MARKUS WIECHEL (SD) replik.....	17
Anf. 36 Utrikesminister CARL BILDT (M) replik	17
Anf. 37 JOHNNY SKALIN (SD) replik.....	17
Anf. 38 Utrikesminister CARL BILDT (M) replik	17
Anf. 39 JOHNNY SKALIN (SD) replik.....	18
Anf. 40 Utrikesminister CARL BILDT (M) replik	18
Anf. 41 ISMAIL KAMIL (FP).....	18
Anf. 42 URBAN AHLIN (S) replik.....	20
Anf. 43 ISMAIL KAMIL (FP) replik	20
Anf. 44 KERSTIN LUNDGREN (C).....	20

Anf. 45	URBAN AHLIN (S) replik	21	Prot. 2013/14:11
Anf. 46	KERSTIN LUNDGREN (C) replik.....	21	14 oktober
Anf. 47	URBAN AHLIN (S) replik	22	<hr/>
Anf. 48	KERSTIN LUNDGREN (C) replik.....	22	
Anf. 49	DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	22	
Anf. 50	LARS OHLY (V) replik.....	23	
Anf. 51	DÉSIRÉE PETHRUS (KD) replik	24	
Anf. 52	LARS OHLY (V) replik.....	24	
Anf. 53	DÉSIRÉE PETHRUS (KD) replik	24	
Anf. 54	CARINA HÄGG (S)	25	
Anf. 55	KERSTIN LUNDGREN (C) replik.....	26	
Anf. 56	CARINA HÄGG (S) replik.....	26	
Anf. 57	KERSTIN LUNDGREN (C) replik.....	27	
Anf. 58	CARINA HÄGG (S) replik	27	
Anf. 59	Utrikesminister CARL BILDT (M) replik	27	
Anf. 60	CARINA HÄGG (S) replik.....	27	
Anf. 61	Utrikesminister CARL BILDT (M) replik	28	
Anf. 62	CARINA HÄGG (S) replik	28	
Anf. 63	JULIA KRONLID (SD)	28	
Anf. 64	FREDRICK FEDERLEY (C) replik	30	
Anf. 65	JULIA KRONLID (SD) replik	30	
Anf. 66	FREDRICK FEDERLEY (C) replik	31	
Anf. 67	JULIA KRONLID (SD) replik	31	
Anf. 68	DÉSIRÉE PETHRUS (KD) replik	31	
Anf. 69	JULIA KRONLID (SD) replik	31	
Anf. 70	DÉSIRÉE PETHRUS (KD) replik	31	
Anf. 71	JULIA KRONLID (SD) replik	32	
Anf. 72	URBAN AHLIN (S) replik	32	
Anf. 73	JULIA KRONLID (SD) replik	32	
Anf. 74	URBAN AHLIN (S) replik	32	
Anf. 75	JULIA KRONLID (SD) replik	33	
Anf. 76	TORBJÖRN BJÖRLUND (V)	33	
Anf. 77	CECILIA WIDEGREN (M).....	34	
Anf. 78	URBAN AHLIN (S) replik	36	
Anf. 79	CECILIA WIDEGREN (M) replik	36	
Anf. 80	URBAN AHLIN (S) replik	36	
Anf. 81	CECILIA WIDEGREN (M) replik	36	
Anf. 82	ARHE HAMEDNACA (S) replik	37	
Anf. 83	CECILIA WIDEGREN (M) replik	37	
Anf. 84	ARHE HAMEDNACA (S) replik	37	
Anf. 85	CECILIA WIDEGREN (M) replik	37	
Anf. 86	LARS OHLY (V) replik.....	37	
Anf. 87	CECILIA WIDEGREN (M) replik	38	
Anf. 88	LARS OHLY (V) replik.....	38	
Anf. 89	CECILIA WIDEGREN (M) replik	38	
Anf. 90	ABIR AL-SAHLANI (C).....	38	
Anf. 91	CARINA HÄGG (S) replik.....	40	
Anf. 92	ABIR AL-SAHLANI (C) replik.....	40	
Anf. 93	CARINA HÄGG (S) replik.....	41	

Anf. 94 ABIR AL-SAHLANI (C) replik	41
Anf. 95 MARKUS WIECHEL (SD) replik	41
Anf. 96 ABIR AL-SAHLANI (C) replik	41
Anf. 97 MARKUS WIECHEL (SD) replik	41
Anf. 98 ABIR AL-SAHLANI (C) replik	42
Anf. 99 ROBERT HALEF (KD)	42
Anf. 100 CARINA HÄGG (S) replik	43
Anf. 101 ROBERT HALEF (KD) replik	43
Anf. 102 CARINA HÄGG (S) replik	44
Anf. 103 ROBERT HALEF (KD) replik	44
Anf. 104 JULIA KRONLID (SD) replik	44
Anf. 105 ROBERT HALEF (KD) replik	44
Anf. 106 JULIA KRONLID (SD) replik	45
Anf. 107 ROBERT HALEF (KD) replik	45
Anf. 108 OLLE THORELL (S)	45
Anf. 109 MARKUS WIECHEL (SD)	47
Anf. 110 FREDRICK FEDERLEY (C) replik	48
Anf. 111 MARKUS WIECHEL (SD) replik	49
Anf. 112 FREDRICK FEDERLEY (C) replik	49
Anf. 113 MARKUS WIECHEL (SD) replik	49
Anf. 114 ELISABETH BJÖRNSDOTTER RAHM (M) replik	49
Anf. 115 MARKUS WIECHEL (SD) replik	50
Anf. 116 ELISABETH BJÖRNSDOTTER RAHM (M) replik	50
Anf. 117 MARKUS WIECHEL (SD) replik	50
Anf. 118 KERSTIN LUNDGREN (C) replik	50
Anf. 119 MARKUS WIECHEL (SD) replik	51
Anf. 120 KERSTIN LUNDGREN (C) replik	51
Anf. 121 MARKUS WIECHEL (SD) replik	51
Anf. 122 FÖRSTE VICE TALMANNEN	51
Anf. 123 Utrikesminister CARL BILDT (M) replik	51
Anf. 124 MARKUS WIECHEL (SD) replik	51
Anf. 125 Utrikesminister CARL BILDT (M) replik	52
Anf. 126 MARKUS WIECHEL (SD) replik	52
Anf. 127 FREDRICK FEDERLEY (C)	52
Anf. 128 CARINA HÄGG (S) replik	54
Anf. 129 FREDRICK FEDERLEY (C) replik	54
Anf. 130 CARINA HÄGG (S) replik	55
Anf. 131 FREDRICK FEDERLEY (C) replik	55
Anf. 132 BÖRJE VESTLUND (S) replik	55
Anf. 133 FREDRICK FEDERLEY (C) replik	55
Anf. 134 BÖRJE VESTLUND (S) replik	56
Anf. 135 FREDRICK FEDERLEY (C) replik	56
Anf. 136 CARIN RUNESON (S)	56
Anf. 137 Utrikesminister CARL BILDT (M) replik	57
Anf. 138 CARIN RUNESON (S) replik	58
Anf. 139 Utrikesminister CARL BILDT (M) replik	58
Anf. 140 CARIN RUNESON (S) replik	58

Anf. 141	CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M)	58
Anf. 142	BÖRJE VESTLUND (S) replik	60
Anf. 143	CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M) replik	60
Anf. 144	BÖRJE VESTLUND (S) replik	60
Anf. 145	CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M) replik	60
Anf. 146	SVEN-ERIK BUCHT (S)	61
Anf. 147	Utrikesminister CARL BILDT (M) replik	62
Anf. 148	SVEN-ERIK BUCHT (S) replik	63
Anf. 149	Utrikesminister CARL BILDT (M) replik	63
Anf. 150	SVEN-ERIK BUCHT (S) replik	63
Anf. 151	ULRIK NILSSON (M)	63
Anf. 152	URBAN AHLIN (S) replik	64
Anf. 153	ULRIK NILSSON (M) replik	65
Anf. 154	URBAN AHLIN (S) replik	65
Anf. 155	ULRIK NILSSON (M) replik	65
Anf. 156	ARHE HAMEDNACA (S)	65
Anf. 157	ELISABETH BJÖRNSDOTTER RAHM (M)	67
Anf. 158	CARINA HÄGG (S) replik	68
Anf. 159	ELISABETH BJÖRNSDOTTER RAHM (M) replik	68
Anf. 160	CARINA HÄGG (S) replik	69
Anf. 161	ELISABETH BJÖRNSDOTTER RAHM (M) replik	69
Anf. 162	ARHE HAMEDNACA (S) replik	69
Anf. 163	TJÄNSTGÖRANDE ÅLDERSPRESIDENTEN	69
Anf. 164	ELISABETH BJÖRNSDOTTER RAHM (M) replik	69
Anf. 165	ARHE HAMEDNACA (S) replik	69
Anf. 166	ELISABETH BJÖRNSDOTTER RAHM (M) replik	70
Anf. 167	CARL-OSKAR BOHLIN (M)	70
Anf. 168	CARINA HÄGG (S) replik	71
Anf. 169	CARL-OSKAR BOHLIN (M) replik	72
Anf. 170	CARINA HÄGG (S) replik	72
Anf. 171	CARL-OSKAR BOHLIN (M) replik	72
Anf. 172	BÖRJE VESTLUND (S) replik	72
Anf. 173	CARL-OSKAR BOHLIN (M) replik	73
Anf. 174	BÖRJE VESTLUND (S) replik	73
Anf. 175	CARL-OSKAR BOHLIN (M) replik	73
	<i>Barns och ungdomars uppväxtvillkor</i>	73
Anf. 176	LENA HALLENGREN (S)	73
Anf. 177	ANDERS W JONSSON (C) replik	75
Anf. 178	LENA HALLENGREN (S) replik	75
Anf. 179	ANDERS W JONSSON (C) replik	76
Anf. 180	LENA HALLENGREN (S) replik	76
Anf. 181	EVA OLOFSSON (V)	76
Anf. 182	Statsrådet MARIA LARSSON (KD)	77
Anf. 183	LENA HALLENGREN (S) replik	79
Anf. 184	Statsrådet MARIA LARSSON (KD) replik	80

Anf. 185	LENA HALLENGREN (S) replik	80
Anf. 186	Statsrådet MARIA LARSSON (KD) replik	80
Anf. 187	EVA OLOFSSON (V) replik	81
Anf. 188	Statsrådet MARIA LARSSON (KD) replik	81
Anf. 189	EVA OLOFSSON (V) replik	81
Anf. 190	Statsrådet MARIA LARSSON (KD) replik	81
Anf. 191	MEERI WASBERG (S) replik	82
Anf. 192	Statsrådet MARIA LARSSON (KD) replik	82
Anf. 193	MEERI WASBERG (S) replik	82
Anf. 194	Statsrådet MARIA LARSSON (KD) replik	83
Anf. 195	HANNAH BERGSTEDT (S) replik	83
Anf. 196	Statsrådet MARIA LARSSON (KD) replik	83
Anf. 197	HANNAH BERGSTEDT (S) replik	83
Anf. 198	Statsrådet MARIA LARSSON (KD) replik	84
Anf. 199	JOHAN FORSSELL (M)	84
Anf. 200	EVA OLOFSSON (V) replik	86
Anf. 201	JOHAN FORSSELL (M) replik	86
Anf. 202	EVA OLOFSSON (V) replik	86
Anf. 203	JOHAN FORSSELL (M) replik	86
Anf. 204	LENA HALLENGREN (S) replik	87
Anf. 205	JOHAN FORSSELL (M) replik	87
Anf. 206	LENA HALLENGREN (S) replik	87
Anf. 207	JOHAN FORSSELL (M) replik	88
Anf. 208	HANNAH BERGSTEDT (S)	88
Anf. 209	ROLAND UTBULT (KD)	89
Anf. 210	EVA OLOFSSON (V) replik	90
Anf. 211	ROLAND UTBULT (KD) replik	91
Anf. 212	EVA OLOFSSON (V) replik	91
Anf. 213	ROLAND UTBULT (KD) replik	91
Anf. 214	ANNA WALLÉN (S) replik	91
Anf. 215	ROLAND UTBULT (KD) replik	92
Anf. 216	ANNA WALLÉN (S) replik	92
Anf. 217	ROLAND UTBULT (KD) replik	92
Anf. 218	MEERI WASBERG (S) replik	92
Anf. 219	ROLAND UTBULT (KD) replik	92
Anf. 220	MEERI WASBERG (S) replik	93
Anf. 221	ROLAND UTBULT (KD) replik	93
Anf. 222	ANNIKA ECLUND (KD)	93
Anf. 223	LENA HALLENGREN (S) replik	95
Anf. 224	ANNIKA ECLUND (KD) replik	95
Anf. 225	LENA HALLENGREN (S) replik	95
Anf. 226	ANNIKA ECLUND (KD) replik	95
	<i>Funktionshinder</i>	95
Anf. 227	LENNART AXELSSON (S)	95
Anf. 228	ANDERS W JONSSON (C) replik	97
Anf. 229	LENNART AXELSSON (S) replik	97
Anf. 230	ANDERS W JONSSON (C) replik	98
Anf. 231	LENNART AXELSSON (S) replik	98

<i>Folkhälsa och sjukvård</i>	98	Prot. 2013/14:11
Anf. 232 METIN ATASEVEN (M).....	98	14 oktober
Anf. 233 LENA HALLENGREN (S) replik.....	99	
Anf. 234 METIN ATASEVEN (M) replik.....	100	
Anf. 235 LENA HALLENGREN (S) replik.....	100	
Anf. 236 METIN ATASEVEN (M) replik.....	100	
Anf. 237 ANDERS W JONSSON (C).....	100	
Anf. 238 LENNART AXELSSON (S) replik.....	102	
Anf. 239 ANDERS W JONSSON (C) replik.....	102	
Anf. 240 LENNART AXELSSON (S) replik.....	102	
Anf. 241 ANDERS W JONSSON (C) replik.....	103	
Anf. 242 LENA HALLENGREN (S) replik.....	103	
Anf. 243 ANDERS W JONSSON (C) replik.....	103	
Anf. 244 LENA HALLENGREN (S) replik.....	103	
Anf. 245 ANDERS W JONSSON (C) replik.....	104	
Anf. 246 MEERI WASBERG (S) replik.....	104	
Anf. 247 ANDERS W JONSSON (C) replik.....	104	
Anf. 248 MEERI WASBERG (S) replik.....	104	
Anf. 249 ANDERS W JONSSON (C) replik.....	105	
Anf. 250 MAGNUS SJÖDAHL (KD).....	105	
Anf. 251 ANNELIE ENOCHSON (KD).....	107	
<i>Utbildningsfrågor</i>	108	
Anf. 252 IBRAHIM BAYLAN (S).....	108	
Anf. 253 BETTY MALMBERG (M).....	109	
Anf. 254 IBRAHIM BAYLAN (S) replik.....	111	
Anf. 255 BETTY MALMBERG (M) replik.....	111	
Anf. 256 IBRAHIM BAYLAN (S) replik.....	112	
Anf. 257 BETTY MALMBERG (M) replik.....	112	
Anf. 258 YVONNE ANDERSSON (KD).....	112	
Anf. 259 IBRAHIM BAYLAN (S) replik.....	113	
Anf. 260 YVONNE ANDERSSON (KD) replik.....	114	
Anf. 261 IBRAHIM BAYLAN (S) replik.....	114	
Anf. 262 YVONNE ANDERSSON (KD) replik.....	114	
Anf. 263 ANNA WALLÉN (S).....	114	
Anf. 264 YVONNE ANDERSSON (KD) replik.....	115	
Anf. 265 ANNA WALLÉN (S) replik.....	116	
Anf. 266 YVONNE ANDERSSON (KD) replik.....	116	
Anf. 267 ANNA WALLÉN (S) replik.....	116	
Anf. 268 BETTY MALMBERG (M) replik.....	116	
Anf. 269 ANNA WALLÉN (S) replik.....	117	
Anf. 270 BETTY MALMBERG (M) replik.....	117	
Anf. 271 ANNA WALLÉN (S) replik.....	117	
(forts. prot. 12).....	117	
2 § Justering av protokoll.....	117	
3 § Meddelande om ändring i kammarens sammanträdesplan.....	117	
4 § Anmälan om kompletteringsval.....	118	
5 § Anmälan om subsidiaritetsprövning.....	118	

6 § Anmälan om uppteckningar vid EU-nämndens sammanträden	118
7 § Anmälan om faktapromemoria	118
8 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	119
9 § Ärenden för hänvisning till utskott	120
10 § Bordläggning.....	120
11 § Anmälan om interpellationer	121
12 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	122
13 § Anmälan om skriftliga svar på frågor	124
14 § Kammaren åtskildes kl. 17.18.	125

Tryck: Elanders, Vällingby 2013